

ปทานุกรมกิริยาอาขยาต

ตามลำดับอักษร

ปทานุกรมกิริยาอาชยาต

ตามลำดับอักษร

อ.

อกติ	ย่อมคด - งอ อก ธาตุในความ คด - งอ - บิดไปบิดมา อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภตติ
อกตถ	ได้กระทำแล้ว กร ธาตุในความกระทำ อ ปัจจัย ตถ อัชชัตตนิวิภตติ ลบที่สุดธาตุ ลง อ อาคมตันธาตุ
อกมห	ได้กระทำแล้ว กร ธาตุในความกระทำ อ ปัจจัย มห หิยัตตนิวิภตติ ลบที่สุดธาตุ แล้วลง อ อาคมตันธาตุ
อกริสส	จักได้กระทำแล้ว กร ธาตุในความกระทำ อ ปัจจัย สสา กาลาตปตติ ลบที่สุดธาตุ แล้วรัสสะ อา ที่ สสา เป็น อ.
อกมมติ	ย่อมเหยียบ อา บทหน้า กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภตติ รัสสะ อา เป็น อ แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
อกกมมิ	เหยียบแล้ว อ บทหน้า กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภตติ รัสสะ อา เป็น อ ซ้อน กุ หน้าธาตุ แล้ว รัสสะ อี เป็น อี.
อกุกยติ	ย่อมยกย่อง , ชมเชย อกุก ธาตุในความยกย่อง - ชมเชย - สรรเสริญ ญ ปัจจัยในกัตตุวาก ตี วัตตมานาวิภตติ ลบ ณ คง ย ไว้.
อกุกติ	ย่อมชมเชย อกุก ธาตุในความยกย่อง - ชมเชย - สรรเสริญ เณ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
อกโกจฉิ	ได้ด่าแล้ว กุส ธาตุในความด่า อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภตติ พฤทธิ อุ ที่ กุ เป็น โอ ลบที่สุดธาตุ แปลง อี วิภตติ เป็น จฉิ แล้วลง อ อาคม ตันธาตุ ซ้อน กุ หน้าธาตุ

- อกุโกสติ ย่อมดำ อา บทหน้า กุส ธาตุในความดำ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ
อุ เป็น โอ แล้วรัสสะ อา เป็น อ ช้อน กุ หน้าธาตุ
- อกัสสุ ได้กระทำแล้ว กร ธาตุในความกระทำ อ ปัจจัย อุ เป็น อัส แล้วลง อ อาคม
ต้นธาตุ
- อกุขาหิ จงบอก – จงกล่าว อา บทหน้า ขา ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย หิ ปัญจมี
วิภัตติ รัสสะ อา เป็น อ ช้อน กุ หน้าธาตุ
- อกุขติ ย่อมปรากฏ อกุข ธษตุในความประจักษ์แจ้ง-รวบรวม-ติดต่อกัน อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อกุขายติ อัน-ย่อมกล่าว อา บทหน้า ขา ธาตุในความกล่าว ย ปัจจัย ในกัมมวาก
ติ วัตตมานาวิภัตติ รัสสะ อา เป็น อ ช้อน กุ หน้าธาตุ
- อคมาสิ ได้ไปแล้ว ได้ถึงแล้ว คม ธาตุในความไป ถึง บรรลุ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ
ที่ชนะที่สุดธาตุเป็น อา ลง อาคมต้นธาตุ และ ส อาคมหลังธาตุ แล้วรัสสะ
อี เป็น อิ.
- อคคติ ย่อมบิตพลีว อคค ธาตุในความคด-บิด อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ.
- อคคฺขติ ย่อมถึงค่า ย่อมควรค่า อคฺข ธาตุในความมีค่า-มีราคา ณาเป
ปัจจัยในกัตตุ อ อัชชัตตนิ วิภัตติ ลบ ณ คง อาเป ไว้ ลง ส อาคมหลังธาตุ
แล้วรัสสะ อี เป็น อิ
- อคคฺชีสุ ถึงค่าแล้ว ,ควรค่าแล้ว อคฺช ธาตุในความมีค่า –มีราคา อ ปัจจัย อุ อัชชัตตนิ
วิภัตติ แล้วปลง อุ เป็น อัสสุ.
- อเมติ ย่อมชั่วช้า ฉิบหาย อม ธาตุในความชั่วช้า –ฉิบหาย-ลำบาก เณ ปัจจัย ในกัตตุ
ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- องเกติ ย่อมกำหนด อกิ ธาตุในความกำหนด-หมาย เณ ปัจจัย ในกัตตุ ติ วัตตมานา
วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น ง ลบ อิ ที่ กี แห่ง
อกิ ธาตุ ลบ ณ คง ย ไว้ (ลงให้หมวดภูธาตุก็มี แล้วลง เอ ปัจจัย)

- องคฺติ ย่อมไป – ถึง อคิ ธาตุในความไป- ถึง –เป็นไป อ ปัจจยฺ ติ วัตตมานาวิภตฺติ
 ลง นิคคหิตอาคมตันธาทุ แล้วแปลงเป็น งฺ ลบ อิ ที คิ แห่ง อคิ ธาตถ
 (ลง เอ ปัจจยฺ เป็น องคฺติ)
- อจริ ได้เที่ยวไปแล้ว –ได้ประพฤติแล้ว จร ธาตุในความเที่ยว – ประพฤติ อ ปัจจยฺ
 อี อชฺชตฺตนิวิภตฺติ แลวรัสสะ เป็น อิ ลง อ อาคมตันธาทุ
- อจจคา เป็นไปล่วงแล้ว อติ บทหน้า คม ธาตุในความไป- ถึง-บรรลฺ ปัจจยฺ
 อา หิยตฺตนิวิภตฺติ แปลง ติ เป็น ตยฺ แล้วแปลง ตยฺ เป็น จจฺ ลบที่สุดธาทุ
- อจเจติ ย่อมบูชา อจ ธาตุในความบูชา – เคารพ – นั้บถิอ – ญฺดมา –ชกฺมา
 เณ ปัจจยฺในกัตตุ ติ วัตตมานาลบ ฌ คงฺ เอ ไว้(ลง ฌยฺ เป็น อจจยติ ลงใน
 ธาตุหมวฏฺธธาทุก็มี เป็น อจจติ)
- อจเจติ ย่อมก้าวล่วง อติ บทหน้า อิ ธาตุในความไป-ถึง-เป็นไป อ ปัจจยฺ ติ วัตตมานา
 วิภตฺติ แปลง ติ แห่ง อติ เป็น ตยฺ แล้วแปลง ตยฺ เป็น จจฺ วิการ อิ ธาตุเป็น
 เอ.
- อจจติ ย่อมอยู่ อาส ธาตุในความนั่ง ย ปัจจยฺในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภตฺติ รัสสะ
 อา เป็น อ แล้วแปลง ย กับ ส ที่สุดธาทุเป็น จจ.
- อจจาทติ ย่อมนุ่งห่ม-ปกปิด อา บทหน้า ฌท ธาตุในความปกปิด-นุ่ง เณ ปัจจยฺในกัตตุ
 ติ วัตตมานาวิภตฺติ ทีฆะตันธาทุเป็น อา ลบ ฌ คงฺ เอ ไว้ แล้วรัสสะบทหน้า
 เป็น อ ช้อน จ หน้าธาทุ
- อจจิสฺส อยู่แล้ว อาส ธาตุในความนั่ง ย ปัจจยฺในกัตตุ อํ อชฺชตฺตนิวิภตฺติ รัสสะ
 อา เป็น อ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาทุเป็น จจ แล้วแปลง อํ เป็น อีสฺส
- อจจูปติ ย่อมถูกต้อง อา บทหน้า จฺป ธาตุในความถูกต้อง อ ปัจจยฺ ติ วัตตมานาวิภตฺติ
 รัสสะ อา บทหน้าเป็น อ แล้วช้อน จ หน้าธาทุ
- อจเจยชฺชิตฺติ ได้ชิงเอาแล้ว-ได้ตัดแล้ว ฉิท ษธฺตุในความตัด ย ปัจจยฺในกัตตุ อี อชฺชตฺตนิ
 วิภตฺติ รัสสะเป็น อิ วิการ อิ ที ฉิ เป็น เอ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาทุเป็น

ซุซ แล้วลง อ อาคมตันธาตุ ซ้อน จ หน้าที่ธาตุ (แปลว่าตัดแล้ว – ซึ่งเอาแล้ว เป็น อา บทหน้า)

อชินิ ได้ชนะแล้ว – ได้ผจญแล้ว ชิ ธาตุในความชำนาญ นา ปัจจัย อ
อชัตตนิวิรัตติ รัสสะ อี เป็น อี ลง อ อาคมหน้าธาตุแล้ว ลง อา ที่ นา
ปัจจัย

อชชติ ย่อมตระเตรียม อชช ธาตุในความจัดแจง – ตกแต่ง อ ปัจจัย ตี
วัตตมานาวิรัตติ

อชีวิมหา ได้เป็นอยู่แล้ว ชีว ธาตุในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย มหา อชัตตนิวิรัตติ ลง อ
อาคมหน้าธาตุ แล้วลง อี อาคมหลังธาตุ

อชฌมา ถึงทัพแล้ว อธิ บทหน้า คม ธาตุในความถึง – ไป-บรรลุ อ ปัจจัยอา หิยัตตนิ
วิรัตติ แปลง อธิ เป็นอชฌ แล้วลงที่สุทธธาตุ(บางส่วนว่าลง อ อาคม
ตันธาตุ)

อชฌายติ ย่อมศึกษา อธิ บทหน้า ธิ ธาตุในความเล่าเรียน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ
แปลง อธิ เป็น อชฌ แล้วเอา อี เป็น อาย.

อชฌาวสติ ย่อมอยู่ครอบครอง อธิ –อา บทหน้า วส ธาตุในความอยู่ อ ปัจจัย
ตี วัตตมานาวิรัตติ อธิ เป็น อชฌ.

อชฌูปะกัชติ ย่อมวางเฉย อธิ อุป บทหน้า อิกข ธาตุในการเห็น อ ปัจจัย ตี
วัตตมานาวิรัตติ เอา อธิ เป็น อชฌ เอา อี ที่ อิกข ธาตุ เป็น เอ.

อชฌะสนติ ย่อมเชื่อเชิญ อธิ บทหน้า เอส ธาตุในการเชื่อเชิญ –รับรอง อ ปัจจัย อนติ
วัตตมานาวิรัตติ แปลงอธิ เป็ร อชฌ.

อชฌโณหริติ ย่อมกลั่นกิน อธิ –โอ บทหน้า หร ธาตุในการนำไป อ ปัจจัย ตี
วัตตมานาวิรัตติ แปลง อธิ เป็น อชฌ

อญจติ ย่อมฉิบหาย อญจ ธาตุในการพินาศ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ

- อณฺชาเปลิ ยัง - - ให้หยอดแล้ว อณฺช ชาติในความแจ้ง - ชัด ทา - ไล่ - หยอด ณาเป
ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อชชัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่ ณาเป แล้วลง ส
อาคมหลังธาตุปัจจัย.
- อณฺชาลี จงหยอด อณฺช ชาติในความหยอด - ชัด - ทา - ไล่ - ปัจัง - ชัด อ
ปัจจัย หิ ปัญจมีวิรัตติ ที่หะที่สุดธาตุและปัจจัย เป็น อา เพราะ หิ อยู่หลัง
- อณฺญาสิ ได้รู้แล้ว ญา ชาติในความรู้ อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อิ
ลง อ อาคมหน้าธาตุแล้วซ้อน ณ ลง ส อาคมหลังธาตุ.
- อณฺฐาสี ได้ตั้งอยู่แล้ว ฐา ชาติ อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิรัตติ รัสสะ อี เป็น อิ ลง อ อาคม
หน้าธาตุแล้วซ้อน ณ ลง ส อาคมหลังธาตุ
- อณฺเฏติ ย่อมเปียดเบียน - อัดอัด อณฺฏ ชาติในความเปียดเบียน-อัดอัด เณ
ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิรัตติ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- อณฺติ ย่อมไป อณฺ ชาติในความไป - ถึง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ
- อตฺเถติ ย่อมไป - ถึง อต ชาติในความไป - ถึง-ติดต่อกัน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ.
- อตฺถรณฺติ ย่อมลาด - ปู อา บทหน้า ธร ชาติในความแผ่ไป - ลาดไป อ ปัจจัย อนฺติ
วัตตมานาวิรัตติ รัสสะ อา เป็น อ ซ้อน ต หน้าธาตุ
- อตฺถงฺคเมติ ย่อมคล้อยลง อตฺถ (ตั้งอยู่ไม่ได้) บทหน้า คม ชาติ เอ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิรัตติ ซ้อน ง โดยวิธีสนธิ.
- อติกกฺกาเมสฺสามิ จักยัง - - ให้ก้าวล่วง อติ บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป เณ
ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสามิ ภาวิสนฺติวิรัตติ ซ้อน ก หน้า ธาตุ ที่หะต้นธาตุ ลบ
ณ คง เอ ไว้
- อติกกฺลเมยฺย พึงลำบาก อติ บทหน้า กิลม ชาติในความลำบาก อ ปัจจัย อยฺย สัตตมี
วิรัตติ.
- อติกกฺกเมยฺย พึงก้าวล่วง อติ บทหน้า กม ชาติในความก้าวไป อ ปัจจัย เอยฺย สัตตมีวิรัตติ
ซ้อน ก หน้าธาตุ.

- อติจณฺถ จงโปรดข้างหน้า อติ บทหน้า อีส ธาตุในความปรารภนา ย ปัจจยในกัตตุ ธ
ปัญจมีวิรัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุ จณฺ แล้ว ลบ อี ที่ อติ เสีย.
- อติมณฺเญยฺย พิงฺคูหมินฺ อติ บทหน้า มน ธาตุในความรู้-สำคัญ ย ปัจจย ในกัตตุ เอยฺย สัตต
มีวิรัตติ เอา ย กับ ที่สุดธาตุเป็น ญ.
- อติโมหติ ย่อมบันเทิง อติ บทหน้า มุท ธาตุในความรื่นเริง อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิรัตติ
พฤทธิ อุ โอ.
- อติมาเปติ ย่อมล้างผลาญ อติ บทหน้า มาป ธาตุในความสร้าง ต่อ ญ ปัจจยในกัตตุ ติ
วัตตมานาวิรัตติ ลบ ญ คง เอ ไว้.
- อติโรจติ ย่อมรุ่งเรืองยิง อติ บทหน้า รุจ ธาตุในความรุ่งเรือง – ชอบใจ อ ปัจจย ติ
วัตตมานาวิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
- อติวตฺตติ ย่อมเป็นไปล่วง อติ บทหน้า วตฺต ธาตุ ในความเป็นไป ประพฤติ อ
ปัจจย ติ วัตตมานาวิรัตติ.
- อติวิชฺฌนฺติ ย่อมเสียดแทงยิง อติ บทหน้า วิท ธาตุในความแทง ย ปัจจย ในกัตตุ อนฺติ
วัตตมานาวิรัตติ แปลง ย กับที่สดุธาตุเป็น ชม.
- อทาสี ได้ให้แล้ว ทา ธาตุในความให้ อ ปัจจย อี อัชชัตตนีวิรัตติ รัสสะเป็น อี ลง อ
อาคม ต้นธาตุ และ ส อาคมหลังธาตุ.
- อทติ ย่อมกัน อท ธาตุในความกิน อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิรัตติ
- อททกฺขิ ได้เห็นแล้ว ทิส ธาตุในความเห็น – ดู – ฟัง แอ ปัจจย อี อัชชัตตนีวิรัตติ
รัสสะ เป็น อี ลง อ อาคมต้นธาตุ แล้ว ช้อน ท หน้าธาตุ แปลง ทิส ธาตุ เป็น
ทกฺข.
- อททส ได้เห็นแล้ว ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจย อา หิยัตตนีวิรัตติ ลง อี
ที่ ทิ ต้นธาตุลง อ อาคมช้อน ท หน้าธาตุรัสสะ อา วิรัตติ เป็น อ.
- อททกฺข ได้เห็นแล้ว ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจย อา หิยัตตนีวิรัตติ แปลง ทิส ธาตุ
เป็น ทกฺข ลง อาคมหน้าธาตุช้อน ท รัสสะ อา วิรัตติ เป็น อ.

- อริคจเณ พึงถึงทับ – อธิ บทหน้า คม ธาตุในความไป – ถึง – บรรลุ อ ปัจจยฺ เอยย สัตต
มีวิภัตติ แปลง คม เป็ร คจณ แล้วลบ ยฺย คงไว้แต่ เอ.
- อริฏฐาสี อริฐานแล้ว อธิ บทหน้า ฐา ธาตุในความตั้ง- ยืน อ ปัจจยฺ อี อัชชัตตนิวิภัตติ
รัสสะเป็น อี ช้อน ฐ หน้าธาตุแล้วลง ส อาคมหลังธาตุ
- อริมุจเจยฺย พึงสิง – พัน อธิบทหน้า มุจ ธาตุในความพัน ย ปัจจยฺในกัตตุ เอยย สัตตมี
วิภัตติ แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ
- อริवासยีสฺย ยังคำให้อยู่ทับแล้ว อธิ บทหน้า วส ธาตุ ในความอยู่ ณฺย ปัจจยฺในเหตุกัตตุ อุ
อัชชัตตนิวิภัตติ ที่ฆะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วแปลง อุ เป็น อีสฺย.
- อริเสสฺสติ จักนอนทับ อธิ บทหน้า สี ธาตุในความนอน อ ปัจจยฺ สฺสติ ภวิสสันติวิภัตติ
รัสสะ ที่ สี ธาตุเป็น อี แล้ววิการ อี เป็น เอ.
- อนตติ ย่อมรัด – มัด อติ ธาตุในความรัด – มัด อ ปัจจยฺ ตติ วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคค
หิคอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น น ลบ อี ที่ ตติ แห่ง อติ ธาตุ
- อนเวติ (อนวติ) ย่อมไปตาม อนฺ บทหน้า อี ธาตุในความไป – ถึง – บรรลุ เป็นไป อ
ปัจจยฺ ตติ วัตตมานาวิภัตติ เอา อุ ที่ นฺ แห่ง อนฺ เป็น โอ แล้วเอาโอ เป็น อว
เอา อี ธาตุ เป็น เอ แปลง น เป็น น (คือทำให้เป็นสังโยค)
- อนาทยิ ไม่เอื้อเพื่อแล้ว น –อา บทหน้า ทา ธาตุในความให้ ย ปัจจยฺในกัตตุ อี
อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี สระอยู่หลัง แปลง น เป็น อน แล้วลบ อา ที่
ทา ธาตุ (บางท่านว่า ลง อ ปัจจยฺ เอา อาที่ทา ธาตุเป็น อี เอา อี เป็น เอ
แล้วเอา เอ เป็น อย บางท่านว่าเป็น ทย ธาตุในความเอ็นดู –รักใคร่-รักษา
แล้วลง อ ปัจจยฺ)
- อนติ ย่อมเป็นอยู่ อนฺ ธาตุในความเป็นอยู่ อ ปัจจยฺ ตติ วัตตมานาวิภัตติ
- อนเรติ ย่อมมีดมัว อนธ ธาตุในความมีดมัว –มัว –บอด เณ ปัจจยฺในกัตตุ ตติ วัตตมานา
วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

- อนุคนตติ ย่อมตามบาด- เชื้อด อนุ บทหน้า กติ ชาติในความบด –เชื้อด (ว่า กต โดยมาก) อ ปัจจย ตี วัตตมานาวีรัตติ ลง นิคคหิต อาคมที่พยัญชนะต้น ชาติแล้ว แปลง น ลบ อี ที่ ตี แห่ง กติ ชาติ.
- อนุกโรติ ย่อมกระทำ อนุ บทหน้า กร ชาติในความกระทำ โอ ปัจจย ตี วัตตมานา วิรัตติ
- อนุคจฉิสฺส ไปตามแล้ว อนุ บทหน้า คม ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจย อฺ อัจฉัตตนิวิรัตติ แปลง คม เป็น คจฉ อฺ เป็น อีสฺ
- อนุชานิ อนุฐานแล้ว อนุ บทหน้า ญา ชาติในความรู้ นา ปัจจย อฺ อัจฉัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อี แปลง ญา เป็น ชา ลบ อา ที่ นาปัจจย.
- อนุทหิ ตามเผาแล้ว อนุ บทหน้า ทห ชาติในความเผา อ ปัจจย อี อัจฉัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อี
- อนุตปฺปติ ย่อมเดือดร้อน อนุ บทหน้า ตป ชาติในความเร้าร้อน –เผา อ ปัจจย ตี วัตตมานาวีรัตติ ช้อน ป (ลงนิคคหิตแล้วแปลงเป็น ป. บ้าง ลง ย ปัจจยในกัตตุ แล้วแปลง ย กับที่สุดชาติเป็น ปป บ้าง)
- อนุตถุณิ ถอดถอนแล้ว อนุ บทหน้า ฎ ชาติในความถอดถอน ถอนใจ นาปัจจย อี อัจฉัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อี ช้อน ต หน้าชาติ แล้วลบ เอา ที่ นา ปัจจย
- อนุธาวติ ย่อมเล่นไปตาม อนุ บทหน้า ธาฐ ชาติในความเล่น –วิ่ง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวีรัตติ ลบ อุ ที่ ฐด แห่งธาฐ ธษตุ (ว่า ธาว ชาติในบัดนี้)
- อนุปตนฺติ ย่อมตกไปตาม อนุ บทหน้า ปต ธษตุในความตก หล่น อ ปัจจย สช ชาติใน ความเว้า อ ปัจจย อฺ อัจฉัตตนิวิรัตติ แปลง ว แห่ง วช ชาติ เป็น พ ช้อน พ หน้า ชาติ แปลง อฺ เป็น อีสฺ.

- อนุปริยายติ ย่อมเป็นไปรอบตาม อนุ – ปริ บทหน้า ยา ธาตุในความแผ่ไป –สร้างไป อ
ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ (อิ ธชตุ อ ปัจจัย แปลง อิ เป็น อาย ลง ย อาคม
บ้าง)
- อนุฟรี แผ่ไปแล้วโดยลำดับ อนุ บทหน้า ผร ธาตุในความแผ่ไป สร้างไป อ
ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ แล้ว รัสสะ เป็น อิ.
- อนุพนธติ ย่อมติดตาม อนุ บทหน้า พนธ ธาตุในความผูกติด อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิรัตติ
- อนุโภติ ย่อมเสวย อนุ บทหน้า ภู ธาตุในความถึง – บรรลุ –ได้ –ประสพ – เสวย อ
ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ รัสสะ อุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ
- อนุโมทามิ ย่อมบันเทิงตาม –ชื่นชมตาม อนุบทหน้า มุท ธาตุในความชื่นชม –บันเทิง อ
ปัจจัย มิ วัตตมานาวิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น เอ ที่หะที่สุดธาตุปัจจัย เป็น อา.
- อนุยฺยชติ ย่อมประกอบเนื่องๆ อนุ บทหน้า ยุช ธาตุในความประกอบ อ ปัจจัย ติ วัตต
มานาวิรัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้น ธาตุ แล้วแปลงเป็น ญ เพราะ ช
อยู่หลัง
- อนุรฺชชติ ย่อมยินดีตาม อนุ บทหน้า รุชि ธาตุในความยินดี –อิมใจ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วัตตมานาวิรัตติ ลบ อิ ที่ ธิ แห่ง รุชิ ธาตุแล้วแปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุ เป็น
ชฌ (ว่า รุช ธาตุในบัดนี้)
- อนุวตฺตามิ ย่อมประพฤติตาม อนุ บทหน้า วตฺ ธชตุ ในความเป็นไป – เป็น –อยู่ –
ประพฤติ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิรัตติ ลงนิคคหิตแล้ว แปลง เป็น ต บ้าง
ซ้อน ต บ้าง แล้วลบ อุ ที่ ตฺ แห่งธาตุที่หะที่สุดธาตุปัจจัยเป็น อา เพราะ มิ
อยู่หลัง (ว่า วตต ธาตุ บัดนี้)
- อนุสาสต ย่อมตามสอน อนุ บทหน้า สาส ธาตุในความสอน อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิรัตติ.

อนุสุสริ	ระลึกตามแล้ว อนุ บทหน้า สร ธาตุในความระลึก อ ปัจจัย อักษัตตนิวิภัตติ รัสสะ อิ แล้วซ้อน ส หน้าธาตุ	อิ
นุสสาเวสี	ยัง...ให้ฟังตามแล้ว อนุ บทหน้า สุ ธาตุในความฟัง เณ ปัจจัย ในเหตุกัตติ อิ อักษัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ พฤทธิ อุ ที่ สุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว หรือ อาว ถ้าเป็น อว ทีฆะ เป็น อา เพราะปัจจัยเนื่องด้วย ฌ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ซ้อน ส หน้าธาตุแล้วลง ส อาคมหลังธาตุปัจจัย	
อปกุกมิ	หลักไปแล้ว อป บทหน้า กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจัย อิ อักษัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิ แล้วซ้อน ก หน้าธาตุ	
อปคจฉิ	ไปปราศแล้ว อป บทหน้า คม ธาตุในความไป –ถึง – บรรลุ อ ปัจจัย อิ อักษัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิ แปลง คม เป็น คจฉ.	
อปคณฉิ	ไปปราศแล้ว –หลักไปแล้ว อป บทหน้า คม ธาตุในความไปถึง – บรรลุ อ ปัจจัย อิ อักษัตตนิ รัสสะ เป็น อิ แปลง คม เป็น คณฉ	
อปจายติ	ย่อมเคารพ-ย่อมบูชา อป บทหน้า จายุ ธาตุในความเคารพ –บูชา อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ ยุ แห่ง จายุ ธาตุ	
อปทิสติ	ย่อมแสดงอ้าง อป บทหน้า ทิส ธาตุในความแสดง อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ	
อปเนสี	นำไปปราศแล้ว อป บทหน้า ณี ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย อักษัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ แล้วรัสสะ อิ ที่ ณี เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ	อิ
อปโพธิติ	ย่อมนำไปปราศ (ซึ่งความหลับ) อป บทหน้า พุธ ธาตุในความตื่น รู้ เณ ปัจจัยในกัตตุ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้	
อปรัชมติ	ย่อมประทุษร้าย –ผิด อป บทหน้า ธร ธาตุในความเบียดเบียน ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุ เป็น ชม	ย

- อปโลเกหิ จงเหลียวแล ลงแลดู อป บทหน้า โลก ธาตุในความแล – ดู เณ ปัจจัยในกัตตุ
หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- อปหติ ย่อมนำไปปราศ อป บทหน้า หร ธาตุในความบรรเทา อ ปัจจัย อี
อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ แล้วลง อ อาคม ต้นธาตุ
- อปาบุณิ ได้บรรลุแล้ว –ถึงแล้ว ป บทหน้า อาป ธาตุในความถึงบรรลุ อุณา ปัจจัย อี
อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ อา ที่ ณา แห่ง อุณา แล้วลง อ อาคมต้น
ธาตุ
- อเปติ ย่อมไปปราศ อป บทหน้า อิ ธาตุ ในความไป –ไปถึง อ ปัจจัย ติ
วัตตมานาวิภัตติ วิการ อิ ธาตุ เป็น เอ
- อเปหิ จงหลีกเลี่ยงไป อป บทหน้า อิ ธาตุในความไป –ถึง- เป็นไป – บรรลุ อ
ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ วิการ อิ ธาตุ เป็น เอ
- อโปหติ ย่อมละปราศ อป บทหน้า โอห ธาตุในความสละ ,ละ ,ทิ้ง อ ปัจจัย ติ
วัตตมานาวิภัตติ.
- อปโปติ ย่อมถึง – บรรลุ อปป ธาตุในความถึง – บรรลุ โอ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อปโปเรสิ ตบแล้ว –ปรบแล้ว อา บทหน้า ปถ ธาตุในความประหาร –ตี –กระทบ –
เคาะ – เณ ปัจจัยในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิ ช้อ นป
หน้าธาตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ แปลง ถ เป็น ฐ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม
หลังธาตุ
- อปโฆฏฐาสามิจักตบ – ปรบ อาบทหน้า ผุฏฐ ธาตุในความแตกสลาย-แผ่ไป-สลายไป เณ
ปัจจัยในกัตตุ สาสามิ ภวิสสันติวิภัตติ ช้อ นป. หน้าธาตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ
ณ คง เอ ไว้
- อพพติ ย่อมเบียดเบียน อพพ ธาตุในความเบียดเบียน –ไป –เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตต
มานาวิภัตติ

- อพพหิ ได้นำไปแล้ว วห ธาตุในความนำไป อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อ
ลง อ อากมตันธาตุ แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ หน้าธาตุ
- อพพหิ ถอนขึ้นแล้ว อา บทหน้า วห ธาตุในความลอย อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ
รัสสะ อา เป็น อ แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ หน้าธาตุ
- อพรวิ ได้กล่าวแล้ว พรู ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อ
รัสสะ อุ ที่ พรู ธาตุเป็น อุ พฤทธิ อุ เป็ร โอ เอาโอเป็น อว แล้วลง อ อากม
ตันธาตุ
- อพภาจิกขณติย่อมกล่าวข่มชี้ – กล่าวตู อภิ – อา บทหน้า จิกข ธาตุในความกล่าว – บอก
อ ปัจจย อนติ วัตตมานาวิภัตติ แปลงอภิ เป็น อพภ
- อภณิ ได้กล่าวแล้ว ภณ ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อ
ลง อ อากมตันธาตุ
- อภสสิ ได้กล่าวแล้ว – ได้หลุดลุ่ยแล้ว ภสส ธาตุในความตก , ล้ม เคลื่อน อ
ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อ แล้วลง อ อากม ตันธาตุ (ที่
แปลง อี เป็น ถ ก็มีคือ อภสสธ ธ.บ. ภาค ๓)
- อภสสิ ได้กล่าวแล้ว ภาส ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสพ เป็น
อ ลง อากมตันธาตุ
- อภิกุมม จงก้าวไป อภิ บทหน้า กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจย หิ ปัญจมี
ลบเสีย แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
- อภิกุมมถ จงอดทนยิ่ง อภิ บทหน้า ขม ธะตุในความอดทน อ ปัจจย ถ ปัญจมีวิภัตติ
ซ้อน กุ หน้าธาตุ
- อภิกิริติ ย่อมเรียงราย – ไปรยไป อภิ บทหน้า กिर ธาตุในความเรียงราย – กระจัด
กระจาย อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ ทีฆะ อี ที่ กิ แห่ง กिर ธาตุเป็น อี
- อภิขานาติ ย่อมรู้ยิ่ง อภิ บทหน้า ณา ธาตุในความรู้ ณา ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ณา เป็น ชา

- อภิฤทธเรศ พึงรับชวนชวาย อภิ บทหน้า กร ธาตุในความรวบรวม อ ปัจจย เถ สัตตมี
วิภัติ ซ้อน ต หน้าธาตุ
- อภิฤทธิ ชมเชยแล้ว อภิ บทหน้า ฤ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ –ชมเชย อ
ปัจจย เถ สัตตมีวิภัติ ซ้อน ต หน้าธาตุ
- อภิธาวถ จงเล่นไปยิ่ง อภิ บทหน้า ธาตุ ธาตุในความไป – วิ่ง – เล่น อ ปัจจย ถ
ปัญจมีวิภัติ ลบ อุ ที่ ฐ แห่ง ธาตุธาตุ (ว่า ธาตุ ธาตุกันบัดนี้)
- อภินนุหติ ย่อมเพลิตเพลินยิ่ง อภิ บทหน้า ธาตุ ธาตุในความเพลิตเพลินยินดี
อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิภัติ
- อภิภาวติ ย่อมครอบงำ –เป็นทับ อภิ บทหน้า ภู ธาตุในความมี –เป็น อ ปัจจย ติ วัตต
มานาวิภัติ รัสสะ อุ ธาตุ ที่ ภู ธาตุ เป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วเอา โอ
เป็น อว.
- อภิมตลติ ย่อมย่ำยี อภิ บทหน้า มตล ธาตุในความย่ำยี –กวน- รบกวน อ ปัจจย ติ วัตต
มานาวิภัติ
- อภิรม จงรื่นเริงยิ่ง อภิ บทหน้า รม ธะตุในความรื่นรมย์ –ยินดี อ ปัจจย หิ
ปัญจมีวิภัติ ลบเสีย
- อภิราธเย พึงยัง.....ให้ยินดียิ่ง อภิ บทหน้า ราธ ธาตุในความสัมฤทธิ์ –ยินดี –เชื้อเชิญ –
ณฺย ปัจจย ในเหตุกัตตุ เอยย สัตตมีวิภัติ ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ ยุย แห่ง
เอยย วิภัติ คง เอ ไว้
- อภิรุหติ ย่อมงอกขึ้น – ปรากฏ อภิ บทหน้า รุห ธะตุในความงอกขึ้น ปรากฏ อ ปัจจย
ติ วัตตมานาวิภัติ ทีฆะตันธาตุเป็น อุ
- อภิวฑฒติ ย่อมเจริญยิ่ง อภิ บทหน้า วฑฒ ธาตุวนความเจริญรุ่งเรือง อ ปัจจย
ติ วัตตมานาวิภัติ

- อลตถ์ ได้ได้แล้ว ลภ ชาติในความได้ อ ปัจจย อี อชชัตตนิวิรัตติ ด้วย ลภ
ชาติ แปลง อี เป็น ตถ์ ลบที่สุดชาติแล้วลง อ อาคมตันชาติ
- อลภิตถ์ ได้ได้แล้ว ลภ ชาติในความได้ อ ปัจจย ตถ์ อชชัตตนิวิรัตติ ลง อ
อาคมตันชาติ และ อี อาคมหลังชาติปัจจย
- อลตถ์ ได้ได้แล้ว ลภ ชาติในความได้ อ ปัจจย อี อชชัตตนิวิรัตติ เพราะ ลภ ชาติ
แปลง อี เป็น ตถ์ ลบที่สุดชาติแล้ว ลง อ อาคมตันชาติ
- อลาภาสี ยัง --- ให้ได้แล้ว ลภ ชาติในความได้ ณ ปัจจย ในเหตุกัตตุ อี
อชชัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อี ทีฆะตันชาติ เป็น อา ลบ ณ คง เอ เว ลง
อ อาคมตันชาติ และ ส อาคมหลังชาติปัจจย
- อลลยีสุ ติดกันแล้ว อลล ชาติในความติด- เปียก-ชุ่ม ณย ปัจจยในกัตตุ
อุ อชชัตตนิวิรัตติ แปลงเป็น อีสุ แล้วลบ ณ คง ย ไว้ (บางแห่งว่า
อล ชาติลง ย ปัจจยในกัตตุแล้วลง ณย อีก)
- อวติ ย่อมเลี้ยง -รักษา อว ชาติในความเลี้ยง - รักษา อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิรัตติ
- อวติ ย่อมกล่าว อุ ชาติในความเจรจา -กล่าว อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิรัตติ พฤทธิ
อุ เป็น โอ แล้วเอา โอ เป็น อว.
- อวกงขนติ ย่อมจำนง อว บทหน้า กช ชาติในความอยาก - ประรณา -สงสัย -เคลือบ
แคลง แ ปัจจย อนติ วัตตมานาวิรัตติ ลง นิคคหิตที่ พยัญชนะตันชาติ แล้ว
แปลงเป็น ง ลบ อี ที่ ชี แห่งชาติเสีย
- อวชานะย พึงดูหมิ่น อว บทหน้า ภา ชาติในความรู้ นา ปัจจย เอยย สัตตมีวิรัตติ แปลง
ภา ชาติ เป็น ชา ลบ อา ที่ นา ปัจจย
- อวชียติ อัน....ย่อมชนะคั้นได้ อว บทหน้า ชี ชาติในความชำนาญ ย ปัจจยในกัมม ตี
วัตตมานาวิรัตติ ลง อี อาคมหน้า ย สระซ้อนกันสองตัว ลบสระหน้า ทีฆะ
สระหลัง

- อวณายนติ ย่อมชบเซา อว บทหน้า เณ ธาตุในความเพ่ง – ชบเซา อ ปัจจย อนติ วัตตมานาวีรัตติ เอา เอ เป็น อาย
- อวจิ ได้กล่าวแล้ว วจ ธาตุในความกล่าว – พุด อ ปัจจย อัม หิยัตตนีวิรัตติ ลง อ อาคมตันธาตุ
- อวธิ ได้ฆ่าแล้ว วธ ธาตุในความฆ่า – ประหาร อ ปัจจย อี อัมชัตตนีวิรัตติ รัสสพ เป็น อี ลง อ อาคมหน้าธาตุ
- อวมณณีสุ สำคัญแล้ว อว บทหน้า มน ธะตุในความรู้ – สำคัญ ย ปัจจย ในกัตตุ อัม อัมชัตตนีวิรัตติ แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุเป็น ณณ แปลง อัม เป็นอีสุ.
- อวสริ ท่องเที่ยวไปแล้ว อว บทหน้า สร ธาตุในความเที่ยวไป – ท่องเที่ยว อ ปัจจย อ ปัจจย อี อัมชัตตนีวิรัตติ รัสสะ เป็น อี
- อวสีสุ เหลือลงแล้ว อว บทหน้า सा ธาตุในความสุด – เหลือ อ ปัจจย อัม อัมชัตตนีวิรัตติ แล้วแปลง เป็น อีสุ ลบ อา ที่สุดธาตุ
- อวหริติ ยื่อนำลง อว บทหน้า หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจย ติ วัตตมานาวีรัตติ
- อเวติ ย่อมเสื่อม – ลงไป อว บทหน้า อี ธาตุในความไป- เป็นไป – ถึง อ ปัจจย ติ วัตตมานาวีรัตติ แปลง อี ธาตุ เป็น เอ
- อเวกขติ ย่อมพิจารณาเห็น อว บทหน้า อิกฺข ธาตุในความเห็น- แลดู อ ปัจจย ติ วัตตมานาวีรัตติ วิการ อี ที่ อิกฺข ธาตุ เป็น เอ
- อโวจ ได้กล่าวแล้ว วจ ธาตุในความกล่าว – บอก อ ปัจจย หิยัตตนีวิรัตติ แล้วลบทิ้ง เสีย เอา อ ที่ ว แห่ง วจ ธาตุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลง อ อาคมตันธาตุ
- อสกุขิ ได้อาจแล้ว สก ธาตุในความอาจ – สามารถ อ ปัจจย อัมชัตตนีวิรัตติ ลง นิคคหิต อาคมตันธาตุ แล้วแปลงเป็ร กุ หรือ ช้อน กุ ก็ได้แล้วแปลง ก แห่ง สก ธาตุเป็น ข ลง อาคม ต้นธาตุ รัสสะ อี เป็น อี (โดยมากกว่า สกฺก ธาตุ แปลง ก เป็น ข บ้าง สกฺข บ้าง)

- อสุสาเทติ ย่อมยินดี อา บทหน้า สท ธาตุในความยินดี ชอบใจ เณ ปัจจัยในกัตตุ วัตตมานาวีภัตติ รัสสะ อา บทหน้าเป็น อ ช้อน ส หน้าธาตุ ที่ฆะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- อสิณาคติ ย่อมไหลไป อสุ ธาตุในความซึมซาบ ไหลไป เอิบอาบ อุณา ปัจจัยติ วัตตมานาวีภัตติ สระ ช้อนกันสองตัว ลบ ตัวหนึ่ง
- อสุโสสิ ได้ฟังแล้ว สุธาตุในความฟัง อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิลง อ อาคม ต้นธาตุแล้ว ช้อน ส หน้า ธาตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุ
- อหาลิ ได้ลักแล้ว –ได้นำไปแล้ว หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจัยอี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิลง อ อาคมต้นธาตุ ที่ฆะ ต้นธาตุเป็นอา ลบที่สุดธาตุ ลง ส อาคมหลังธาตุ
- อหุ ได้มีแล้ว –เป็นแล้ว หุ ธาตุในความมี –ความเป็น อ ปัจจัย อา หิยัตตนิวิภัตติ ลบเสีย ลง อ อาคมต้นธาตุ
- อพติ ย่อมขึ้นไป อพ ธาตุในความขึ้นไป- ไปสูง อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีภัตติ
- อากงขติ ย่อมจำนง –หวัง –ปรารณา อาบทหน้า กขิ ธาตุในความอยาก- หวัง –ปรารณา อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ง และ ลบ อี ที่ กขิ ธาตุเสีย
- อากขุติ คร่ามาแล้ว อา บทหน้า วฑฒ ธาตุในความคร่าฉุด –ลาก –ชัก อ ปัจจัย อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี.
- อากิริติ ย่อมเรียราย –โปรยลง อา บทหน้า กิริ ธาตุในความโรย-โปรย-เรียราย---กระจัดกระจาย อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีภัตติ แล้วที่ฆะ อี แห่ง กิริ เป็น อี (บางแห่งเป็น อากิริติ)

- อาโกโณสึ เคาะแล้ว ทูบแล้ว...ทูบแล้ว อ บทหน้า ภูฏ ชาติในความดี..เคาะ...บู....ทูบ
ณ ปัจจัยในกัตตุ อี อัชชัตตนีวิรัตติ รัสสะ เป็น อี พฤทธิ อุเป็น ลบ ณ แล้ว
ลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- อากจนติ ย่อมมา อา บทหน้า คม ชาติในความไป –ถึง อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิรัตติ
แล้ว เอา คม เป็น คจน
- อากเมตุ จยังกาลให้มาถึง อา บทหน้า คม ชาติ ณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตู
ปัญจมีวิรัตติ แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
- อาปุณัติ ย่อมไหลไป อาป ชาติในความเอิบอาบ ...ไหลไป อุณา ปัจจัย (นอกแบบ) ตี
วัตตมานาวิรัตติ
- อากเมติ ย่อมล้าง อา บทหน้า จมู ชาติในความชำระ ณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วัตต
มานาวิรัตติ แล้วลบ ณ คง อ ไว้ และ ลบ อุ แห่ง จมู เสีย(ลง ณย ปัจจัย เป็น
อากมยติ)
- อากิกขนติ ย่อมบอก อา บทหน้า จิกข ชาติในความบอก- กล่าว อ ปัจจัย อนติ วัตตมา
นาวิรัตติ.
- อาตงกติ ย่อมเป็นอยู่ลำบาก อา บทหน้า ตกิ ชาติในอาชีพผิด – เป็น อยู่ลำบาก –ผิด
ดเคื่อง –เจ็บไข้ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ ลง นิคคหิตอาคมพญฺชนันตฺนธาตุ
แล้วแปลง เป็น ง ลบ อี ที กี แห่งธาตุ
- อาททาติ ย่อมถือเอา อา บทหน้า ท ชาติในความให้ – ถวาย อ ปัจจัย ตี วัตตมานา
วิรัตติ เทวภาวะ ท ขึ้น หน้าธาตุ
- อาทเปติ ย่อม – ให้ –ถือ อา บทหน้า ทา ชาติในความให้ – ยกให้ –ถวาย ณาเป
ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ตี วัตตมานาวิรัตติ รัสสะ อา ที่ ทา ชาติ เป็น อ แล้ว ลบ
ณา ที่ ณาเป ปัจจัย
- อาทริติ ย่อมเอื้อเพื่อ อา บทหน้า ทร ชาติในความเอื้อเพื่อ...เอาใจใส่ อ ปัจจัย ตี วัตต
มานาวิรัตติต แปลตรงกันข้ามได้

อาธาวติ	ย่อมเอื้อเพื่อ อา บทหน้า ฐ ฐาตุในความไป-วัง –เล่น –เจริญ	อ
	ปัจจัย ตี วัตตมานาวีภัตติ ลบ อุ ที่ วุ	
อาณาเปสิ	บังคับแล้ว อาณ ฐาตุในความสั่ง – บังคับ ณาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ	
	อิ อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่ ณาเป แล้ว ลง ส อาคม หลังฐาตุ	
	และปัจจัย (บางแห่งว่า อา บทหน้า ณา ฐาตุแล้วแปลง ณา เป็น ณา)	
อาทยิ	ถือเอาแล้ว อา บทหน้า ทา ฐาตุในความให้ อ. ปัจจัย อิ อชชัตตนิวิภัตติ	
	รัสสะ อิ เอา อา แห่ง ทา ษตุ เป็น อิ เอา อิ เป็น เอ แล้ว เอา เอ เป็น อย	
	(ว่า ย ปัจจัย โดยมาก)	
อาทียติ	ย่อมถือเอา อา บทหน้า ทา ฐาตุ ย ปัจจัยในห้ามม อิ ปาคมหน้า ย	
	ติ วัตตมานาวีภัตติ ลบ อา ที่ ทา ฐาตุเสีย	
อานยิสฺสุ	นำมาแล้ว อา บทหน้า นี้ ฐาตุ อ ปัจจัย อุ อชชัตตนิวิภัตติ เอา อุ เป็น	อิสฺสุ
	รัสสพ อิ ที่ นี้ เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ แล้ว เอา เอ เป็น อย.	
อาสีสติ	ย่อมหวังทั่ว อา บทหน้า สีสิ ฐาตุในความปรารถนา อยากได้ หวัง	อ
	ปัจจัย ตี วัตตมานาวีภัตติ ลง นิคคหิต อาคมที่พยัญชนะต้น ฐาตุแล้วลบ อิ ที่	
	สิ ตัวหลัง แห่ง สีสิ ฐาตุเสีย	
อาปชชติ	ย่อมถึงทั่ว อา บทหน้า ปท ฐาตุในความถึง ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วัตตมานา	
	วิภัตติ แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุเรธาตุเป็น ชช	
อาปาทิ	ถึงทั่วแล้ว อา บทหน้า ปท ฐาตุในถึง อ ปัจจัย อชชัตตนิวิภัตติ แล้วที่มะต้น	
	ฐาตุเป็นอา	
อาปุณาติ	ย่อมเอิบอาบ อาป ฐาตุในความเอิบอาบ –ซึมซาบ-ไหลไป อุณา ปัจจัย ตี วัตต	
	มานาวีภัตติ	
อาปุจฺจนติ	ย่อมถามโดยเอื้อเพื่อ –อำลา อา บทหน้า ปจฺจ ฐาตุในความถาม –อำลา อ	
	ปัจจัย อนติ วัตตมานาวีภัตติ	

อาเปติ	ย่อมชิมซาบ อาป ธาตุในความไหลไป –ชิมซาบ-เอิบอาบ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวีรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
อาภุชติ	ย่อมคู้ อา บทหน้า ภุช ธาตุในความคด –โค้ง-โก่ง-งอ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ.
อามสติ	ย่อมจับต้อง อา บทหน้า มส. ธาตุในความจับต้อง –ลูบคลำ – ยึดมั่น – ถือนั่น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ
อาชยาติ	ย่อมกล่าว อา บทหน้า ชยา ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ
อามนุเตสิ	เรียกมาแล้ว อา บทหน้า มนต ธาตุในความปรึกษา เณ ปัจจัยในกัตตุ อี อัชชัตตนิวัตติ รัสสะ เป็น อิ ลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและ ปัจจัย
อายาจติ	ย่อมวิงวอน – ขอยิ่ง อา บทหน้า ยาจ ธาตุในความวิงวอน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ
อายาม	มาจะไป อา บทหน้า ยา ธาตุในความไป –ถึง อ ปัจจัย ม วัตตมานาวีรัตติ
อารณติ	ย่อมปรารณา อา บทหน้า รก ธาตุ อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวีรัตติ
อายวติ	ย่อมเจอกัน อา บทหน้า ยุ ธาตุในความเจอกัน –ประสม –ไป- ถึง-เป็นไป- คละกัน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ พฤติ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
อายุหติ	ย่อมวิตก – คิด อา บทหน้า อุห ธาตุในความวิตก –คิด –ดำริ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ ลง ย อาคมที่ อุห ธาตุ
อารณชติ	ย่อมแทง –เจาะ อา บทหน้า รชि ธาตุในความเจาะ-แทง –ทำให้ทะลุ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวีรัตติ ลง นิคคหิตที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ แห่ง รหิ
อาราธเย	พึงยัง....ให้ยินดี อา บทหน้า ราร ธาตุในความยินดี ฌย ปัจจัยในเหตุกัตตุ เอยยุ สัตตมีวิรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ ยุย คง เอ ไว้

อารุหติ	ย่อมงอกขึ้น อา บทหน้า รุจ ธาตุในความชอบใจ ,ส่องสว่าง เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้	
อโรปยิสฺส	ยกขึ้นแล้ว อา บทหน้า รูป ธาตุในความปลุก-เพราะ-หว่าน ฌย ปัจจัยใน อัม อัชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสฺส พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้	
อาลปติ	ย่อมเรียกร้อง อา บทหน้า ลป ธาตุในความกล่าว – พูด – เจรจา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ	อ
อาลปิสฺส	หักทลายแล้ว อา บทหน้า ลป ธาตุ อ ปัจจัย อัม อัชชัตตนิวิภัตติ เอา เป็น อีสฺส	อัม
อาลิมเปสฺสามิจักกฺสุม – เผา	อา บทหน้า ลิป ธาตุในความทาลั , ฉาบ , ปัจจัย สฺสามิ ภวิสสันติวิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ม	เอ
อาโลเลติ	ย่อมกวณ – ระคน อา บทหน้า ลุล ธาตุในความรบกวน กวน – ระคน เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้	
อาโลเพนฺตอ	ย่อมยัง...ให้ชุ่มมัว อา บทหน้า ลุฬ ธาตุในความวน – รบกวน ปัจจัยในเหตุกัตตุ อนติ วิภัตติพฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง ไว้	เณ เอ
อาวชฺเซหิ	จงนึก – จงรำพึง อา บทหน้า วชฺช ธาตุในความงด-เว้น ลง เณ ปัจจัยในกัตตุ หิ ปัญจมีวิภัตติแล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้	
อาวณฺณเต	ย่อมหมุนมา – เวียนมา อา บทหน้า ฆณฺณ ธาตุในความเป็นไป ปัจจัย เต วัตต มานาวิภัตติ	
อาวเส	พึงอยู่ครอบครอง อา บทหน้า วส ธาตุในความอยู่ อ ปัจจัย เอยฺย สัตตมี วิภัตติลบ ยฺย คง เอ ไว้	
อาวหติ	ย่อมนำมา อา บทหน้า วห ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ	

- อาวิภวิสติ จักมาเป็นแจ้ง อา – วิ บทหน้า ภู ธาตุ อ ปัจจย สุตติ ภวิสสันติวิภัตติ รัสสะ
อุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วเอา โอ เป็น อว ลง อิ อาคมหลังธาตุปัจจย
- อาวุณิ ร้อยแล้ว อา บทหน้า วุ ธาตุในความสำรวม – ร้อย ณา ปัจจย อี
อัชัตตนิ รัสสะเป็น อิ แล้วลบ อา ที่ ณา ปัจจยเสีย
- อาสทา มาถึงแล้ว อา บทหน้า สท ธาตุในความไป – ถึง – จม อ ปัจจย อา หียัตตนิ
วิภัตติ
- อาสวติ ย่อมไหลมา – ย่อมไหลไปทั่ว อา บทหน้า สว ธาตุในความไป – ถึง – ไหล อ
ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- อาสติ ย่อมนั่ง – อยู่ อาส ธาตุในความนั่ง – อยู่ อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- อาสีสติ ย่อมปรารถนา – หวัง อา บทหน้า สีสิ ธาตุในความหวัง – ปรารถนา อ
ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ คงไว้ ลบ อิ ที่
สี แห่งธาตุตัวหลัง
- อาสิญจติ ย่อมรดทั่ว อา บทหน้า สีจ ธาตุในความรด – เท – วิต – ราด ไหล อ ปัจจย
ตี วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ญ
- อาลิงคติ ย่อมเป็นไป – โลด อา บทหน้า ลิกิ ธาตุในความโลด – ไป – ถึง – เป็นไป อ
ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง
เป็น ง ลบ อิ ที่ คิ
- อาหุ กล่าวแล้ว พรุ ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย อ ปโรกขาวิภัตติ แปลง พรุ
ธาตุ เป็น อาห (ธาตุว่า อาห ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย อ ปโรกขาวิภัตติ
ที่ชะต้นธาตุเป็น อา)
- อาหร จงนำมา อา บทหน้า หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจย หิ ปัญจมีวิภัตติ
แล้วลบเสีย
- อาหริ นำมาแล้ว อา บทหน้า หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจย อี อัชัตตนิวิภัตติ
รัสสะ เป็น อิ

- อาหิณฺทนฺติ ย่อมเที่ยวไป อา บทหน้า หิติ ชาติในความนำไป-ไป อ ปัจจัย อนติ
 วัตตมานาวิภัตติ ลงนิคคหิต อากมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลง เป็น ณ ลบ
 อิ ที ทิ แห่ง หิติ ชาติ
- อาหุ กล่าวแล้ว พรุ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย อ ปโรทฺทาวิภัตติ แปลง
 พรุ ชาติ เป็น อาห (ชาติว่า ป.ว่า อาหธาตุ ที่ชนะต้นธาตุ)
- อิภฺขติ ย่อมเห็น อิภฺ ชาติในความเห็น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อิภฺขติ ย่อมไป – ถึง อิข ชาติในความไป- ถึง –เป็นไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
 ลง นิคคหิตอากมที่ต้นธาตุแล้วแปลงเป็น ง
- อิจฺจนฺติ ย่อมปรารธนา อิส ชาติในความอยาก – ปรารธนา ย ปัจจัย ในกัต
 ตุ อนติ วิภัตติ แปลง ย กับ ที่สุดธาตุเป็น จณ
- อิณฺชติ ย่อมหวั่นไหว อิณฺช ชาติในความไหว – สะเทือน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อิชฺฌนฺตุ จงสำเร็จ อิธ ชาติในความสำเร็จ –รุ่งเรือง –เจริญ ย ปัจจัย ในกัตตุ
 อนตุ ปัญจมีวิภัตติ แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชณ
- อินฺทติ ย่อมเป็นใหญ่ อิทิ ชาติในความเป็นใหญ่ –ยอดเยี่ยม อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
 วิภัตติ ลง นิคคหิตอากมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ
 ที ทิ แห่ง อิทิ ชาติเสีย
- อิสฺสติ ย่อมริษยา อิสฺส ชาติในความริษยา –เกลียดกัน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
 .
- อิเพติ ย่อมชมเชย อิธ ชาติในความชมเชย –ยกย่อง –สรรเสริญ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ติ
 วัตตมานาวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- อิชฺชเต ย่อมบูชา ยช ชาติในความบูชา ย ปัจจัย เต วิภัตติ เอา ย กับ ช เป็น ชช
 แล้วเอา ย แห่ง ยช ชาติเป็น อิ
- อิเลติ ย่อมขยี้ อิล ชาติในความบด –ขยี้ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วัตตมานาวิภัตติ แล้ว
 ลบ ณ คงไว้แต่ อ.

อิงคติ	ย้อมไป อิกิ ธาตุในความไป –ถึง อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบ อ ที่ คิ แห่ง อธิ ธาตุแล้วลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แปลงเป็น ัง เพราะ ค อยู่หลัง
อิริยติ	ย้อมประพฤติ อิริย ธาตุในความเป็นไป – ประพฤติ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
อิชติ	ย้อมไป อิช ธาตุในความไป –ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
อีเทติ	ย้อมหวาด อีทิ ธาตุในความหวาด –เกรง – กลัว ณ ปัจจัยใน กัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไวลบอิ ที่ ทิ เสีย
อีรติ	ย้อมเปียดเบียน อีส ธาตุในความไหว - สั่น อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
อีสติ	ย้อมเปียดเบียน อีส ธาตุในความเปียดเบียน – เป็นใหญ่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
อีหติ	ย้อมดำริ อีห ธาตุในความชมเชย-สรรเสริญ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
อุกฺขิปติ	ย้อมยกขึ้น – ยก อุ บทหน้า ขิป ธาตุในความชัดไป –ยก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
อุคฺคจฺจติ	ย้อมขึ้นไป อุ บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา คม เป็น คจฺจ แล้วซ้อน ค หน้าธาตุ
อุสุยฺนติ	ย้อมริษยา อุสุย ธาตุในความริษยา อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ
อุสติ	ย้อมเสียดแทง อุส ธาตุในความเสียดแทง –กำจัด อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
อุคฺคณฺหาติ	ย้อมเรียนเอา อุ บทหน้า คห ธาตุ ณา ปัจจัย ตี วิภัตติ ซ้อน คุ หน้าธาตุ แล้วลบที่สุดธาตุเสีย
อุคฺครีสุ	เงียดเง้อแล้ว อุ บทหน้า คิริ ธาตุในความไหล –กระจาย อ ปัจจัย อุ อัชตตณีวิภัตติ เป็น อีสุแล้วซ้อน ค หน้าธาตุ
อุทติ	ย้อมบันเทิง อุท ธาตุในความยินดี – เล่น –บันเทิง อ ปัจจัย ตี วัตต มานาวิภัตติ

อุพฺพติ	ย่อมเปียดเบียน อุพฺพิ ธาตุในความเปียดเบียน อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติแล้ว ลบ อี ที่ พิ แห่ง อุพฺพิ ธาตุเสีย	
อุคฺโขเสหิ	จงปาวร้อง อุ บทหน้า ฆุส ธาตุในความกึกก้อง เณ ปัจจยฺยในกัตตุ ปัญจมีวิภัตติ พฤทธิ อุ ที่ ฆุส ธะตุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ซ้อน หน้า ธาตุ	หิ ค
อจฺจินาติ	ย่อมเลือกเก็บ อุ บทหน้า จิ. ธาตุ นา ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ซ้อน จ หน้าธาตุ	
อุชฺฌมติ	ย่อมสละ อุชฺฌม ธาตุในความสละ – ติง อ ปัจจยฺย ติ วัตตมานาวิภัตติ	
อุณฺนติ	ย่อมนอบน้อม อุ บทหน้า นมุ ธาตุในความน้อม – โนมฺ อ ปัจจยฺย วัตตมานาวิภัตติ ซ้อน นุ หน้าธาตุแล้ว ลบที่สุดธาตุ	ติ
อุจฺฉิสฺสชิสฺสติ	จัดขาดขึ้น อุ บทหน้า ฉิท ธาตุในความตัด – ขาด ย ปัจจยฺยในกัตตุ สฺสติ ภวิส สันติวิภัตติ แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช ลง อี อาคมที่สุดธาตุและปัจจย ซ้อน จ หน้าธาตุ	
อุเปติ	ย่อมเข้าถึง อุป ธาตุในความเข้าถึง – ลุ เณ ปัจจยฺยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ (อุปยติ ลง ฌย ปัจจยฺยในกัตตุ)	
อุจฺฉินฺท	จงถอน อุ บทหน้า ฉิท ธาตุ อ ปัจจยฺย หิ ปัญจมีวิภัตติ จ หน้าธาตุลงนิคคหิต อาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น นุ ลบ หิ เสีย	
อุณฺณติ	ย่อมแสวงหา อุฉิ ธาตุในความแสวงหา อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น ญ ลบ อี ที่ ฉิ แห่ง อุฉิ ธาตุแล้ว	
อุชฺฌมายิ	เพ่งขึ้นแล้ว – โพนทะนาแล้ว อุ บทหน้า ฌเ ธาตุในความเพ่ง อ ปัจจยฺย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเปน อี เอา เอ แห่ง ฌเ ธาตุ เป็น อาย แล้วซ้อน ช หน้าธะตุ	
อุจฺจติ	ย่อมประชุม อุจ ธาตุในความรวบรวม – ประชุม ย ปัจจยฺย ในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ จ ที่ที่สุดธาตุเป็น จจ	

อุฎฐหีสู่	ตั้งขึ้นแล้ว อุ บทหน้า ธคาธาตุ อ ปัจจย อัมม์ อัจฉัตตนิวิรัตติ เป็น อิสฺส ช้อน ญ หน้าธาตุลบ อา แห่ง จา ธาตุลง อ อาคม
อุณฺหณ	จงลุกขึ้น อุ บทหน้า จ ธาตุ อ ปัจจย ถ ปัญฺหมีวิรัตติ ช้อน ญ หน้าธาตุแล้ว เอา จา ธาตุ เป็น จห
อุปกทฺตติ	ย่อมคร่าเข้าไป อุป บทหน้า กทฺต ธาตุในความคร่า – ญด อ ปัจจย วิรัตติ
อุปกณฺนิ	เข้าถึงแล้ว อุป บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจย อัมม์ อัจฉัตตนิวิรัตติ แปลง เป็น คณณ
อุปจฺจคา	เข้าไปล่วงแล้ว อุป – อติ บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจย อา หียตตนิวิรัตติ แปลง ติ เป็น ตย แล้วเอาเป็น จจ ลบ ม ที่สุดธาตุเสีย
อุปจฺจชิ	เข้าไปตัดแล้ว อุป บทหน้า ฉิท ธาตุ ย ปัจจยในกัตตุ อัมม์ อัจฉัตตนิวิรัตติ รัสสะ เป็น อี แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช แล้วช้อน จ หน้าธาตุ
อุกฺขติ	ย่อมประพรม อุก.ข ธาตุในความโรย –รด –ประพรม อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิรัตติ
อุนฺทติ	ย่อมไหล อุทิ ธาตุในความไหล – ชุ่่ม –เปียก อ ปัจจย ติ วิรัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น น แล้วลบ อี ที่ แห่ง อุทิ ธาตุ
อุภติ	ย่อมเต็ม อุท ธาตุในความบริบูรณ์ อ ปัจจย ติ วิรัตติ
อุปฺภฺจติ	ย่อมปรากฏ อุป บทหน้า จา ธาตุในความตั้ง – ทรง เณ ปัจจยในกัตตุ ถ ปัญฺหมีวิรัตติ ลบ ญ คง เอ ไว้(นัยหนึ่งว่าเป็น ขร ธาตุ ทีฆะ ต้นธาตุเป็น อา)
อุยติ	ย่อมทอ อุทิ ธาตุในความทอ อ ปัจจย ติ วิรัตติ ลบ อี ที่ อุยิ ธาตุเสีย
อุปฺวาริสุ	วิ่งเข้าไปแล้ว อุป บทหน้า ธาตุ ธาตุในความแล่นไป-วิ่งไป อ ปัจจย อัมม์ อัจฉัตตนิวิรัตติเป็น อีสฺส แล้วลบ อุ ที่ ธาตุ ธาตุ (ธาว ธาตุก็ว่า)

- อุปนยหนฺติ ย่อมเข้าไปผูกไว้ อุป บทหน้า นห ธาตุในความผูก – พัน – รัด ย ปัจจัย ในกัตตุ
อนฺติ วิภัตติ แปร ย ไว้ หน้า ห ไว้หลัง
- อุปนาเมถ จงน้องเข้าไป อุป บทหน้า นมฺ ธาตุในความโน้ม – น้ม เถ ปัจจัยในกัตตุ ถ
ปัญจมวิภัตติ ที่ตะต้นธาตุ เป็น อา ลบ อุ ที่ มฺ ลบ ณ คง เอ ไว้
- อุปนิสีหนฺติ ย่อมนั่งใกล้ อุป – นิ บทหน้า สห ธาตุในความจม อ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ เอา
สห ธาตุ เป็น สีห (สีห ธาตุก็มี)
- อุปเนติ ยื่อนำไป อุป บทหน้า นิ ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ รัสสะ อี เป็น อี
วิการ อี เป็น เอ
- อุปปชฺชติ ย่อมเข้าถึง อุป บทหน้า ปห ธาตุในความถึง ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง
ย กับ ท ที่สุธาตุเป็น ชช
- อุปปชฺชติ ย่อมบังเกิด อุ บทหน้า ปห ธาตุในความเกิด ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง
ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช แล้วซ้อน ป หน้าธาตุ
- อุทฺธสนาติ ย่อมแสวงหา อุทฺธส ธาตุในความเสาะหา นา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
- อุปปริกฺขิสฺสติ จักไต่ตรงอุป – ปริ บทหน้า อิกฺข ธาตุในการเห็น อ ปัจจัย สฺสติ ภวิ
สสันติวิภัตติ ลบ อี ที่ ปริ โดยวิธีสนธิ แล้ว ลง อี อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- อุปพฺพชิสฺสามิจฺจํ อุป บทหน้า วช ธาตุในความเว้น อ ปัจจัย สฺสามิ ภวิสสันติ
วิภัตติ แปลง ว แห่ง วช เป็น พ ว้อน พ หน้าธาตุแล้วลง อี อาคม
หลังธาตุและปัจจัย
- อุปรมาม ย่อมยับเยิน – อดวาย อุปบทหน้า ยมฺ ธาตุในความฉิบหาย อ ปัจจัย
ม วัตตมานาวิภัตติ แปลง ย แห่ง ยมฺ เป็น ร ลบ อุ ที่ ยมฺ แล้วที่ตะที่
สุธาตุและปัจจัย เป็น อา
- อุปฺรุณฺธตุ จงเข้าไปกันไว้ อุป บทหน้า รุ ธาตุ อ ปัจจัย ตฺ ปัญจมวิภัตติ แล้วลงนิคคหิต
อาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแปลงเป็น น
- อุปฺลิมฺปติ ย่อมเข้าไปฉาบ อุป บทหน้า ลิป ธาตุ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

- อุปวสนติ ย่อมเข้าไปฉาบ อุป บทหน้า สิป ธาตุ อ ปัจจย ตี วัตตมานาวีรัตติ
- อุปสมมติ ย่อมอยู่อาศัย ป บทหน้า สม ธาตุในความสงบ – ะจับ ย ปัจจย ในกัตตุ
ตี วัตติติ แปลง ย กับ ม ที่สุดธาตุเป็น มม
- อุปส่วเส พึงเข้าอยู่ร่วม อุป – สั บทหน้า วส ธาตุ อ ปัจจย เอยย สัตตมีวัตติแล้วลบ
ยย คงไว้แต่ เ
- อุปาคมิ เข้าไปใกล้ อุป บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจย อี อัชชัตตนีวัตติ รัสสะเป็น อี
- อุปเปหิสิ จักเข้าถึง อุป บทหน้า อี ธาตุในความเข้าถึง – ไป อ ปัจจย สสตี ภาวิ
สสันติวัตติ เพราะภาวิสสันติวัตติ แปลง อี ธาตุเป็น เอห แล้ว ลง อี อาคม
หลังธาตุและปัจจย และลบ สส คงไว้แต่สี
- อุปปติสสามิ จักตก, จักเหาะขึ้น อุ บทหน้า ปต ธาตุ อ ปัจจย สสามิ ภาวิสสันติวัตติ ว้อน
ป หน้าธาตุและลง อี อาคมหลังธาตุและปัจจย
- อุปผณเทนติ ย่อมเยาะเย้ย – เย้ยหยัน อุ บทหน้า ปติ ธาตุในความเสียดสี – เย้ย เณ
ปัจจย ในกัตตุ อนติ วัตติ ช้อน ป หน้าธาตุแปลงเป็น ผ ลงนิคคหิต
อาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ณ ลบ อี ที่ ติ แห่งธาตุและลบ ณ
คงไว้แต่ เ (เดี๋ยวนี้ว่า ผณท ธาตุ)
- อุมุมิหนติ ย่อมเยียมรด อุ บทหน้า มิห ธาตุในความรด-ราด อ ปัจจย อนต
วัตติ แล้วช้อน ม หน้า ธาตุ
- อุยยาติ ย่อมขึ้นไป อุ บทหน้า ยา ธาตุในความไป ถึง บรรลุ อ ปัจจย ตี วัตติ ช้อน ย
หน้าธาตุ
- อุยยุณชนติ ย่อมประกอบ อุ บทหน้า ยุช ธาตุในความประกอบ – กระทำ อ ปัจจย อนติ
วัตติ ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้ว แปลง เป็น ณ ช้อน
ย หน้าธาตุ

- อุยโยเชสิ ส่งไปแล้ว อุ บทหน้า ยุช ชาติในความส่ง ,ตามติด เณ ปัจจยในกัตตุ อี
อัสชัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อิ พฤทธิ อุ ที่ ยุเป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ลง ส
อาคมหลังธาตุและปัจจยแล้วซ้อน ย หน้าธาตุ
- อุลลลงเขติ ย่อมยัง...ให้โลดขึ้น อุ บทหน้า สงม ชาติในความกระโดด -ไป-ถึง-กล่าว เณ
ปัจจยในเหตุกัตตุ ติ วิรัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ซ้อน ล หน้าธาตุ (ถ้าเป็นเหตุกัต
ตุ ลง เณ ปัจจยในกัตตุ)
- อุลโลเกสิ แลดูแล้ว อุ บทหน้า โลก ชาติในความเห็น - แล -ดู เณ ปัจจยในกัตตุ อี
อัสชัตตนิวิรัตติรัสสะเป็น อิ พฤทธิ อุ ที่ ลุ เป็น โอ ลบ ฌ คง เอ ไว้ ลง ส
อาคมหลังธาตุและปัจจยและซ้อน ล หน้าธาตุ
- อุสสุหติ ย่อมอาจ อุ บทหน้า สห ชาติในความอาจ-สามารถ-อดกลั้น อ ปัจจย ติ
วิรัตติ แล้วซ้อน ส หน้าธาตุ
- อุปสาปยิสฺสติ จักยัง....ให้ยกขึ้น อุ บทหน้า สี ชาติ ฌापย ปัจจยเหตุกัตตุ สฺสติ ภวิสฺสันติ
วิรัตติ ลบ อี ที่ สี ชาติ และ ฌ ที่ ฌापย แล้วซ้อน ส หน้า ชาติและลง อี
อาคมหลังธาตุและปัจจย
- อุเนติ ย่อมพร้อม อุณ ชาติในความพร้อม -ลดลง เณ ปัจจย ในกัตตุ ติ วัตตมานา
วิรัตติ แล้ว ลบ เณ ปัจจย คง เอ ไว้
- อุหนติ ย่อมถ่ายอุจจาระ อุ บทหน้า หท ชาติในความถ่ายอุจจาระ อ ปัจจย อนติ
วิรัตติ ทีฆะ อุ เป็น อุ
- เอชติ ย่อมไหว เอช ชาติในความไหว - สว่าง ,วงบงาม อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิรัตติ
- เอเรสิ ย่อมยัง...ให้ห้วนไหว อีร ชาติในความห้วนไหว เณ ปัจจย ในเหตุกัตต สี วัตต
มานาวิรัตติ รัสสะ อี ที่ อีร เป็น อ วิหาร อ เป็ เอ แล้ว ลบ ฌ คง
เอ ไว้
- เอธติ ย่อมถึง เอธ ชาติในความเจริญ -รุ่ง-เรือง -ถึง อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิรัตติ

- เอหิสิ จักถึง อิ ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจย สสสิ ภวิสสันติวิภัตติ เพราะวิภัตติ
แปลง อิ ธาตุเป็นน เอห ลง อิ อากมหลังธาตุและปัจจย แล้วลบ สส คงไว้แต่
สิ (บางท่านกล่าวว่าลง ห อากมบ้าง)
- เอสติ ย่อมแสวงหา อิส ธาตุในความแสวงหา อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ วิการ อิ
แห่ง อิส ธาตุเป็น เอ
- เอสสสติ จักถึง อิ ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจย สสสติ ภวิสสันติวิภัตติ วิการ
อิ เป็น เอ
- เอถ จงมา อิ ธาตุ อ ปัจจย ถ ปัญจมีวิภัตติ อิ ธาตุเป็น เอ (จงพิจารณาความดู
เพราะใช้ได้ทั้งไปทั้งมาเหมือน ปหิณ)
- โอจติ ย่อมประหาร อุ ธาตุในความฆ่า,ประหาร อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ
- โอชติ ย่อมตรง อช ธาตุในความตรง-ซื่อสัตย์ ป ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ
เป็น โอ
- โอสติ ย่อมเบียดเบียน อุสุ ธษตุในความเบียดเบียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ
เป็น โอ แล้วลบ อุ ที่ สุ เสีย
- โอ گیری เกลี่ยลงแล้ว โอ บทหน้า หิร ธษตุในความเรียราย อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ
รัสสะ เป็น อิ ทีฆะ อิ ทีกิริ ธาตุเป็น อี
- โอปนุชติ ย่อมทา โอปุชิ ธาตุในความฉาบ – ทาได้ อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลง
นิคคหิตอากม แล้วแปลงเป็น ณ ลง อิ ที ขิ เสีย
- โอกุกมีสุ ก้าวล่วงแล้ว โอ บทหน้า กม ธาตุ อ ปัจจย อุ อัชชัตตนิวิภัตติ เป็น
อิสฺ แล้วซ้อน ก หน้าธษตุ
- โอเปนติ ย่อมเก็บไว้ โอป ธาตุในความเก็บไว้ ณ ปัจจยในกัตตุ อนติ วิภัตติ แล้วลบ ณ
คง เอ ไว้

โอคคจฉติ	ย่อมยุบลง โอ บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจยั ตี วิภัตติ เอา คม เป็น คจฉ แล้ว ซ้อน ค หน้าธาตุ
โอปิ	ถ่มแล้ว โอป ธาตุในความถ่ม – บ้วน อ ปัจจยั อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ อี เป็น อี
โอตรติ	ย่อมข้ามลง โอ บทหน้า ตร ธษตุในความข้าม อ ปัจจยั ตี วัตตมานาวิภัตติ
โอตุถรติ	ย่อมท่วมทับ โอ บทหน้า กร ธาตุในความฉลาด อ ปัจจยั ตี วัตตมานาวิภัตติ ซ้อน ต หน้า ต ธาตุ
โอทหีสุ	ตั้งลงแล้ว โอ บทหน้า ธา ธาตุในความทรง – ตั้งไว้ อ ปัจจยั อุ อชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ แปลง ธา ธาตุเป็น ทท.
โอชติ	ย่อมปฏิเสธ โอช ธาตุในความห้าม – ปฏิเสธ อ ปัจจยั ตี วิภัตติ
โอนมาเปสิ	ยัง.....ให้น้อมลงแล้ว โอ บทหน้า นม ธาตุในความน้อม ณาเป ปัจจยัใน เหตุกัตตุ อี อชชัตตนิวิภัสส รัสสะเป็น อี ลบ ณ ที่ ณาเป แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจยั
โอปุณาติ	ย่อมโปรยลง โอ บทหน้า ปุ ธาตุในความโปรย – ชำระ นา ปัจจยั ตี วิภัตติ
โอภินฺหนติ	ย่อมทำลายลง โอ บทหน้า ภิท ธาตุในความแตก – ต่อย อ ปัจจยั อนติ วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น น
โอรราม	ย่อมวิด – เล่น โอ บทหน้า รม ธษตุในความเล่น – รื่นรมย์ – ยินดี อ ปัจจยั ม วัตตมานาวิภัตติ ที่มะที่สุตธาตุและปัจจยัเป็น อา
โอณติ	ยื่อนำไป โอณ ธาตุในความนำไป-ไปปราศ อ ปัจจยั ตี วัตตมานาวิภัตติ
โอมาติ	ย่อมองอาจ โอม ธาตุในความองอาจ สามารถ อ ปัจจยั ตี วัตตมานาวิภัตติ
โอโรหิสฺสส	จังกด – เว้น โอ บทหน้า รม ธาตุในการเล่น – เว้น อ ปัจจยั สฺสติ วิภัตติแล้ว ลง อี อาคมหลังธาตุปัจจยั
โอโรหิสฺส	จักลง โอ บทหน้า รุห ธาตุในความงอก- ขึ้น อ. ปัจจยั สฺส วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลง อี อาคมหลังธาตุและปัจจยั

- โอลงเมสิ ย่อมยัง....ให้โลดลง โอ บทหน้า ลงม ชาติในความไป-ถึง-กระโดด –โลด เณ
ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติแล้วลบ ณ ที่ เณ ปัจจัยคงไว้แต่ เอ
- โอลมเพติ ย่อมห้อยลง โอ บทหน้า ลพิ ชาติในความห้อย –ย้อย เอ ปัจจัย
ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ม ลบ
อิ ที่ พิ แห่ง ลพิ เสีย.
- โอลุมพล หน่วงลงแล้ว โอ บทหน้า ลพิ ชาติในความกำหนัด – อยาก –ย้อย –หน่วง อ
ปัจจัย อา หียัตตนิวิภัตติ ลบเสียแล้ว ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุ
แปลงเป็น พ.
- โอโกกาเปสิ ยัง.....ให้แลดูแล้ว โอ บทหน้า โลก ชาติในความแลดู – เห็น ณาเป ปัจจัยใน
เหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่ ณาเป แล้วลง ส อาคม
หลังธาตุและปัจจัย
- โอวทติ ย่อมกล่าวสอน โอ บทหน้า วท ชาติในความกล่าว – พูด อ ปัจจัย ตี วัตตมา
นาวิภัตติ
- โอสุกกาเปสิ ยัง----ให้เสื่อมลงแล้ว โอ บทหน้า สกภ ชาติในความท้อแท้-อ่อนแอ-ถอยหลัง
–เสื่อม ณาเปปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ ที่
ณาเป แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- โอสรนติ ย่อมประชุมลง โอ บทหน้า สร ชาติในความรวบรวม-ประชุมม อ ปัจจัย อนติ
วัตตมานาวิภัตติ
- โอสีทาпенติ ย่อมยัง----ให้ปลงลง โอ บทหน้า สีท ชาติในความจม ณาเป ปัจจัยในเหตุกัต
ตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ ที่ ณาเป
- โอหาเรติ ย่อมยัง----ให้ปลงลง โอ บทหน้า หร ชาติ เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ
ที่หะต้นธาตุ เป็น อา แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้

โอกาเสติ	ย่อมยัง----ให้สว่าง โอ บทหน้า ภาสุ ชาติในความสว่าง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ภาสุ และลบ ณ ที่ เณ คง เอ ไว้
โอสาเรติ	สวดแล้ว โอ บทหน้า สร ชาติในความสวด – ออกเสียง เณ ปัจจัยในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ ที่มะตันธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุปัจจัย
โอหิย	ล้างลงแล้ว โอ บทหน้า หา ชาติในความเสื่อม –สิ้น ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ เอา อา ที่หา ชาติเป็น อิ

ก.

กฎกฏายติ	ย่อมประพติ – ซึ่งเสี่ยงว่า กฏะกฏะ กฎกฏ ศัพท์ आय ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
กกติ	ย่อมเหลวไหล กก ชาติในความเหลวไหล – เลวทราม อ ปัจจัย ติ วัตตมานา วิภัตติ
กฏติ	ย่อมห้าม กฏ ชาติในความห้าม – ย้าย –สังวร อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
กขุติ	คร่ำไปแล้ว กขุติ ชาติในความคร่ำไป – คุไป อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิ
กลติ	ย่อมคำนวณ กล ชาติในความคำนวณ – นับ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
กณทวติ	ย่อมเกา กณท ชาติในความคัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ ที่ ๆ แห่ง กณท ชาติ เป็น โอ แล้วเอา โอ เป็น อว
กจติ	ย่อมพัน กจ ชาติในความผูก – พัน – มัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กขติ	ย่อมรื่นเริง กข ชาติในความหัวเราะ –รื่นเริง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กณทวติ	ย่อมเกา กณท ชาติในความคัน –เกา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
กถาเปถ	จงยัง----ให้กล่าว กถ ชาติในความกล่าว – พูด ณาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ณ ที่ ณาเป เสีย

กนตติ	ย้อมบัน – เชือด – ตัด กติ ธาตุในความบัน – ตัดเชือด – กรอ อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้ว แปลงเป็น น บล อิ ที ทิ แห่ง กติ ธาตุ
กนทติ	ย้อมครำครวญ กท ธาตุในความครำครวญ อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิต อาคมแล้วแปลงเป็น น ถ้ำ กทิ ธาตุ ลบ อิ เสีย
กปเปยฺย	พึงสำเร็จ กปป ธาตุในความสำเร็จ – ทำ อ ปัจจย เอยฺย สัตตมีวิภัตติ
กปเปตุ	จงพิน กปป ธาตุในความตัด – โจน – กำหนด เณ ปัจจยในกัตตุ ตฺ ปัญจมี วิภัตติ แล้วลบ ณ ที่ เณ ปัจจยเสีย
กปเปติ	ย้อมควร กปฺ ธาตุในความสามารถ – อาจ – สมควร ย ปัจจย ลบ อุ ที่ ปุ. และแปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น บุป แล้วลง เอ ปัจจย อีก ตี วิภัตติ
ปมปติ	ย้อมไหว กมป ธาตุในความห้วน – ไหว อ ปัจจย ตี วิภัตติ
กณชฺวติ	ย้อมเกา กณชฺว ธาตุในความเกา – คั่น ย ปัจจย ตี วิภัตติ
กยิริติ	ย้อมกระทำ กร ธาตุ ยิริ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบที่สุดธาตุ (กยิรา ลง เอยฺย วิภัตติแล้วแปลงเป็น อา)
กสาม	ย้อมไถ กส ธาตุในความไถ – ใส่ไป-เปียดเบียน อ ปัจจย ม วัตตมานาวิภัตติ ที่หะที่สุดธาตุและปัจจยเป็น อา
กลินฺทติ	ย้อมร่ำไร กลิธิ ธาตุในความร่ำไร – รำพัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น น ลบ อิ ที ทิ แห่ง กลิธิ
กลินฺทติ	ย้อมร้องไห้ กลทิ ธาตุในความร้องไห้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ (แบบบาง กลินฺทติ)
กพฺพติ	ย้อมไห ปพฺพ ธาตุในความไป – ถึง – หยิ่ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
กนทติ	ย้อมติดต่อ กนท ธาตุในความติดต่อ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
กนทติ	ย้อมชักช้า กทิ ธาตุในความชักช้า – ยืดยาว อ ปัจจย ตี วอภัตติ ลงนิคคหิต อาคมแล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที ทิ แห่ง กทิ
กตฺถติ	ย้อมชมเชย กตฺถ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ อ ปัจจย ตี วิภัตติ

กตฺตเรติ	ย่อมหย่อน กตฺตร ชาติในความหย่อน – เทียบทาบ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วลบ ณ แห่ง เณ
กณฺเณติ	ย่อมพึง กณฺณ ชาติในความพึง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
กณฺติ	ย่อมกล่าว กณ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กชฺชติ	ย่อมกำจัด กชฺช ชาติในความกำจัด – เปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กณฺณติ	ย่อมงอ กณิ ชาติในความงอ – งอ – คน อ ปัจจัย ตี วิภัตติลงนิกคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นชาติแล้วแปลงเป็น นฺ ลบ อิ ที ถิ
กนฺติ	ย่อมรักใคร่ กน ชาติในความรักใคร่ – ชอบใจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กสฺสติ	ย่อมไป- ถึง กสฺส ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กพฺติ	ย่อมโปรย กพ ชาติในความทารุณ – โปรย – ราด – มัวเมา – รด อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กมฺพติ	ย่อมสำรวจ กมฺพ ชาติในความสำรวจ – ป้องกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กปฺติ	ย่อมอนุเคราะห์ กป ชาติในความเอ็นดู – อนุเคราะห์ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กจฺติ	ย่อมผิดเคือง กจ ชาติในความขัดสน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กณฺเจติ	ย่อมเศร้าโศก กจิ ชาติในความตัด – แบ่ง เอ ปัจจัย ตี วิภัตติ ทำเหมือน กณฺจ ติ (และลง เณ ปัจจัยในกัตตุและเหตุกัตตุ)
กณฺยติ	ย่อมกล่าว กณฺยิ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติลบ อิ ที ยิ แห่ง กนิ ชาติ เสีย
ภาวติ	ย่อมกล่าว กุ ชาติในความ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
กลฺหติ	ย่อมชัง กลฺห ชาติในความเกลียด- ชัง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กทฺทติ	ย่อมเสยะ กทฺท ชาติในความเกลียด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

กจเจติ	ย้อมเสวย กจ ชาติในความงาม เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ซ้อน จ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
กาเรนติ	ย้อมยัง....ให้กระทำ กร ชาติในความท่า เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อนติ วิภัตติ ที่ชนะต้นธาตุ เป็น อา ลบ ณ ที่ เณ เสีย
กาเลติ	ย้อมนับ กล ชาติในความคำนวณ – นับ – ไป- ถึง เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชนะต้นธาตุแล้วลบ ณ คง เอ ไว้
กายติ	ย้อมกล่าว เก ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ ที่ เก เป็น อาย
กาเมติ	ย้อมรักใคร่ กมุ ชาติในความผูกผ่อง –สวยงาม – ยินดี –รักใคร่ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชนะต้นธาตุเป็น อา แล้วลบ ณ คง เอ ไว้และลบ อุ ที่ มุ แห่ง กมุ ชาติเสียด้วย
กาหติ	จักกระทำ กร ชาติ อ ปัจจัย สสติ วิภัตติ แปลง กร เป็น กาห แล้ว ลบ สส คงไว้แต่ ตี.
กาเถติ	ย้อมเปียดเบียน กล ชาติในความเปียดเบียน เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ที่ เณ เสีย
กาสติ	ย้อมไอ กาส ชาติในความไอ -จาม- กระแอม อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กาสติ	ย้อมปรากฏ กาสุ ชาติในความแจ่ม – ชัด – ประกาศ – ปรากฏ –สว่าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง กาสุ ชาติ
กิลมติ	ย้อมลำบาก กิลมุ ชาติในความลำบาก –เหน็ด – เหนื่อย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ กิลมุ ชาติเสีย
กิลเสติ	ย้อมยัง ----ให้เศร้าหมอง กิลิส ชาติในความเศร้าหมอง –เปียดเบียน กำจัด เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ สี เป็น เอ แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
กิลิซุขติ	ย้อมเปียก กิลิท ชาติในความเปียก – เยิ้ม ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ซุข
กิโลตติ	ย้อมชุ่ม กิโลต ชาติในความเปียก – ชุ่ม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

กิสิตถ	ชูปผอมแล้ว กิส ชาติในความชูปผิม อ ปัจจย ตถ อัชชัตตนิวิรัตติ แล้วลง อี อาคมหลังชาติปัจจย
กิตเตติ	ย่อมเทียบเคียง กิตต ชาติในความเทียบเคียง – แสดง – สรรเสริญ เณ ปัจจย ในกัตตฺ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กิญเจติ	ย่อมย่ำยี – กำจัด กิจิ ชาติในความย่ำยี – กำจัด เณ ปัจจยในกัตตฺ ตี วิรัตติ ลง นิคคหิตีอาคม แล้วแปลง เป็น ณ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลบ อี ที่ จิ แห่ง กิจิ
กิภูณติ	ย่อมเบียดเบียน กิวิ ชาติในความเบียดเบียน อุณา ปัจจย ตี วัตตมานาวิรัตติ ลบ อี ที่ วิ แห่ง กิวิ
กิภูติ	ย่อมผูก – มัด กิฏ ชาติในความผูก-มัด – พัน รัต เณ ปัจจยในกัตตฺ ตี วัตตมา นาวิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ (ณีย ปัจจยเหมือน กิฏยติ)
กิเปติ	ย่อมอ่อนเพลีย กิป ชาติในความอ่อนเพลีย เณ ปัจจยในกัตตฺ ตี วัตตมานา วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กีณาติ	ย่อมซื้อ กี ชาติในความซื้อ – ขาย – แลกเปลี่ยน ณา ปัจจย ตี วัตตมานา วิรัตติ
กีโนติ	ย่อมเบียดเบียน กี ชาติในความเบียดเบียน ณุ ปัจจย ตี วัตตมานาวิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
กิลยย	พึงผูก กิล ชาติในความผูก – มัด อ ปัจจย เอยย สัตตมวิรัตติ
กีพนติ	ย่อมเล่น กีฬ ชาติในการเล่น อ ปัจจย อนติ วิรัตติ(เป็น กิล ชาติในความเบิก บานก็ได้แล้วเอา ล เป็น พ)
กุชฌติ	ย่อมโกรธ กุธ ชาติในความกำเริบ – โกรธ ย ปัจจยในกัตตฺ ตี วิรัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดชาติเป็น ชฌ
กุจเจติ	ย่อมขัด กุจจ ชาติในความขวาง – ขัด เณ ปัจจยในกัตตฺ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุมารติ	ย่อมเล่น กุมาร ชาติในการเล่น เณ ปัจจยในกัตตฺ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

กุเหติ	ย้อมลวง กุห ธาตุในความลวง- โกง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุพพิติ	ย้อมนุ่งห่ม กุพิ ธาตุในความนุ่งห่ม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ซ้อน พ ลบ อิ ที พิ เสีย (บางแห่งที่ว่าลง ย ปัจจัยแล้วแปลงกับที่สุทธธาตุเป็น พพ)
กปปีสุ	กำเริบแล้ว กุป ธาตุในความกำเริบ -โกรธ -ไหล -สะเทือน ย ปัจจัยในกัตตุ อัม อัมชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสฺ แล้วแปลง ย กับที่สุทธธาตุเป็น ปป
กุพพนติ	ย้อมกระทำ กร ธาตุในความทำ โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง โอ เป็น อว แปลง ว เป็น พ เอา อ ที่ ก เป็น อุ ว้อน พ แล้วลบ ร ที่สุทธธาตุ
กุณติ	ย้อมร้องเรียก กุณ ธาตุในความร้องเรียก -หยิก - ทำเสียง เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุณฺเณติ	ย้อมตัด กุณฺณ ธาตุในความตัด - แบ่ง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กรุเต	ย้อมกระทำ กร ธาตุ โอ ปัจจัย เต วิภัตติ เอา โอ ปัจจัยเป็น อุ เอา อ ที่ ก แห่ง กร เป็น อุ
กุณฺจติ	ย้อมงอ กุณฺจ ธาตุในความคิด -โกง -งอ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กुरुติ	ย้อมบริภาษ กुरु ธาตุในความด่า - บริภาษ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กุณฺหติ	ย้อมเผา กุหิ ธาตุในความเผา - ร้อน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ นิคคหิตอาคมแปลง เป็น ณ แล้วลบ อิ ที จิ แห่ง กุหิ ธาตุ
กุสยติ	ย้อมกล่าว กุสิ ธาตุในความกล่าว - พูด ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลง นิคคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นธาตุ
กุณฺติ	ย้อมตัด กุ ธาตุในความตัด -คด-โกง -หุบ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
กุจติ	ย้อมคิด กุจ ธาตุในความคด - สุก - หดหู่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กุชชติ	ย้อมคว่ำ กุชช ธาตุในความคว่ำ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
กุกติ	ย้อมคว่ำ กุก ธาตุในความคว่ำ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

กุณฺเฑติ	ย่อมหลอกลวง กุณฺ ชาติในความหลอกลวง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
กุลติ	ย่อมกั้น กุล ชาติในความกั้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
เกลายติ	ย่อมกั้น กุล ชาติในความกั้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา อ ที่ เล แห่ง เกเล ชาติ เป็น อาย
เกตติ	ย่อมอยู่ กิต ชาติในความอยู่ – อาศัย – รู้ – กำหนด อ ปัจจัย ตี วัตตมานา วิภัตติ วิการ อี ที่ กี เป็น เอ
เกณฺเฑติ	ย่อมไป กิณฺ ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อี ที่ กี แห่ง กิณฺ ชาติเป็น เอ
เกวติ	ย่อมเสพ เกว ชาติในความเสพ คบหา อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เกว ชาติ
เกลติ	ย่อมถึง เกล ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลุ แห่ง เกล ชาติเสีย
เกตยติ	ย่อมเรียก เกต ชาติในความเรียก ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย
โกณฺเฑติ	ย่อมต่ำ – ทับ โกณฺ ชาติในความต่ำ – ทับ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ
โกลติ	ย่อมติดเนื่อง กุล ชาติในความติดเนื่อง – นับ – คำนวณ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โกจติ	ย่อมร้อง กุจ ชาติในความกึกก้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ

ข.

ขวติ	ย่อมกล่าว ขว ชาติในความกล่าว ร้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา โอ เป็น อว
ขนิ	ขุดแล้ว ขน ชาติในความขุด อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี

ขรติ	ย่อมสิ้น ขร ธาตุในความสิ้น อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ขมกติ	ย่อมสิ้น ขภิ ธาตุในความข่ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะ ต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ ภิ แห่ง ขภิ ธาตุ
ขณชติ	ย่อมเชก ขชิ ธะตุในความแยก – ไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต อาคมแปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ชิ แห่ง ขชิ ธาตุ
ขมนติ	ย่อมควร ขม ธาตุในความอดทน – ควร อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
ขมามิ	ย่อมมิ ขมุ ธาตุ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ ขมุ ธาตุลวาทิมะเป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง (ขม ธาตุก็ได้)
ชลติ	ย่อมไหว ชล ธาตุในความไหว – สะสม – ผิด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขณฺเฐติ	ย่อมระวัง ขณฺฐ ธาตุในความป้องกัน – ระวัง เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ขทฺทติ	ย่อมกัด ขทฺท ธาตุในความกัด – ต้อย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขณฺตี	ย่อมปรารณา ขณฺ ธาตุในความปรารณา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขพฺพติ	ย่อมไป ขพฺ ธาตุในความไป- ถึง – หยิ่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขชฺชติย	ย่อมขยำ – ย่ำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขชติ	ย่อมคลุกเคล้า ขช ธาตุในความคลุกเคล้า อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขณฺเฑติ	ย่อมตัด ขฑิ ธะตุในความตัด – แบ่ง – ท่อน เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง นิคคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น ณ
ขมายติ	ย่อมสลัด ขมาย ธาตุในความสลัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขนฺทติ	ย่อมเล่นไป ขนฺท ธะตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ (แปลว่า ย่อมกำขัด เป็น ขาติ ธาตุในความฆ่า – ประหาร – กำจัด)
ขทติ	ย่อมมั่นคง ขท ธะตุในความเปียดเบียน – มั่นคง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ขมเปติ	ย่อมอดทน ขปิ ธาตุในความอดทน เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ปอ ลงนิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ม

ขพยติ	ย่อมทำลาย ขพ ธาตุในความทำลาย ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
ขายิ	ปรากฏแล้ว เข ธาตุในความปรากฏ – เคี้ยว กิน – กัดกิน-เป็นอยู่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา อ ที่ เข ธาตุ เป็น อาย
ขาทยย	พึงเคี้ยวกิน ขาห ธาตุในความกิน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ขาคิ	ย่อมกล่าว ขา ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ขิปปิ	จงสดไป ขิปป ธาตุในความทิ้ง-ขว้าง –โยน อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบเสีย
ขิปปติ	ย่อมด่วน ขิปป ธาตุในความเร็ว –ด่วน ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ป ที่สุดธาตุเป็น ปป
ขิปติ	ย่อมไอ ขิป ธาตุในความไอ –จาม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ชิชชติ	ย่อมลำบาก ชิธิ ธาตุในความลำบาก ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ติ แล้วแปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช
ชิชติ	ย่อมร้อง ชิช ธาตุในความร้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ชิพพติ	ย่อมอ้าง ชิฐ ธาตุในความอ้าง ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ว แล้วแปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น พพ
ชิณฺติ	ย่อมเบียดเบียน ชิณฺ ธาตุในความเบียดเบียน โอ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ญ แห่ง ชิณฺ ธาตุเสีย
ชินาติ	ย่อมไป ชิ ธาตุในความไป – ถึง นา ปัจจัย ตี วิภัตติ
ชิปฺณาคิ	ย่อมเหวี่ยงไป ชิป ธาตุ อณา ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
ชิมฺปติ	ย่อมเป็นไป ชิปี ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมแล้ว แปลงเป็น ม และลบ อิ ที่ ปี แห่ง ชิปี ธาตุ
ชีเย	พึงสิ้นไป ชี ธาตุในความสิ้น – เสื่อม อ ปัจจัย เอยฺย สัตตมีวิภัตติ ลบ ยฺย คง เอ ไว้
ชีลติ	ย่อมค้ำจุน ชีล ธาตุในความค้ำจุน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ชียนติ	ย้อมแค้นเคือง ชี ธาตุในความโกรธ – เบียดเบียน – อยู่ อาศัย ย ปัจจย อนติ วิภัตติ
ชีวติ	ย้อมประมาท ชีว ธาตุในความมัวเมา อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง ชีว ธาตุ
ชุกติ	ย้อมกำเริบ ชุก ธาตุในความกำเริบ – ปั่นป่วน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ชุสเถติ	ย้อมดำ ชุส ธาตุในความดำ เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมที่ พยัญชนะต้นธาตุ คง ว่ ลบ ณ และ อิ ที่ สี แห่ง ชุส ธาตุ(บางแห่งก็ว่า ชุส ธาตุเลย)
ชุพติ	ย้อมเขลา ชีพ ธาตุในความโง่ – เขลา อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ชุรติ	ย้อมตัด ชุร ธาตุในความตัด – แบ่ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ชุกพฺพติ	ย้อมกำเริบ ชุก ธาตุในความกำเริบ ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ภ ที่สุดธาตุเป็น พภ
เชวติ	ย้อมอ้าง ชิว ธาตุในความอ้าง อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ ลบ อุ ที่ วุ เสี่ย
เชปยิสฺสุ	ยัง-----ให้สิ้นไปแล้ว ชี ธาตุในความสิ้น ณาปย ปัจจยในเหตุกัตตุ อุ อัจฉตตนิ วิภัตติ เป็น อีสฺ วิการ อิ ที่ ชี เป็น เอ ลบ ณ คง ปย ไว้(บางอาจารย์ก็ว่าเช ธาตุในความสิ้น-เสื่อม)
เชฏฺเฐติ	ย้อมบริโศก เชฏ ธาตุในความกิน เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
เชฏฺเฐติ	ย้อมหวาด ชิฏ ธาตุในความสะดุ้ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ
เชลติ	ย้อมไป เชล ธาตุในความไป – ถึง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
เชวติ	ย้อมคบ เชว ธาตุในความคบ – เสพ ปฏิบัติ อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เชว
เชปติ	ย้อมบด ชิป ธาตุในความบด อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ

โฆภติ	ย่อมกระเพื่อม ชุภ ธาตุในความห้วนไหว –กำเริบ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โฆหติ	ย่อมเล่น ชุท ธาตุในความเล่น อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โฆฏติ	ย่อมขว้าง โฆฏ ธาตุในความขว้าง – โยน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
โฆทติ	ย่อมฆ่า โฆท ธาตุในความประหาร อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
โฆลติ	ย่อมหยุด โฆล ธาตุในความหยุดอยู่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ค

คจณ	จงไป-ถึง คม ธาตุ อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบเสียแล้ว เอา คม เป็น คจณ
คเซติ	ย่อมยำ คช ธาตุในความยำยี้ –คำรณ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ที่ เณ คง เอ ไว้
อนถยติ	ย่อมเรียบเรียง คนถ ธาตุในความแต่ง ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ที่ ณย คง ย ไว้
คนธยติ	ย่อมปลิวไป คนธ ธาตุในความไป- แสดง ณีย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
คทหติ	ย่อมกล่าว คทห ธาตุในความกล่าว –ร้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
คณาเปถ	จงยัง.....ให้นับ คณ ธาตุในความไป –ถึง –นับ –คำนวณ ณาเป ปัจจัย ใน เหตุกัตตุ ถ ปัจจมีวิภัตติ ลบ ณ ที่ ณาเป
คณนติ	ย่อมนับ ย่อมเอื้อเพื่อ คณ ธาตุในความนับ เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ ที่ เณ คง เอ ไว้
คทติ	ย่อมกล่าว –พูด คท ธาตุในความชัด อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

คชชติ	ย่อมกระหึ่ม คชช ธาตุในความร้อง – คำรน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
คณหีสุ	ถือเอาแล้ว คห ธาตุในความถือเอา ณา ปัจจย อัม อัมชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ ลบที่สุดธาตุและ อา ที่ ณา
คมีสุ	ไปแล้ว คม ธาตุ อ ปัจจย อัม อัมชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสุ
ครหามิ	ย่อมติเตียน ครห ธาตุในความติเตียน อ ปัจจย มิ วัตตมานาวิภัตติ แล้วที่ฆะ ที่สุดธาตุและปัจจย เป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง
ควติ	ย่อมกล่าว คุ ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
คพพติ	ย่อมเบียดเบียน คพพ ธาตุในความเบียดเบียน –หยิ่ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
คพฤติ	ย่อมทรงไว้ คพพ ธาตุในความทรงไว้ –รับไว้-คะนอง อ ปัจจย ตี วัตตมานา วิภัตติ
คทฤษฎติ	ย่อมละโมบ คทฐ ธาตุในความละโมบ ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
คเวสนติ	ย่อมแสวงหา คเวส ธาตุในความแสวงหา – คั่น อ ปัจจย อนติ วัตตมานา วิภัตติ
คลติ	ย่อมกลืนกิน คล ธาตุในความกลืนกิน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ครติ	ย่อมโพรย คร ธษตุในความโพรย –ไปสูง –ข่ม – อยู่ อ ปัจจย ตี วัตตมานา วิภัตติ
คสติ	ย่อมกลืนกิน คสุ ธาตุในความกลืนกิน อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง คสุ ธาตุเสีย
คทยติ	ย่อมกระหึ่ม คท ธาตุในความหระหึ่ม – ร้อง ฌย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
คณยุนติ	ย่อมนูน คทิ ธาตุในความนูน –พอง –มัวเมา อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ทิ แห่ง คทิ ธาตุ

- คายนติ ย่อมขับ เค ธาตุในความขับ – ร้องเพลง – กล่อม อ ปัจจัย อนติ วิภัติติ เอา เอ
ที่ เค ธาตุเป็น อาย
- คาหาเปสสนติ จยัง.....ให้ถือเอา คห ธาตุ ณาเป ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสนติ ภวิสสันติ
วิภัติติ ที่ตะต้นธาตุเป็น อา แล้วลบ ณ ที่ ณาเป เสีย
- คาคติ ย่อมไป คา ธาตุในความไป-ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัติติ
- การติ ย่อมป้องกัน คาร ธาตุในความป้องกัน – อาศัย – แต่ง อ ปัจจัย ติ วิภัติติ
- คาหติ ย่อมปั่นป่วน คาหุ ธาตุในความปั่นป่วน – รบกวน อ ปัจจัย ติ วิภัติติ ลบ อุ ที่
คาหุ เสีย
- คิขุมติ ย่อมกำหนด คิธ ธาตุในความกำหนด ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติติ แปลง ย กับ
ธ ที่สุดธาตุเป็น ชม
- คิริติ ย่อมคาย คิธ ธาตุในความไหลออก อ ปัจจัย ติ วิภัติติ
- คิลิติ ย่อมกลืนกิน คิล ธาตุในความกลืนกิน อ ปัจจัย ติ วิภัติติ
- คิลยติ ย่อมเจ็บไข้ คิเล ธาตุในความหมดสำราญ อ ปัจจัย ติ วิภัติติ เอา เอ ที่ เล
แห่ง คิเล เป็น อย.
- คิเลวติ ย่อมคบหา คิเลฐ ธาตุในความคบหา – เสพ อ ปัจจัย ติ วิภัติติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง
คิเลฐ ธาตุ
- คเลสติ ย่อมปรารธนา คิเลส ธาตุในความอยาก – ปรารธนา อ ปัจจัย ติ วิภัติติ ลบ
อุ ที่ สุ แห่ง คิเลส
- คุชุมติ ย่อมโปก คุธ ธาตุในความโปก ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติติ แปลง ย กับ ข ที่สุด
ธาตุเป็น ชม
- คุพติ ย่อมรักษา คุพ ธาตุในสวางน อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติติ
- เควติ ย่อมคบหา เคฐ ธาตุในความเสพ – คบหา อ ปัจจัย ติ วิภัติติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง
เคฐ ธาตุ

คุหยติ	ย้อมบิตปัง คุห ธาตุในความระวัง- ปิตบัง ฌย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่มะตัน ธาตุ ลบ ณ คง ย ไว้
โคเปติ	ย้อมคัมครอง คุป ธาตุในความคัมครอง เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
โคผติ	ย้อมร้อยกรอง คุผ ธาตุในความร้อยกรอง อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โคทติ	ย้อมแล่น คุท ธาตุในความแล่น อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โคจติ	ย้อมลัก คุจ ธาตุในความลัก – ขโมย อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โคมยติ	ย้อมทา โคม ธาตุในความทา – ฉาบ – ไล่ ฌย ปัจจยในกัตตุ ลบ ณ คง ย ไว้
โคตถติ	ย้อมดำรง โคตถ ธาตุในความดำรง – ตั้ง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ

ฌ

ฌฎยติ	ย้อมสืบท่อ ฌฎ ธาตุในความรวมกัน – ติดกัน ย ปัจจย ในกัมม ตี วิภัตติ ลง อ อาคมหน้า ย
ฌฎติ	พยายามแล้ว ฌฎธาตุในความพยายาม – หมั่น – ขยัน เณ ปัจจยในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี ลบ ณ แล้ว ลง ส อาคม
ฌฎฐติ	เคาะแล้ว ฌฎฐ ธาตุในความไหว – สั่น เณ ปัจจย ในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี ลบ ณ แล้วลง ส อิม
ฌสติ	ย้อมสี – ย้อมเคี้ยว ฌส ธาตุในความสี อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ฌณฎติ	ย้อมกล่าว ฌฎิ ธาตุในความกล่าว เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ที่ เณ ลง นิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ณ แล้วลบ อี ที่ ฎิ แห่ง ฌฎิ ธาตุ
ฌสุสติ	ย้อมรวบรวม ฌสุ ธาตุในความย่อ อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ทั้งสอง หรือเอา อุ ทั้งสองเป็น อ ช้อน ส (บางแห่งว่าลง ย ปัจจย แล้วแปลงกับที่สุตธาตุเป็น สส)
ฌสติ	ย้อมกิน ฌส ธาตุในความบริโภค อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ฆาเตตุ	จงฆ่า ฆส ธาตุในความฆ่า เณ ปัจจัยในกัตตุ ตฺ ปัญจมีวิรัตติ แปลง หน เป็น ฆาต แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
ฆาตเย	พึงยัง.....ให้ฆ่า หน ธาตุ ฌย ปัจจัยในกัตตุ เอยย สัตตมีวิรัตติ แปลง หน เป็น ฆาต ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ ฌย คง เอ ไว้
ฆายติ	ย่อมสุดคม ฆา ธาตุในความสุดคม ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิรัตติ
ฆุรุฆุรายติ	ย่อมประพุดิซึ่งเสียงว่า ฆุรุ ๆ ฆุรุฆุรุ (นาม) อาย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิรัตติ
ฆุณฺตี	ย่อมประหาร ฆุณฺ ธาตุในความประหาร –แลก-ตี อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
ฆุรติ	ย่อมกลัว ฆุร ธาตุในความกลัว อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
ฆุสตี	ย่อมปรารธนา ฆุสตี ธาตุในความรักใคร่ ปรารธนา อ ปัจจัย ติ วิรัตติ ลบ อี ที่ ฆุสตี ธาตุ
โฆรติ	ย่อมล่าช้า โฆร ธาตุในความล่าช้า อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
เฆปฺปติ	ย่อมถือเอา คห ธาตุในความถือเอา ปป ปัจจัย ติ วิรัตติ แปลง เป็น เฆ
โฆเสติ	ย่อมยัง.....ให้กักก้อง ฆุส ธาตุในความกักก้อง – ประกาศ เณ ปัจจัยใน เหตุกัตตุ ติ วิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ

จ.

จกฺกมิ	จกกรรมแล้ว กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจัย อี อัชชตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อิ เทวภาว ก ขึ้นหน้าธาตุ แล้วลงนิคคหิอาคมที่พยัญชนะอัฟภาสแปลง ก. ตัว เทวภาวะเป็น จ. แล้วแปลงนิคคหิตเป็น ง.
จเช	พึงสละ จช ธาตุในความสละ – บริจาค –เสื่อม –ทรมาน อ ปัจจัย เอยย สัตตมีวิรัตติ ลบ ฌย คง เอ ไว้.
จณฺหติ	ย่อมโกรธ จติ ธาตุในความโกรธ- ดุร้าย -เหี้ยมโหด อ ปัจจัย ติ วิรัตติ ลงนิคคหิต อาคมที่พยัญชนะที่สุธธาตุ แล้วแปลง เป็น ณ ลบ อี ที่ จิ แห่ง จติ ธาตุ

จนฺทติ	ย่อมสว่าง จท ธาตุในความสว่าง – สวยงาม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต อาคมแล้วแปลงเป็น น ลบ อี ที่ ทิ แห่ง จท ธาตุ
จณฺจติ	ย่อมไป จณฺจ ธาตุในความไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ จุ แห่ง จณฺจ ธาตุ
จกฺขติ	ย่อมกล่าว จกฺข ธาตุในความกล่าว - ดู - เห็น - พุด - บอก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จกฺติ	ย่อมประหาร จก ธาตุในความประหาร – เหยียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จมฺพติ	ย่อมบริโภคน จมฺพ ธาตุในความบริโภคน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จยติ	ย่อมไป จย ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ ณ คงไว้แต่ เอ
จรติ	ย่อมเที่ยวไป -ประพฤติ จร ธาตุในความเที่ยวไป- ประพฤติ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จหติ	ย่อมห้วนไหว -โยกโคลง จล ธาตุในความห้วนไหว – สั่น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จทติ	ย่อมวิงวอน จท ธาตุในความขอร้อง – วิงวอน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จณฺตติ	ย่อมดำ จณฺ ธาตุในความดำ - บริภาษ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จเปติ	ย่อมถู จป ธาตุในความถู – ชัด เล้าโลม ณ ปัจจัยในกัตตุ ลบ ณ คง เอ ไว้
จมติ	ย่อมไป จม ธาตุในความไป ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จสติ	ย่อมบริโภคน จส ธาตุในความกิน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จณฺติ	ย่อมบำเพ็ญ จณ ธาตุในความให้ – บำเพ็ญ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จจฺจติ	ย่อมดำ จจ ธาตุในความดำ – บริภาษ- ละ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จพฺพติ	ย่อมไป จพ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป -บริโภคน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
จวนฺติ	ย่อมเคลื่อน จ ษตฺในความเคลื่อน – ไป -ดับ อ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
จจฺยติ	ย่อมศึกษา จจ ธาตุในความศึกษา – เล่าเรียน ณฺย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้

- จาราเปลี ยัง----ให้เที่ยวไปแล้ว จร ธาตุในความเที่ยวไป ณาเป ปัจจยในเหตุกัตตุ อี
อัสซัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อี ทีฆะตันธาตุเป็น อา ลบ ฌ คง อาเป ไว้แล้ว ลง
ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
- จาเลติ ย่อมยัง---ให้ไหว จล ธษตุในความไหว ฌ ปัจจยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะตันธาตุ
เป็น อา แล้ว ลบ ฌ คง เอ ไว้
- จายติ ย่อมเล่าเรียน จายู ธาตุในควมศึกษา – เล่าเรียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่
ยู แห่ง จายู
- จาเวนติ ย่อมยัง.....ให้เคลื่อน จู ธาตุในความเคลื่อน ฌ ปัจจยในเหตุกัตตุ อนติ วิภัตติ
ทีฆะตันธาตุเป็นอา แล้ว ลบ ฌ คง เอ ไว้
- จินีสุ สัมสมแล้ว จิ ธาตุในความสัมสม – ก่อ นา ปัจจย อุ อัสซัตตนีวิภัตติ แปลงเป็น
อีสุ แล้วลบ อา ที่ นา ปัจจย
- จินตยิ คิดแล้ว จินต ธาตุในความคิด ฌย ปัจจย ในกัตตุ อี อัสซัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อี
แล้ว ลบ ฌ คง ย ไว้
- จิเกติ ย่อมจับต้อง จิก ธาตุในความจับต้อง ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คงไว้
แต่ เอ
- จิลติ ย่อมอยู่ จิล ธษตุในความอยู่ – อาศัย อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- จิตตยติ ย่อมมดงาม จิตต ธาตุในความมดงาม – วิจิตร ฌย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ
ฌ คง ย ไว้
- จิรณาคติ ย่อมเบียดเบียน จิริ ธาตุในความเบียดเบียน อุณา ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อี ที่ ริ
แห่ง จิริ ธาตุ (ว่า ณา ปัจจยก็มี เอา อี ที่ ริ แห่ง จิริ ธาตุเป็น อุ)
- จินายติ ย่อมดูหมิ่น จิเน ธษตุในความสำคัญ – หมิ่นประมาท อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา
เอ ที่ เน แห่ง จิเน ธาตุ เป็น อาย
- จิงคุเลติ ย่อมหมุนเวียน จิงคุล ธาตุในความเวียน ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ
คงไว้ แต่ เอ

จิลลติ	ย้อมหย่อน จิลล ธาตุในความพร่อง – ย่อหย่อน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ
จिरายนติ	ย้อมประพติข้า จิร ศัพท์ ข้า – นาน อาย ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิรัตติ
จิวิตติ	ย้อมป้องกัน จิวิ ธาตุในความกล่าว – พุด เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ
จุมพาเปติ	ย้อมยัง.....ให้จุม จุพิ ธาตุในความจุม ณาเป ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี วิรัตติ ลง นิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที พิ แห่งจุพิ ธาตุและลบ ณ คง อาเป ไว้ด้วย
จุณติ	ย้อมหดหู่ จุณ ธาตุในความหดหู่ เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
จุณฺเฏติ	ย้อมทำลาย จุณฺเฏ ธาตุในความทำลาย – สลาย เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
จุกุกยติ	ย้อมทำร้าย จุกุก ธาตุในความทำร้าย ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
จุททติ	ย้อมอย่างเยื้อง จุทท ธาตุในความพ้อนร่า อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
จุสติ	ย้อมเต็ม จุส ธาตุในความเต็ม อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
จุณฺณยติ	ย้อมลดลง จุณฺณ ธาตุในความลดลง ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
จุลลติ	ย้อมเยื้องกราย จุลล ธาตุในความเยื้องกราย อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
เจตยติ	ย้อมคิด – จงใจ จิต ธาตุในความคิด ญย ปัจจัย ตี วิรัตติ วิการ อิ ที จิ เป็น เอ ลบ ณ คง ย ไว้
เจฏติ	ย้อมใช้ไป จิฏ ธาตุในความส่งไป อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ วิการ อิ ที จิ เป็น เอ (หรือเจฏ ธาตุเหมือนกัน)
เจตติ	ย้อมกำหนด จิต ธาตุในความกำหนด – หมาย อ ปัจจัย ตี วิรัตติ วิการ อิ ที จิ เป็น เอ
เจลติ	ย้อมเป็นไป เจล ธาตุในความเป็นไป – ถึง – ไป อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลบ อุ ที ลु แห่ง เจล ธาตุ

โจปติ	ย้อมล้าชา จุป ชาติในความล่าช้า – ห้วนไหว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โจฏติ	ย้อมลดลง จุฏ ชาติในความลดลง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โจณติ	ย้อมขาด จุณ ชาติในความตัด – ขาด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โจตติ	ย้อมราด จุต ชาติในความสาด – เท อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โจทยติ	ย้อมหักท้วง จุท ชาติในความหักท้วง ญย ปัจจัยในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โจพยติ	ย้อมปน จุพ ชาติในความปน – ละเอียดย ญย ปัจจัย ในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โรจยติ	ย้อมลัก จุร ชาติในความลัก – ขโมย ญย ปัจจัยในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้

ฉ

ฉททยิสฺสุ	ทิ้งแล้ว ฉทท ชาติในความทิ้ง – ละทิ้ง ญย ปัจจัยในกัตตุ อัม อัชชัตตนิวิภัตติ เป็น อีสฺสุ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
ฉททยติ	ย้อมสำรอก ฉทท ชาติในความอาเจียน ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ฉณญติ	ย้อมทิ้ง ฉณญ ชาติในความทิ้ง ณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คงไว้แต่ เอ
ฉมติ	ย้อมไป ฉม ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ฉทเทนุติ	ย้อมทิ้ง ฉทท ชาติในความทิ้ง ณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ฉทติ	ย้อมโพนทะนา ฉท ชาติในความยกโทษ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที ทิ แห่ง ฉท ชาติ
ฉมติ	ย้อมบริโภคน ฉม ชาติในความกิน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง ฉม ชาติ

ฉาหาเปลี ยัง---ให้มุงแล้ว ฉมฺ ฐาตุในมุง – บัง ฉาเป ปัจจยในเหตุกัตตุ อี อชชัตตนี
 วิกัตติ รัสสะเป็น อี ที่ชะตันฐาตุเป็น อา ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลง ส อาคม
 หลังฐาตุปัจจย

ฉาเทติย่อมปกคลุม ฉท ฐาตุในความปกคลุม ณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิกัตติ ที่ชะตันฐาตุเป็น
 อา ลบ ณ คง เอ ไว้

ฉาทยติ ย่อมปรารธนา ฉท ฐาตุในความปรารธนา – อยากได้ ญย ปัจจยในกัตตุ ตี
 วิกัตติ ที่ชะตันฐาตุเป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้ แล้วลบ อี ที่ ฉท ฐาตุ

ฉิขชีสุ ขาดแล้ว ฉิท ฐาตุในความขาด – ทะลุ –แตก – สลาย ย ปัจจยในกัตตุ อัง
 อชชัตตนีวิกัตติ เป็น อีสฺ ลบ อี ที่ ทิ แห่ง ฉิท ฐาตุแล้วแปลง ย ที่สุดฐาตุเป็น
 ชุช (ว่า ฉิท ฐาตุกันโดยมาก)

ฉินท ขาดแล้ว ฉิท ฐาตุในความตัด- ทอน อ ปัจจย ทิ ปัญจมีวิกัตติลบเสีย ลง
 นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะตันฐาตุแปลงเป็น น (ว่าฉิทฐาตุโดยมาก)

ฉิทเทติ ย่อมเจาะ ฉิทท ฐาตุในความเจาะ – ช่อง – โพรง ณ ปัจจย ในกัตตุ ตี วิกัตติ
 ลบ ณ คง เอ ไว้

ฉุป ถูกต้องแล้ว ฉุป ฐาตุในความถูกต้อง อ ปัจจย อี อชชัตตนีวิกัตติ รัสสะ เป็น
 อี

ฉุฏติ ย่อมตัด ฉุฏ ฐาตุในความตัด –ทอน อ ปัจจย ตี วิกัตติ

ฉุกติ ย่อมขับไล่ ฉุก ฐาตุในความขับไล่ อ ปัจจย ตี วิกัตติ

ฉะทยติย่อมตัด ฉะท ฐาตุในความตัด ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิกัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

โฉติ ย่อมตัด ฉุ ฐาตุในความตัด อ ปัจจย ตี วิกัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ

ชคฺเขสีย่อมชี้ชัก ชคฺช ธาตุในความหัวเราะ อ ปัจจย สี วัตตมานาวิภตฺติ

ชณฺณาพิงฺกู ธาตุในความรู้ นา ปัจจย เอยฺย สัตตมวิภตฺติ แปลง ธา เป็น ชํ ลบ นา

ปัจจย แปลง เอยฺย เป็น ธา แล้วแปลงนิกคหิตเป็น ณ

ชมฺภติ ย่อมเอี้ยวกาย ชภ ธาตุในความบิดกาย – เหยียดกาย อ ปัจจย ติ วิภตฺต ลง
นิกคหิตตันธตฺตุ แล้วแปลงเป็น ม (ว่า ชภิ ธาตุก็ได้ แล้วลบ อิ เสีย)

ชปติ ย่อมกล่าว ชป ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชลติ ย่อมรุ่งเรือง ชล ธตฺตุในความเจ็บไข้ อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชรติ ย่อมประจวร ชร ธาตุในความเจ็บไข้ อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชยติ ย่อมชนะ ชิ ธาตุในความชนะ อ ปัจจย ติ วิภตฺติ วิการ อิ ที่ ชิ เป็น เอ เอา เอ
เป็น อย

ชวติ ย่อมแล่นไป ชุ ธาตุในความแล่นไป –ไปเร็ว อ ปัจจย ติ วิภตฺติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ เอา โอ เป็น อว

ชกฺขติ ย่อมรุ่งรัง ชฏฺฐ ธาตุในความรก อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชมฺภยติ ย่อมกำจัด ชภิ ธาตุในความกำจัด ญย ปัจจยในกัตตฺตุ ติ วิภตฺติ ลง นิกคหิต
แล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ ภิ แห่ง ชภิ ธตฺตุ และ ลบ ณ คง ย ไว้

ชเนติ ย่อมให้เกิด ชน ธาตุในความเกิด ณ ปัจจยในกัตตฺตุ ติ วิภตฺติ ลบ ณ คง เอ ไว้

ชเหยฺยพิงฺกละเสยฺย หา ธาตุในความละอ ปัจจย เอยฺย สัตตมวิภตฺติ ทวภาวะ หา ขึ้นหน้าธาตุ
แล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา เป็น อ รัสสะ อา ที่ หา ธาตุเป็น อ

ชณฺณติย่อมเกิด ชน ธตฺตุในความเกิด ย ปัจจยในกัตตฺตุ ติ วิภตฺติ แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุ
เป็น ณฺณ

ชมฺติ ย่อมบริโภค ชมุ ธตฺตุในความบริโภค อ ปัจจย ติ วิภตฺติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง ชมุ
ธาตุ

ชนติ ย่อมร้อง ชน ธาตุในความร้อง อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

ชสติ ย่อมเบียดเบียน ชส ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วิภตฺติ

- ชรอยติ ย่อมทรุดโทรม ชร ธตุในความแก่ – ทรุดโทรม ญย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
 ลบ ณ คง ย ไว้
- ชชติ ย่อมรบ ชช ธาตุในความยุทธ – รบ อ ปัจจย ตี วิภัตติ (ถ้าเป็น ชช ธาตุ
 สำเร็จรูปเป็น ชณชติ ลงนิคคหิต)
- ชปปติ ย่อมกระชิบ ชปป ธาตุในความกระชิบ อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- ชจติ ย่อมดำ ชจ ธาตุในความบริภาษ – เว้น อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ชยเต ย่อมเกิด ชจ ธาตุในความเกิด – ปรากฏ ย ปัจจยในกัตตุ เต วัตตมานาวิภัตติ แปลง
 ชน เป็น ชา (ชนิ ธาตุก็มี)
- ชสยติ ย่อมเดาะ ชส ธาตุในความเดาะ ฌย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ฆะตันธาตุเป็น
 อา ลบ ณ คง อ ไว้
- ชาโครติ ย่อมตื่น ชาคร ธาตุ โอ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ชานียา พึงรู้ ฌา ธาตุ น ปัจจย เอยย สัตตมีวิภัตติ แปลง ฌา ธาตุเป็น ชา แล้วลบ
 อา ที่ นา ปัจจย เสีย
- ชานมุ พึงรู้จัก ฌา ธาตุ นา ปัจจย เอยยาม วิภัตติ เอา ฌา เป็น ชา แล้วแปลง เอยยาม เป็น
 เอมุ ลบ อา ที่ นา ปัจจย
- ชยติ ย่อมเสื่อม เซ ธาตุในความเสื่อม อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ ที่ เซ เป็น อาย
- ชาเลสสามิ จักยัง...ให้โพลง ชล ธาตุในความโพลง – สว่าง ฌน ปัจจยในเหตุกัตตุ สสามิ
 ภวิสสันติวิภัตติ ที่ฆะตันธาตุ เป็น อ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ชิจฺจนติ ย่อมเกลียด คฺป ธตุในความเกลียด – ชัง ฉ ปัจจย ตี วิภัตติ เทวภาวะ คฺ ขัน
 หน้าธาตุแล้วแปลง ค เป็น ช เอา อุ ที่ ชุ เป็น อี แล้วเอาที่สุดธาตุเป็น จ
 เพราะ ฉ อยู่หลัง
- ชินาติ ย่อมผจญ ชิ ธาตุในความชนะ – ผจญ นา ปัจจย ตี วิภัตติ

ชียิ	เลื่อมแล้ว ชิ ธาตุในความเลื่อม – ย่อยยับ ย ปัจจัยในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อี (บางแห่งก็ว่า ชร ธษตุแล้วแปลง ชร ธาตุเป็น ชียิ ลง อ ปัจจัย อี วิรัตติ)
ชิรณาติ	ย่อมเบียดเบียน ชิริ ธาตุในความเบียดเบียน ณา ปัจจัย ติ วิรัตติ เอา อี ที่ ริ แห่ง ชิริ เป็น อี (บางท่านก็ว่า อุณา ปัจจัยแล้วลบ อี ที่ ริ แห่ง ชิริ ธาตุ)
ชิรติ	ย่อมคร่ำคร่า ชร ธาตุในความแก่ อ ปัจจัย ติ วิรัตติ แปลง ชร เป็น ชิร
ชียยติ ย	ย่อมแก่ ชร ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิรัตติ แปลง ชร เป็น ชียย
ชีนาติ	ย่อมย่อยยับ ชิ ธาตุในความย่อยยับ นา ปัจจัย ติ วิรัตติ
ชีคัสติ	ย่อมปรารถนาจะนำไป หร ธาตุในความนำไป ส ปัจจัย ติ วิรัตติ เทวภาวะ ห ขึ้นหน้าธาตุแล้วแปลงเป็น ช เอา อ ที่ ช เป็น อี แล้วแปลง หร ธาตุเป็น คี
ชีฆจณติ	ย่อมประรรณากะกิน ฆส ธษตุในความกิน ฆ ปัจจัย ติ วิรัตติ เทวภาวะ ฆ ขึ้น หน้าธาตุแล้วแปลงเป็น ค แปลง ค เป็น ช เอา อ ที่ ช เป็น อี แล้วแปลงที่สุด ธาตุเป็น จ
ชีรณติ	ย่อมคร่ำคร่า ชิร ธาตุในความแก่ อ ปัจจัย อนติ วิรัตติ ทีฆะต้นธาตุ
ชียติ	ย่อมแก่ ชร ธาตุในความแก่ อ ปัจจัย ติ วิรัตติ เอา ชร เป็น ชียิ (บางแห่งว่า เซ ธาตุในความเลื่อม -สิ้น)
ชีวาม	ย่อมเป็นอยู่ ชิว ธาตุในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย ม วัตตมานาวิรัตติ ทีฆะที่สุด ธาตุปัจจัยเป็น อา
ชุสติ	ย่อมเบียดเบียน ชุส ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
ชุงคติ	ย่อมละ ชิค ธาตุในความละ – เว้น อ ปัจจัย ติ วิรัตติ ลงนิคคหิตอาคมแล้ว แปลงเป็น ง ลบ อี ที่ คี แห่ง ชุคิ ธาตุ
ชุพติ	ย่อมไป ชุพ ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
ชูภติ	ย่อมผูก ชุพ ธาตุในความผูก อ ปัจจัย ติ วิรัตติ

- เชสติ ย่อมไป เชสุ ชาติในความไป – เทียวไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่สุด แห่ง เช
สุ ษตฺ
- เชมติ บริโณค ชิมุ ชาติในความกิน อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ชิ เป็น เอ และ ลบ
อุ ที่ มุ เสีย
- เชสติ ย่อมรถ ชิสุ ชาติในความรตราด อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ ลบ อุ ที่
สุ
- โชตติ ย่อมสว่าง ชุต ชาติในความสว่าง- ส่อง –กล่าว อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ ที่
ชุ เป็น โอ
- โซสยติย่อมอิมใจ ชุสิ ชาติในความยินดี – คบหา – ปฏิบัติ อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ ลบ อิ ที่ สิ เสีย
- โซเตติ ย่อมยัง...ให้โพลง ชุต ชาติ เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
ลบ ณ คง เอ ไว้
- ซัสยติ ย่อมสงวน ชิส ชาติในความสงวน ฌย ปัจจยในกัตตุ ตี วิ ภัตติ ลง นิคคหิต
อาคม ลบ อิ ที่ สิ และ ลบ ณ คง ย ไว้

ณ

- ณมติ ย่อมบริโณค ณมุ ชาติในความกิน –เภา –ไหม้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ
แห่ง ณมุ ชาติ
- ณสติ ย่อมเปียดเบียน ณส ษตฺในความเปียดเบียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ณชณติ ย่อมด่า ณชณ ชาติในความด่า –คุกคาม – ข่ม อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ณายติ ย่อมไหม้ เณ ชาติในความไหม้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ แห่ง เณ เป็น อาย
- ณายสิ ย่อมชบเซบ เณ ษตฺในความพินิจ –เฟ่ง –คิด อ ปัจจย สิ วิภัตติ เอา เอ แห่ง
เณ เป็น อาย

ฉาเปหิ จงเภา ฉาป ธาตุในความเภาใหม่ เณ ปัจจัยในกัตตุ หิ ปัญจมีวิรัตติ ลบ ณ คง
 เอ ไว้ (ถ้าเป็นเหตุกัตตุแปลงว่า จงยัง....ให้ใหม่ ลง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ)
 ฉาปติ ย่อมบัญญัติ ฉป ธาตุในความวาง – แต่งตั้ง – แซ่มขึ้น เณ ปัจจัยใน กัตตุ ติ วิรัตติ
 ลบ ณ คง เอ ไว้ ที่มะตันธาตุเป็น อา

ญ

ฉามติ ย่อมบริโภค ฌมฺ ธาตุในความกิน อ ปัจจัย ติ วิรัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง ฌมฺ ธาตุ
 ฉายเร ย่อมรู้ ญา ธาตุในความรู้ ยปัจจัย ติ – อนติ วิรัตติ แปลง วิรัตติ เป็น เร
 ฉายติ ย่อมรู้ ญา ธาตุ ย ปัจจัย ติ วิรัตติ

ฉ

ฉลติ ย่อมชักช้า ฐล ธาตุในความยืดยาว อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
 ฐลติ ย่อมชักช้า ฐล ธาตุในความชักช้า อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
 ฐเฬปติ ย่อมขวาง ปฐิรูป ธาตุในความขวาง – ปา อ ปัจจัย ติ วิรัตติ วิการ อิ ที่ ฐิ
 เป็น เอ
 ฐเฬกติ ย่อมเป็นไป ฐิก ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย ติ วิรัตติ วิการ อิ เป็น เอ (เฬก
 ธาตุก็ได้)

ฐ

ฐปยีสฺส ตั้งไว้แล้ว ฐป ธาตุในความตั้งใจ ย ปัจจัย อุมฺ อชชัตตนิวิรัตติ เป็น อีสฺส (บาง
 แห่งว่า ถป ธาตุแล้วแปลงเป็น ฐป อีกที่หนึ่ง)
 ฐสฺสติ จักตั้งไว้ ฐา ธาตุในความตั้ง อ ปัจจัย สฺสติ ภวิสสันติวิรัตติ ลบ อา ที่ ฐา ธาตุ
 เสีย

จายติ ย่อมหยุดอยู่ ฐา ธาตุในความหยุด – ตั้ง – ยืน ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ
 จายติ ย่อมโปก เจ ธษตุในความโปก – พ้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อาย
 ฐียติ ย่อมรวม เจ ธาตุในความประหาร – รวม – เปล่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เจ
 ธาตุ เป็น ฐีย

๗

ทสั กัดแล้ว ทสั ธาตุในความกัด - ต่อย อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี
 ทยติ ย่อมลอยไป – เหาะไป ทิ ธาตุในความบินไป – เหาะไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
 วิการ อี ที่ ทิ เป็น เอ แล้วเอา เอ เป็น อย.
 ทหติ ย่อมเผา – ไหม้ ทห ธาตุในความเผา – ไหม้ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา ทห เป็น
 ทห
 ทยหเรอันไฟย่อมไหม้ ทห ธาตุ ย ปัจจัยในกัมม อนติ วิภัตติ เอา ทห เป็ร ทห แล้วแปร ย
 ไว้หน้า ห ไว้หลัง แปลง อนต เป็น เร
 ทาปยติ ย่อมประหาร ทป ธษตุในความฆ่า ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ฆะตันธาตุ
 เป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้
 เทติ ย่อมขว้างไป ทิ ธาตุในความขว้างไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
 เทเปติ ย่อมฆ่า ทป ธาตุในความฆ่า ณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อี ที่ ทิ เป็น เอ ลบ ณ
 คง เอ ไว้

ด.

- คจนาเปลิ -----ให้ถากแล้ว ตจุ ชาติในความถาก ณาเป ปัจจย อี อัชชัตตนิวิรัตติ
 รัสสะ เป็น อิ ลบ ณ คง อาเป ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
- ตขุเขสสติ จักคุมคาม ตขุ ชาติในความคุกคาม – ชู – ช่ม เณ ปัจจยในกัตตุ สสติ วิรัตติ
 ลบ ณ คง เอ ไว้
- ตจติ ย่อมป้องกัน ตจ ชาติในความป้องกัน – รักษา อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตปติ ย่อมเร้าร้อน ตป ชาติในความเผา – เร้าร้อน – สะดุ้ง อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตปฺปติ ย่อมเดือดร้อน ตป ชาติในความเร้าร้อน ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิรัตติ แปลง ย กับที่สุด
 ชาติเป็น ปฺป
- ตสนติ ย่อมสะดุ้ง ตส ชาติในความหวาด – สะดุ้ง อ ปัจจย อนติ วิรัตติ
- ตปติ ย่อมส่องสว่าง ตป ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตทฺฑติ ย่อมเบียดเบียน ตทฺฑ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตกฺขติ ย่อมสังวร กตกฺข ชาติในความสังวร – ป้องกัน อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตจฺจติ ย่อมเบียดเบียน ตจฺจ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตยติ ย่อมไป – ถึง ตย ชาติในความไป – ถึง อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตสฺสยติ ย่อมคุกคาม ตสฺส ชาติในความคุกคาม – ชู ฌย ปัจจยในกัตตุ ติ วิรัตติ ลบ
 ณ คง ย ไว้
- ตสฺสติ ย่อมกระหาย ตส ชาติในความอยาก – ทะยาน ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิรัตติ
 แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
- ตคฺชติ ย่อมเลี้ยงดู ตคฺช ชาติในความรักษา – เลี้ยงดู อ ปัจจย ติ วิรัตติ
- ตณฺหติ ย่อมเคาะ ตติ ชาติในความตี – เคาะ – ประหาร อ ปัจจย ติ วิรัตติ ลง นิคคหิตอาคม
 แล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที ทิ แห่ง ตติ ชาติ
- ตงฺกยติ ย่อมจำจอง ตกิ ชาติในความผูก – พัน – จำจอง ฌย ปัจจย ในกัตตุ ติ วิรัตติ
 ลงนิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ง ลบ อิ ที กี และ ลบ ณ คง ย ไว้
- ตณฺเตติ ย่อมมั่งมี ตร ชาติในความลอยไป – ข้าม ปลิวไป ล ปัจจย ติ วิรัตติ

- ตรติ ย่อมปลิวไป ตร ธาตุในความลอยไป – ข้าม – ปลิวไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ
 ตณจติ ย่อมไป ตณจ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ
 ตนหติ ย่อมจงใจ ตติ ธาตุในความรู้ – จงใจ – เปียดเบียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแล้ว
 แปลงเป็น น ลบ อี ที ทิ แห่ง ตติ ธาตุเสีย
- ตานยติ ย่อมกล่าว เต ธาตุในความกล่าว ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันธาตุเป็น
 อา ลบ อุ มี ญ และลบ ณ คง ย ไว้
- ตายสสุ จงต้านทาน เต ธาตุในความต่อต้าน อ ปัจจย สสุ ปัญจมีวิภัตติ เอา เอ ที่ เต
 ธาตุ เป็น อาย (เป็น ตา ธะตุในความต้านทานก็ได้แต่น้อยลง ย ปัจจยเท่านั้น)
- ตาเลติ ย่อมตั้งมั่น ตล ธาตุในความมั่นคง เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันธาตุเป็น อา
 ลบ ณ คง เอ ไว้
- ตาเรหิ จงยัง-----ให้ข้าม ตร ธาตุในความข้าม เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ หิ ปัญจมีวิภัตติ
 ที่ชะตันธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- ตาเหติย่อมตี ตพ ธาตุในความตี – เคาะ เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันธาตุเป็น อา
 ลบ ณ คง เอ ไว้
- ตายติ ย่อมสืบท่อ ตายุ ธาตุในความสืบท่อ – ติดต่อ อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ยุ
 แห่ง ตายุ ธาตุเสีย
- ตายสติ ย่อมห้าม ตาส ธาตุในความห้าม - กัน ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง
 ย ไว้
- ติกิจจาเปติ ย่อมยัง-----ให้เยี่ยวยา กิต ธาตุในความรักษา ฉ ปัจจย ณาเป ปัจจยในเหตุกัตตุ
 ตี วิภัตติ เทวภาวะ กิ ขึ้นหน้าธาตุแล้วแปลง ก เป็น ต เอาที่สุดธาตุเป็น จ
 เพราะ ฉ อยู่ ลบ ณ คง อาเป ไว้
- ติภูณติ ย่อมเปียดเบียน ติก ธาตุในความเปียดเบียน อุณา ปัจจย ตี วิภัตติ
- ติฏฐถ จงหยุดอยู่ ฐา อ ปัจจย ถ ปัญจมีวิภัตติ แปลง ฐา ธาตุเป็น ติฏฐ
- ตลิตติ ย่อมไป ติล ธาตุในความไป- ทำให้เป็นน้ำมัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ติรติ	ย้อมทราหม ติร ธาตุในความต่ำทราหม อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ติสติ	ย้อมอิมหน้า ติส ธาตุในความบริบูรณ์ อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ติติกฺขติ	ย้อมอดกลั่น ติช ธาตุในความอดกลั่น ข ปัจจย ติ วิภัตติ เทวภาวะ ติ ขึ้นหน้า ธาตุ แล้วเอาที่สุดธาตุเป็น ก เพราะ ข อยู่หลัง
ติวติ	ย้อมอ้วน ติว ธาตุในความอ้วน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ติเรติ	ย้อมไทร่ตรง ติร ธาตุในความไทร่ตรง เณ ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
คุสสิ	ยินดีแล้ว คุส ธาตุในความยินดี ย ปัจจย ในกัตตุ อี อัชชตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อี เอา ย กับที่สุดธาตุเป็น สส
ตุชฺชยติ	ย้อมสามารถ ตุชฺช ธาตุในความสามารถ ฌย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ควมฺมฺณนติ	ย้อมนอน ควมฺมฺณ ธาตุในความนอน เณ ปัจจยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ตุพติ	ย้อมขัง ตุพ ธาตุในความขัง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ตุภติ	ย้อมเบียดเบียน ตุภ ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ตุมฺพติ	ย้อมเปียก ตุพิ ธาตุในความชุ่ม –เปียก อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น ม หลัง อี ที พิ
ตุสติ	ย้อมร้อง ตุส ธาตุในความร้อง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ตุปป ติ	ย้อมเบียดเบียน ตุป ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น ป (มิใช่แปลงพยัญชนะที่สุด วรรคเท่านั้น)
ตุณฺเณติ	ย้อมเต็ม ตุณ ธาตุในความทำให้เต็ม – เต็ม เณ ปัจจยในกัตตุ ติ วัตตมานา วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

ตุพพิติ ย่อมเปียดเบียน ตพพิ ธาตุในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วัตตมานวิภัตติ ลบ อิ ที่

พิ แห่ง ตพพิ ธาตุ

ตุสยติ ย่อมกล่าว ตฺส ธาตุในความกล่าว ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ สี และ
ลบ ณ คง ย ไว้

ตุหติ ย่อมเปียดเบียน ตฺหิ ธาตุในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติลบ อิ ที่ หิ
เสีย

ตุทติ ย่อมรบกวน ตฺท ธาตุในความรบกวน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ตุณยติ ย่อมเต็ม ตฺณ ธาตุในความเต็ม ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้

ตุฏฺฐติ ย่อมวิวาท ตฺฏฺฐ ธาตุในความเบา อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ตุลฺลติ ย่อมเบา ตฺล ธาตุในความเบา อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

เตมฺมิติ ย่อมชุ่ม เตม ธาตุในความชุ่ม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ (ติมฺ ธาตุ)

เตชยติ ย่อมคม ตฺช ธาตุในความคม ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ ลบ ณ คง
ย

เตกฺกติ ย่อมเป็นไป ตฺก ธาตุในความเป็นไป ย ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ

เตมฺมิสฺสุ เปียกแล้ว ตฺม ธาตุในความเปียก อ ปัจจัย ตฺ อักษรตัดหน้าวิภัตติ เป็น อีสฺ วิการ
อิ เป็น เอ

โตชติ ย่อมเปียดเบียน ตฺช ธาตุในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ

โตเสนฺตุ จงยัง-----ให้ยินดี ตฺส ธาตุในความยินดี เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อนฺตุ วิภัตติ
พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้

โตณฺนติ ย่อมงอ คฺณ ธาตุในความงอ – คต อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤธี อุ เป็น โอ

โตลยติ ย่อมดวง ตฺล ธาตุในความดวง – ชัง – วัต ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ แปลง ภ เป็น ล แล้วลบ ณ คง ย ไว้

ถ

ถวติ	ย้อมชมเชย ถ ชาติในความชมเชย อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
ถเกติ ย	ย้อมปิด ถก ชาติในความปิด เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ถนยติ	ย้อมกระหึ่ม กน ชาติในความกระหึ่ม – ร้อง – เปล่ง ญย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ถเปติ	ย้อมตั้งไว้ ถป ชาติในความตั้งไว้ เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ถมภติ	ย้อมหมุน ถภ ชาติในความหมุน อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิต แ ล้วแปลง เป็น ม แล้ว ลบ อิ ที่ ภี แห่ง ถภ
ถมติ	ย้อมชักช้า ถม ชาติในความยืดยาว อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ถรติ	ย้อมลาด ถร ชาติในความลาด – ปู อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ถลติ	ย้อมตั้งอยู่ ถล ชาติในความตั้ง – ยืน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ถหติ	ย้อมเบียดเบียน ถห ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ถาติ	ย้อมตั้งอยู่ ถา ชาติในความตั้งอยู่ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ถุนาติ	ย้อมชมเชย ถุ ชาติในความชมเชย สรรเสริญ นา ปัจจย ตี วิภัตติ
ถุนาติ	ย้อมถอดถอน ถุ ชาติในความถอนใจ นา ปัจจย ตี วิภัตติ
ถียติ	ย้อมติดกัน ถเ ชาติในความกัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อีย
ถุพพิติ	ย้อมเบียดเบียน ถุพพิ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ พี แห่ง ถุพพิ ชาติ
ถูปยติ	ย้อมก่อ ถูป ชาติในความงอก – ก่อ – ยก ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ตุลยติ	ย้อมเจริญ ถูล ชาติในความอ้วน ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ถุพติ	ย้อมป้องกัน ถูล ชาติในความป้องกัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ

เถนยติย่อมขโมย เถน ธาตุในความลัก ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้

โถจติ ย่อมยินดี ฤจ ธาตุในความยินดี อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โ

โถเมนติ ย่อมชมเชย โถม ธาตุในความชมเชย เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ
เป็น โ ลบ ณ คงไว้แต่ เอ เท่านั้น

ท

ทกฺขิสฺสติ จักเห็น ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจัย สฺสติ วิภัตติ แปลง ทิส ธาตุเป็น ททฺช
แล้วลง อิ อมคม หลังธาตุปัจจัย

ทกฺขเมฬฺหิณฺทิส ธาตุ อ ปัจจัย เอยฺยยาม วิภัตติ แปลง ทิส เป็น ทกฺช เอา เอยฺยยามา เป็น
เอมุ (บางแห่งก็ว่าลง ม วัตตมานาวิภัตติ เป็น เอมุ)

ทชฺชา พึงให้ ทา ธาตุในความให้ อ ปัจจัย เอยฺย วิภัตติ เอา ทา เป็น ทชฺช แปลง
เอยฺย เป็น อา

ทสฺสติ ย่อมกัด ทส ธาตุในความกัด – เคี้ยว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ททามิ ย่อมให้ ทา ธาตุ อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ เทวภาวะ ทา ขึ้นห้ำ ธาตุ แล้ว
รัสสะ อา เป็น อ

ทเม พึงทรมาน ทมฺ ธาตุในความฝีก – หัด อ ปัจจัย เอยฺย วิภัตติ ลบ อุ ที่ มฺ ลบ
ยฺย คง เอ ไว้ (ทมก็ได้)

ทกฺขติ ย่อมขยัน ทกฺช ธษตุในความรุ่งเรือง – ว่องไว – ฉลาด – ขยัน อ ปัจจัย ตี
วิภัตติ

ทธติ ย่อมตั้งไว้ ทธ ธษตุในความทรงไว้ – ตั้งไว้ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ทธาติ ย่อมทรงไว้ ทา ธาตุในความทรง – ตั้งไว้ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เทวภาวะ ทา ขึ้น
หน้าธาตุ แล้วแปลง ธ เป็น ท เอา เอา เป็น อ

ทปฺปติ ย่อมรื่นเริง ทป ธาตุในความหวัระ – รื่นเริง ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ
ป ที่สุดธาตุ เป็น ปป

ทฬิทฺติ ย่อมขัดสน ทฬิทฺ ธาตุในความขัดสน อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ทมฺมิ ย่อมให้ ทา ธาตุ อ ปัจจย มิ วัตตมานาวิภัตติ เพรั มิ เอา อา ที่ ทา เป็น
นิคคหิต แล้วแปลงเป็น ม.

ทยฺหตุ จงเผา ทท ธาตุในความไหม้- เผา ย ปัจจย ตฺ ปญฺจมีวิภัตติ แปร ย ไว้หน้า ห
ไว้หลัง

ทลฺติ ย่อมทำลาย ทล ธาตุในความทำลาย – แตก อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ทหฺติ ย่อมเบียดเบียน ทล ธาตุในความทำลาย – แตก อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ทหฺติ ย่อมเบียดเบียน ทท ธาตุในความเบียดเบียนบ้าง – เผาบ้าง – เจริญบ้าง (แต่
เจริญ ทหิ ธาตุรูปสำเร็จเหมือนกัน) ทรงไว้บ้าง อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ทลฺทลฺลติ ย่อมรุ่งเรือง ทล ธาตุในความโพล่ง – สว่าง ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ เทว
ภาวะ ขึ้นหน้าธาตุ แปลง ย กับ ล ที่สุดธาตุเป็น ลล แล้วซ้อน ท หน้าธาตุ
ทสฺเสติย่อมแสดง ทิสฺสิ ธาตุในความแสดง เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ทิสฺสิ เป็น ทสฺส
ลบ ณ คง เอ ไว้

ทยฺติ ย่อมยึดถือ ทย ธาตุในความยึดถือ – ให้ – เบียดเบียน – เอ็นดู อ ปัจจย ตี
วิภัตติ

ทรฺติ ย่อมทำลาย ทร ธษตุในความทำลาย – เผา – ร่ำร้อน – กลัว – เอื้อเฟื้อ อ
ปัจจย ตี วิภัตติ

ทณฺทยติ ยืมตี ทณฺท ธาตุในความเขียน ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติลบ ณ คง ย ไว้

ทกยฺติ ย่อมยินดี ทณฺท ธาตุในความยินดี – เพลิดเพลิน ญย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้

ททาติ ย่อมให้ ทา ธาตุ อ ปัจจย ตี วิภัตติ เทวภาวะ ทา ขึ้นหน้าธาตุแล้ว รัสสะ อา
เป็น อ

- ทมนนฺเต ทรมานอยู่ ทม ธาตุในความทรมาน ย ปัจจย อนฺเต วิภัตติ
- ทภยติ ย่อมขยาด ทภี ธาตุในความขยาด- กลัว ญย ปัจจยในกัตตุ ลบ อี ที่ ภี แล้ว
ลบ ญ คง ย ไว้
- ทกฺขติ ย่อมสงสัย ทขิ ธาตุในความระแวง – สงสัย อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตแล้ว
แปลงเป็น ง ลบ อี ที่ ขิ แห่ง ทขิ ธาตุ
- ทสฺสามิ จักให้ ทา ธาตุ อ ปัจจย สฺสามิ วิภัตติ รัสสะ อา ที่ ทา ธาตุ เป็น อ
- ทวติ ย่อมเป็นไป ทฺว ธาตุในความไป – ถึง เป็นไป อ ปัจจย วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
เอา โอ เป็น อา
- ทวารติย่อมปิด ทวร ธาตุในความปิด – ระวัง อ ปัจจย ตี วิภัตติ ที่ฆะ อ ที่ ว เป็น อา
- ทลยติ ย่อมทำลาย ทล ธาตุในความล้าลาย ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ฆะตันธาตุ
เป็น ทา ลบ ญ คง ย ไว้
- ทหายติ ย่อมชำระ เท ธาตุในความชำระ – เลี้ยง – รักษา อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ ที่
เท ธาตุ เป็น อาย (ทา ธาตุในความชำระก็ได้ลง ย ปัจจย)
- ทหาฬติ ย่อมทำลาย ทาฬ ธาตุในความทำลาย – แยก อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ทหาขติ ย่อมสามารถ ทาข ธาตุในความสามารถ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ทิสฺสติ ย่อมเห็น ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา ทิส เป็น ทิสฺส
- ทิปฺปติ ย่อมส่องสว่าง ทิป ธาตุในความส่องสว่าง ย ปัจจย แปลง ย กับ ป ที่สุดธาตุเป็น ปฺป
- ทิสฺสติ ย่อมเบียดเบียน ทิส ธาตุในความเบียดเบียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ทียฺยติ ย่อมให้ ทา ธาตุในความให้ ย ปัจจย ตี วิภัตติ เอา อา ที่ ทา ธาตุเป็น อี แล้ว
ซ้อน ย
- ทิสฺสติ อัน---- ย่อมเห็น ทิส ธาตุในความเห็น – ปรากฏ ย ปัจจยในกัมม ตี วิภัตติ
แปลง ย กับ ส เป็น ที่สุดธาตุเป็น สฺส
- ทิจติ ย่อมชมเชย ทิจ ธาตุในความชมเชย – ยกย่อง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ทียเต ย่อมเสื่อม ทิ ธาตุในความสิ้น – เสื่อม ย ปัจจยในกัตตุ เต วิภัตติ

ทีเปติ	ย่อมแสดง ทิป ชาติในความแสดง เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะ อี ที่ ที เป็น อี ลบ ณ คง เอ ไว้
ทียนติ	อัน-----ย่อมให้ ทา ชาติ ย ปัจจัยในกัมม อนติ วิภัตติ แปลง อา ที่ ทา เป็น อี ทีฆะ อี เป็น อี
ทีธติ	ย่อมส่องสว่าง ทีธิ ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อี ที่ ธิ แห่ง ทีธิ ชาติ
ทุพฺภามิ	ย่อมประทุษร้าย ทุพ ชาติในความอยาก – ประทุษร้าย ย ปัจจัย มิ วัตตมา นามวิภัตติ แปลง ย กับ พ ที่สุดชาติเป็น พภ แล้วทีฆะที่สุตชาติและปัจจัยเป็น อา
ทุสฺสติ	ย่อมประทุษร้าย ทุส ชาติในความประทุษร้าย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
ทุหติ	ย่อมรีด ทุห ชาติในความรีด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ทุพฺพติ	ย่อมเบียดเบียน ทุพฺพิ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อี ที่ พิ แห่ง ทุพฺพิ ชาติ
ทุกฺขติ	ย่อมลำบาก ทุกฺข ชาติในความลำบาก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ทุนาติ	ย่อมเบียดเบียน ทุ ชาติในความเร่าร้อน – เบียดเบียน นา ปัจจัย ตี วิภัตติ
ทุเสนติ	ย่อมประทุษร้าย ทุส ชาติ เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลบ ณ คง ย ไว้
เทติ	ย่อมให้ ทา ชาติ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง อา เป็น อี วิการ อี เป็น เอ
เทหติ	ย่อมสังสม ทิห ชาติในความสังสม ก่อ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
เทเวติ	ย่อมคร่ำครวญ ทิว ชาติในความกระหึ่ม – ครวญ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ วิหาร อี ที่ ที เป็น เอ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง ทิว ชาติแล้วลบ ณ คง เอ ไว้ (ทิว ชาติก็ได้)
เทฏฺติ	ย่อมด่า เทฏ ชาติในความปริภาษ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฏ เสย

- เทภติ ย่อมเปล่ง เทภ ธาตุในความออกเสียง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
 โทเลติ ย่อมโยน ทูล ธาตุในความยก – โยน เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
 ลบ ณ คง เอ ไว้
- โทยติ ย่อมเศร้าหมอง ทูย ธาตุในความเศร้าหมอง อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น
 โอ
- ธัสติ ย่อมกำจัด ธัส ธาตุในความกำจัด – ไป – เป็น ไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่
 สู้ เสีย
- ธกติ ย่อมกำจัด ขก ธษตุในความฆ่า – กำจัด อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ธชติ ย่อมเป็นไป ชช ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ธมติ ย่อมเป่า ธม ธษตุในความเป่า – ก่อ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ธรณติ ย่อมทรงไว้ ธร ธษตุในความทรง – ตั้ง – รับ อ ปัจจย อนติ วิภัตติ
- ธสยติ ย่อมบันเทิง ธส ธษตุในความรื่นเริง ฌย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย
 ไว้
- ธวติ ย่อมยังยืน ฐ ธาตุในความมั่นคง อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วเอา
 โอ เป็น อว
- ธยติ ย่อมยังยืน ฐ ธาตุในความเต็ม อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อย
- ธนติ ย่อมเปล่ง ธน ธาตุในความเปล่ง – จำเริญ – ออกเสียง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ธงฺขติ ย่อมสงสัย ธชิ ธาตุในความสงสัย อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแล้วแปลงเป็น
 ง ลบ อิ ที่ ธิ
- ธาสยติย่อมแสวงหา ขส ธาตุในความเสาะหา ฌย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ฆะตันธาตุเป็น
 อา ลบ ณ คง ย ไว้
- ธาเรถ จงทรงไว้ ธรธ ธาตุในความทรง – รับ – วาง เณ ปัจจยในกัตตุ ฌ ปัญจมี
 วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

ธารติ	ย้อมเล่นไป ธารุ ธารุในความวิ่ง – เล่น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ุ แห่ง ุ ธารุ (ธารว ธารุก็มี)
ธายติ	ย้อมประหาร ธเอ ธารุในความประหาร –ออกเสียง –รวมกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา อ เป็น อาย
ธายติย้อมสลัด	ธู ธารุในความสลัด – ไหว - สั่น ฌย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อาว แล้วลบ ฌ คง ย ไว้
ธาทติ	ย้อมสลาย ธาฬ ธารุในความทะลาย – แตก อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ธาทติ	ย้อมถ่ม ธิมฺหิ ธารุในความถ่ม อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ ลบ อิ ที่ กิ แห่ง ธิมฺหิ แล้วที่ฆะที่สุดธารุและปัจจัยเป็น อา
ธิพฺพติ	ย้อมแสดงอ้าง ธิวิ ธารุในความอ้าง ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ วิ แล้ว แปลง ป กับ ว ที่สุดธารุเป็น พพ
ธิสติ	ย้อมแปลง ธิส ธารุในความแปลง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ธิกฺขติ	ย้อมแสดง ธิส ธารุในความแสดง – เสร้าหมอง – เป็นอยู่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ธฺนาติ	ย้อมก้ำจัด ธู ธารุในความก้ำจัด –ไหว –ป้องกัน นา ปัจจัย ตี วิภัตติ
ธฺกฺขติ	ย้อมเป็นอยู่ ธฺกฺข ธารุในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ธฺรติ	ย้อมงอ ธฺร ธารุในความคด –โก่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ธฺปติ	ย้อมเร้าร้อน ธฺป ธารุในความเร้าร้อน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ธฺพฺพติ	ย้อมเปียดเบียน ธฺพฺพิ ธารุในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ พิ แห่ง ธฺพฺพิ ธารุ
ธฺมายน์ติ	ย้อมบังหวนคว้น ธฺม (นาม) อาย ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ
ธฺปยติ	ย้อมประชุม ธฺป ธารุในความประชุม ฌย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คง ย
ธฺสยติ	ย้อมรักใคร่ ธฺส ธารุในความบรรเลง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

เรวติ	ย่อมบรรเลง เขว ชาติในความบรรเลง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เรว ชาติ
ธเรติ	ย่อมอุสาหะ ธก ชาติในความอุสาหะ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
โธเรติ	ย่อมขัดแจ้ง โธ ชาติในความขัดแจ้ง เอ ปัจจัย ตี วิภัตติ
โวถ	จงล้าง โขว ฐตฺตในความล้าง อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง โธว ชาติ.

น

นจุนติ	ย่อมพ้อน นต ชาติในความพ้อน ย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ แปลง ย กับ ต ที่สุดชาติเป็น จจ
นญยติ	ย่อมพ้อน นญ ชาติในความพ้อน ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
นกุขยติ	ย่อมสัมพันธ์ นกุข ชาติในความสัมพันธ์ ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
นทิ	บันลือแล้ว นท ชาติในความบันลือ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ นนฺทติ ย่อมเพลิตเพลิน นนท ชาติในความเพลิตเพลิน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
นมติ	ย่อน้อมไป นมุ ชาติในความน้อมไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง นมุ ชาติ
นมสฺสติ	ย่อนอบน้อม นมสฺส ชาติในความกราบไหว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
นมยฺนติ	ย่อมดัด นมุ ชาติ ญย ปัจจัย อนติ วิภัตติ ลบ ณ คงไว้แต่ ย ลบ อุ (เป็น เหตุกัตตุแปลว่า ย่อมยัง ---- ให้น้อมไป)
นยฺนติ	ย่อนำไป นี ชาติในความนำไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ รัสสะ อี เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
ยภติ	ย่อมเบียดเบียน นภ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

- นสฺสติ ย่อมฉิบหาย นสฺ ธาตุในความพินาศ ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ส
ที่สุตธาตุเป็น สส
- นหาเยถ จงอาบ นหา ธาตุในความอาบ ย ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ
- นขติ ย่อมไป นข ธาตุในความไป –ถึง – เป็น ไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- นสฺสติ ย่อมคด นสฺ ธาตุในความคิด –งอ –โก่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- นทฺทติ ย่อมเปล่ง นทฺท ธาตุในความออกเสียง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- นรติ ยื่อนำไป นร ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- นาทยติ ย่อมบันลือ นธ ธาตุในความรักษา อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ที่ชะต้นธาตุเป็นอา ลบ
ณ คง ย ไว้
- นาเสถ จงยัง----ให้ฉิบหาย นสฺ ธาตุในความพินาศ ณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ
ที่ชะต้นธาตุเป็น อา แล้ว ลบ ณ คง เอ ไว้
- นายติ ย่อมรู้ ณา ธาตุ นา ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง ณา เป็น นา ปัจจัย เป็น ย
- นาถติ ย่อมขอ นาถ ธาตุในความขอ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- นาสฺสติ ย่อมออกเสียง นาสฺ ธาตุในความออกเสียง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สฺ เสีย
- นิกฺกทฺธมฺถ จงคร่าออก นิ บทหน้า กทฺธ ธาตุในความคร่า อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ ซ้อน
ก หน้าธาตุ
- นิกฺขมนติ ย่อมออก นิ บทหน้า ขม ธษฺตุในความออก อ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ ซ้อน ก
หน้าธาตุ
- นิญฺชติ ย่อมหมดจด นิญฺช ธาตุในความบริสุทธิ์ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ชี แห่ง นิญฺช
หน้าธาตุ
- นิสฺสติ ย่อมจวบ นิสฺส ธาตุในความจวบ – จุ่มพิต อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ชี แห่ง นิญ
ชี ธาตุ
- นิกฺขปิสฺสุ ผังไว้แล้ว –ใส่ลงแล้ว นิ บทหน้า ชิป ธาตุในความขัด – ผัง –ใส่ – โยน อ
ปัจจัย อุ อชฺชตตตีวิภัตติ เป็น อีสฺสุ ซ้อน ก หน้าธาตุ

- นิชนติ ย่อมกระหิบบ นิ บทหน้า ขน ธาตุในความ ชุต อ ปัจจัย ตี วิภัติ
- นิทติ ย่อมติเตียน นิท ธาตุในความติเตียน อ ปัจจัย ตี วิภัติ
- นียจฉติ ย่อมเว้น นิ บทหน้า ยม ธาตุในความเว้น อ ปัจจัย ตี วิภัติ แปลง ม ที่สุด
ธาตุเป็น จฉ
- นิคจฉติ ย่อมเข้าถึง นิ บทหน้า คม ธาตุ อ ปัจจัย ตี วิภัติ แปลง คม เป็น คจฉ
- นิคจฉติ ย่อมชุกซ้อน นิ บทหน้า คหุ ธาตุในความปกปิด อ ปัจจัย ตี วิภัติ ที่หะ อุ ที่
คุ เป็น อุ แล้ว เอา อุ ที่ หุ เป็น อ ซ้อน ค หน้าธาตุ
- นิทมมปติ ย่อมเก็บ นิทปิ ธาตุในความเก็บ – ปลิด อ ปัจจัย ตี วิภัติ ลงนิคคหิตอาคม
แล้วแปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ ปี เสีย
- นิสติ ย่อมข้องอยู่ นิส ธาตุในความติดอยู่ – ข้องอยู่ อ ปัจจัย ตี วิภัติ
- นิวาเสถ จงนุ่งห่ม นิ บทหน้า วส ธาตุในความนุ่งห่ม เณ ปัจจัย ในกัตตุ ถ ปัญจมิ
วิภัติ ที่หะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- นิคคณห จงข่ม นิ บทหน้า คห ธาตุ ฌหา ปัจจัย หิ วิภัติ ลบเสีย ลบที่สุดธาตุแล้ว ลบ
อา ที่ ฌหา แจจยแล้วซ้อน ค หน้า ธาตุ
- นิจฉรติ ย่อมเปล่งออก นิ บทหน้า ฉร ธาตุในความขาด – สร้าง อ ปัจจัย ตี วิภัติ
ซ้อน จ หน้าธาตุ
- นิกขติ ย่อมจวบ นิกข ธาตุในความจวบ อ ปัจจัย ตี วิภัติ
- นิจเฉยย พึงตัดสิน นิ บทหน้า เฉ ธาตุในความตัด อ ปัจจัย เฉยย วิภัติ ซ้อน ช หน้า
ธาตุ ลบ เอ ที่ เฉ ธาตุ
- นิชฌาปยาม จะยัง-----ให้ช่วยคิด นิ บทหน้า ฌ ธาตุในความเพ่ง – คิด ฌาปย ปัจจัยใน
เหตุกัตตุ ม วัตตมานาวิภัติ ลบ เอ ที่ ฌ ธาตุ ค้อน ช หน้าธาตุ ลบ ณ คง
อาปย ไว้แล้วที่หะที่สุดธาตุ และปัจจัยเป็น อ เพราะ ม อยู่หลัง
- นิตถริ ถอนออกแล้ว นิ บทหน้า ฤ ธาตุในความรื้อ – ถอน อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิ
วิภัติ รัสสะเป็น อิ ซ้อน ต หน้าธาตุ อาเทศ อุ ที่ ฤ เป็น อร

- นิฐาเปสสามิ จักยัง-----ให้ตั้งออก นิ บทหน้า ฐา ธาตุ ณาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ สสามิ วิภัตติ ช้อน ญ กน้ำธาตุ ลบ ณ คง อาเป ไวลบ อา ที่ ฐา ธาตุด้วย (บางท่านก็ว่า ลบ ธาตุแล้วแปลงเป็น จป เณ ปัจจัย)
- นิทุทนต์ติ ย่อมฝังไว้ นิ บทหน้า ทท ธาตุในความทรงไว้ ตั้งไว้ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ (บางท่านก็ว่า ฐา ธาตุ แล้วแปลงเป็น ทท.)
- นิกกยติ ย่อมนับ นิกก ธาตุในความนับ ญย ปัจจัยกัตตุ ตติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- นิทุทายติ ย่อมประพฤติกลับ นิ บทหน้า ฐา ธาตุในความกลับ आय ปัจจัย ตติ วิภัตติ ลบ อี ที่ ทา ธาตุแล้วช้อน ท ฐาธาตุ (บางแห่งว่า นิทุท นาม) आय ปัจจัย ตติ วิภัตติ
- นธเม พึงกำจัด นิ บทหน้า ฐา ธาตุในความทรง – วาง – ฝัง อ ปัจจัย มิ วัตตมานา วิภัตติ เอา อา ที่ ฐา เป็น อี วิการ อี เป็น เอ
- นิตทตติ ย่อมลำบาก นิตมิ ธาตุในความลำบาก อ ปัจจัย ตติ วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคม แล้วแปลงปนเน ม และลบ อี ที่ มิ
- นิปชชติ ย่อมนอน นิ บทหน้า ปท ธาตุในความถึง ย ปัจจัยนในเหตุกัตตุ ตติ วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
- นิปตนต์ติ ย่อมตก โดยไม่เหลือ นิ บทหน้า ปต ธาตุในความตก อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- นิปผสชิสสติ จักสำเร็จ นิ บทหน้า ปท ธาตุ อ ปัจจัย สสติ วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุ เป็น ชช แปลง ป เป็น ผ ช้อน ป ฐาธาตุ แล้วลง อี อาคมหลังธาตุ และ ปัจจัย
- นินทนต์ติ ย่อมติเตียน นินท ธาตุในความนินทา อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ลบ อี ที่ ทิ แห่ง นินทิ ธาตุ
- นิพพตตนต์ติ ย่อมบังเกิด นิ บทหน้า วตต ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย อนติ วิภัตติแปลง ว เป็น พ ช้อน พ

- นิปฺพาเทติ ย่อมยัง----ให้สำเร็จ นิ บทหน้า ปท ธาตุในความถึง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี
วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แปลง ป เป็น ผ ซ้อน ป
- นิพฺพาเปถ จักยัง- ----ให้ดับ นิ บทหน้า วา ธาตุในความดับ ณาเป ปัจจัย ในเหตุกัตตุ ถ
ปัญจมีวิภัตติ แปลง ว ปเน ซ้อน พิ หน้า ธาตุ ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลบ อา
ที่ วา ธาตุ
- นิมนฺตยนฺติ ย่อมเชื้อเชิญ นิ บทหน้า มนต ธาตุในความเชื้อเชิญ ญย ปัจจัยในกัตตุ อี
วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ ทีฆะ ต้นธาตุเป็น อา แปลง ต เป็น ท ลบ ณ คง เอ ไว้
ซ้อน ย หน้าธาตุ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- นิรฺุชณฺนติ ย่อมดับ นิ บทหน้า รุช ธาตุในความดับ ย ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง ย กับ ฐ
ที่สุดธาตุเป็น ชณ
- นิลียิสฺสุ เร้นแล้ว นิ บทหน้า ลี ธาตุในความเข้าแ เณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ทฆะต้น
ธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วซ้อน อ หน้า ธาตุ
- นิลฺลาเพติ ย่อมแลบ นิ บทหน้า ลพ ธาตุในความเข้าไป ณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะ
ต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วซ้อน ล หน้าธาตุ
- นิมฺมิณี นิรมิตแล้ว นิ บทหน้า มาณ ธาตุในความนับ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อิ
เอา อา ที่ มา เป็น อิ แล้วซ้อน ม หน้าธาตุ (มา ธาตุก็ได้แต่ลง นา ปัจจัย)
- นิวตฺตถ จงกลับ นิ บทหน้า วตฺต ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ
- นิวารเย พึงห้าม นิ บทหน้า วร ธาตุในความห้าม – กัน ญย ปัจจัย ในกัตตุ เอยฺย
วิภัตติ มีฆะต้นธาตุ เป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลบ ยฺย คงไว้แต่ เอ
- นิวติ ย่อมเจริญ นิว ธาตุในความเจริญ – ไหญ่ –อ้วน อ ปัจจัย ตี วิภ-ตติ
- นิวิสฺสติ ย่อมมุ่งหมาย –ตั้งลง นิ บทหน้า วิส ธาตุในความเข้าไป- อาศัย อ ปัจจัย ตี
วิภัตติ

- นิเวทาเปสิ ย่อมมุ่งหมาย – ตั้งลง นิ บทหน้า วิท ธาตุในความเข้าใจ- ทราบ ลง ณาเป
ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ
คง อาเป ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
- นิเวเสสิ ยัง-----ให้อยู่อาศัยแล้ว นิ บทหน้า วิส ธาตุณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี อัชชัตตนิ
วิภัตติ รัสสะ เป็น อี วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม
- นิสาเมสิ ใคร่ครวญแล้ว นิ บทหน้า สม ธาตุในความดำริ – คิด – ใคร่ครวญ ณ ปัจจัย
ในกัตตุ อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อี ที่หะตันธาตุเป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
แล้วลง ส อาคม
- นิสีทนต์ ย่อมนั่ง นิ บทหน้า สท ธาตุในความจม อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง สท เป็น
สีท (สีท ธาตุก็มี แล้วที่หะเป็น อี)
- นิสาเรติ ย่อมเกียดกัน – ห้าม นิ บทหน้า สิริ ธาตุในความห้าม – กัน ณ ปัจจัยในกัตตุ
ติ วิภัตติ วิการ อี ที่ สี เป็น เอ ลบ อุ ที่ ฐ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- นิสฺสรนต์ ย่อมสลัดออก นิ บทหน้า สร ธาตุในความกำจัด อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ แล้ว
ซ้อน ส หน้าธาตุ
- นีหรนต์ ยื่อนำออก นิ บทหน้า หร ธาตุ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ที่หะ อี ที่ นิ เป็น อี
- นุทติ ย่อมบรรเทา นุท ธาตุ ในความกำจัด –บรรเทา – บด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ (นุท
ติ ก็มีเป็นแต่ที่หะเป็น อุ เท่านั้น)
- เนถ จงนำไป นิ ธาตุในความไป อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
- เนสติ ย่อมแน่วแน่ นิส ธาตุในความตั้งมั่น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
- เนทติ ย่อมติเตียน เนท ธาตุในความติเตียน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
- เนสติ ย่อมโปรย เนสุ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี
เป็น เอ ลบ อุ ที่ สุ
- เนสติ ยื่อนำไป เนสุ ธาตุในความไป – ถึง –เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ
เสีย

ป.

- ปกาสนติ ย่อมประกาศ ป บทหน้า กาสุ ธาตุในความประกาศ เอ ปัจจย อนฺติ วิภัตติ
 ลบ อุ ที่ สุ แห่ง กาสุ ธาตุ
- ปกกมีสุ หลีกไปแล้ว ป บทหน้า กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจย อุม อชชัตตนิวิภัตติ
 แปลง เป็น อีสฺ แล้วซ้อน ก หน้าธาตุ
- ปญจยติ ย่อมยึดถือ ปจิ ธาตุในความกว้างขวาง ญย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต
 อาคมแล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ จิ แลลบ ณ คง ย ไว้
- ปญฺโกลิ เรียนแล้ว ป บทหน้า กุส ธาตุในความเรียก อ ปัจจย อี อชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ
 เป็น อิ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วซ้อน ก หน้าธาตุ
- ปกฺขนฺติ เล่นไปแล้ว ป บทหน้า ขนฺท ธาตุในความไป- ถึง อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะ
 เป็น อิ แล้วซ้อน ก หน้าธาตุ
- ปกฺขลิ พลาดแล้ว ป บทหน้า ขล ธาตุในความผิด-พลาด อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะ
 เป็น อิ ซ้อน ก หน้าธาตุ
- ปญฺหิย่อมถาม ปญฺห ธาตุในความถาม อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ปกฺขิปีสุ ใส่เข้าแล้ว ป บทหน้า ขิป ธาตุในความใส่ – ชัด อ ปัจจย อุม อชชัตตนิวิภัตติ
 แปลงเป็น อีสฺ แล้วซ้อน ก หน้าธาตุ
- ปคฺขริ ไหลออกแล้ว ป บทหน้า ฆร ธาตุในความไหล – ราว – รด อ ปัจจย อี วิภัตติ
 รัสสะเป็น อิ แล้วซ้อน ค หน้าธาตุ
- ปจามิ จะทอด ปจ ธาตุในความหุง – ต้ม อ ปัจจย มิ วัตตมานาวิภัตติ เพราะมิ อยู่
 หลัง ที่ฆะที่สุดธาตุและปัจจยเป็น อา
- ปจฺจติ ย่อมให้ผล ปจ ธาตุในความไหม้ – สุก ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ
 จ ที่สุดธาตุเป็น จจ

- ปจฺจสฺสโสสิ ฟังตอบแล้ว ปติ บทหน้า สฺ ธาตุ อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภตฺติ รัสสะ เป็น อิ
แปลง ตี เป็น ตย แล้วแปลง ตย เป็น จจ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลง ส อาคมหลัง
ธาตุแล้วปัจจย อลฺลํซ้อน สฺ หน้าธาตุ (ถ้าลง อ อาคมแปลว่า ได้ฟังตอบแล้ว)
- ปจฺจยติ ย่อมเคร่งครัด ปจฺจ ธะตุในความสำรวม ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภตฺติ ลบ ฌ
คง ย ไว้
- ปจฺจาจีสฺติ ย่อมหวังเฉพาะ ปติ – อา บทหน้า สีส ธาตุในความหวัง อ ปัจจย ตี วิภตฺติ
แปลง ตี เป็น ตย แล้วเอาเป็ร จจ
- ปจฺจปฏฺฐาสฺติ เข้าไปตั้งไว้เฉพาะแล้ว ปติ – อุป บทหน้า จา ธาตุ อ ปัจจย อี วิภตฺติ รัสสะ
เป็น อิ แปลง ปติ เป็น ปจฺจ ซ้อน ฌ หน้าธาตุแล้วลง ส อาคมหลังธาตุและ
ปัจจย
- ปจฺเจติ ย่อมต้องกลับ ปฏฺฐิ บทหน้า อิ ธาตุในความไป –มา อ ปัจจย ตี วิภตฺติ แปลง
ปฏฺฐิ เป็น ปจฺจ เอา อิ ธาตุเป็น เอ
- ปจฺโจโรหิ กลับลงแล้ว ปฏฺฐิ – โอ บทหน้า รุห ธะตุในความขึ้น อ ปัจจย อี วิภตฺติ รัสสะ
เป็น อิ แปลง ปฏฺฐิ เป็น ปจฺจ พฤทธิ อุ ที่ รุ เป็น โอ
- ปจฺฉิขฺชิ ขาดสูญแล้ว ป บทหน้า ฉิท ธาตุในความ ตัด ย ปัจจยในกัตตุ อี วิภตฺติ
รัสสะเป็น อิ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชฺช แล้วซ้อน จ หน้าธาตุ
- ปชฺห จงละเสีย ป บทหน้า หา ธาตุในความละ อ ปัจจย หิ ปัญฺจมีวิภตฺติ เทวภาวะ
หา ขึ้นหน้าธาตุแล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา เป็น อ ลบ อา ที่ หา ธาตุ และ
หิ วิภตฺติด้วย
- ปฏฺฐติ ย่อมไป ปฏฺฐ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภตฺติ
- ปชฺชนฺติ ย่อมถึง ปท ธาตุในความถึง – ได้ไป ย ปัจจยในกัตตุ อนฺติ วิภตฺติ แปลง ย กับ
ท ที่สุดธาตุเป็น ชฺช
- ปจฺติ ย่อมกล่าว ปจ ธาตุในความกล่าว –พูด อ ปัจจย ตี วิภตฺติ

ปชชลีสุ	โพลงทั่วแล้ว ป บทหน้า ชล ธาตุในความโพลง อ ปัจจย อัม อชชัตตนิวิรัตติ เป็น อีสฺ ซ้อน ช หน้าธาตุ
ปณญาเปสิ	แต่งตัวแล้ว ป บทหน้า ฌป ธาตุในความปูลาด – แต่งตั้ง ฌ ปัจจยในกัตตุ อี วิรัตติ รัสสะเป็น อี ทีฆะตันธาตุ ซ้อน ฌ หน้าธาตุ ลบ ฌ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุปัจจย
ปณญาปิ	ปรากฏแล้ว ป บทหน้า ฌา ธาตุในความรู้ – ประกาศ ปรากฏ ย ปัจจย อี วิรัตติรัสสะเป็น อี ซ้อน ฌ หน้าธาตุ
ปณตติ	ยอมบัญญัติ ปณ ธาตุในความกล่าว – บัญญัติ – แต่งตั้ง ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ฌ คง เอ ไว้
ปณทติ	ยอมไป- ถึง ปติ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลง นิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ฌ ลบ อี ที ทิ
ปณูทาสี	ได้ให้คืนแล้ว ปณู บทหน้า ทา ธาตุ อ ปัจจย อี วิรัตติ รัสสะเป็น อี ลง อ อาคมตันธาตุ และ ส อาคมหลังธาตุปัจจย
ปณิกุชชีสุ	งอกกลับแล้ว ปณู บทหน้า กุชช ธาตุในความคว่ำ อ ปัจจย อัม อชชัตตนิวิรัตติ เป็น อีสฺ
ปณิกุณฺตี	ยอมงอกกลับ ปณู บทหน้า กุณฺ ธาตุในความคด – โกง – งอ อ ปัจจย ตี วิรัตติ
ปณิกุม	จงก้าวกลับ ปณู บทหน้า กม ธาตุในความก้าวไป อ ปัจจย หิ วิรัตติ ซ้อน ก หน้าธาตุแล้วลบ หิ เสีย
ปตถยติ	ยอมปรารถนา ปตถ ธาตุในความปรารถนา – อยากได้ – ขอ ฌย ปัจจยในกัต ตุ ตี วิรัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
ปณิกโกสติ	ยอมคัดค้าน ปณู บทหน้า กุส ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย ตี วิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ซ้อน ก หน้าธาตุ
ปณิกุขิปติ	ยอมห้าม ปณู บทหน้า กุส ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย ตี วิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ว้อน ก หน้าธาตุ

ปฏิกุคห	จงรับเอา ปฏิ บทหน้า คห ธาตุ อ ปัจจัย หิ วิภัติ ซ้อน ค หน้าธาตุแล้วลบ หิ
ปถติ	ย่อมไป ปถ ธาตุในความไป- ถึง – เป็นไป ญน ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัติ ลง นิคคหิตอาคม แล้วแปลงเป็น ญ ลบ อิ ที่ ติ และลบ ญ คง ย ไว้
ปฏิจจ	จงแลดู ปฏิ บทหน้า อิส ธาตุในความอยาก – ประรณนา ย ปัจจัยในกัตตุ หิ วิภัติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น จฉ ลบ อิ ที่ ญ โดยวิธีสนธิ และลบ หิ วิภัติเสีย
ปฏิจเฌ	จงทักท้วงตอบ ปฏิ บทหน้า จุท ธาตุในความทักท้วง – ตักเตือน – แนะนำ เณ ปัจจัยในกัตตุ ฤ ปัญจมีวิภัติ พฤทธ อุ เป็น โอ ลบ ญ คง เอ ไว้
ปนติ	ย่อมกล่าว ปน ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ปโนติ	ย่อมบำเพ็ญ ปนุ ธาตุในความบำเพ็ญ – ให้ อ ปัจจัย ติ วิภัติ พฤทธี อุ เป็น โอ
กฏิจฉาเทติ	ย่อมปกปิด ปฏิ บทหน้า ฉท ธาตุในความมุง – ปก - ปิด -ปกคลุม เณ ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัติ ที่ฆะตันธาตุลบ ญ คง เอ ไว้แล้วซ้อน จ หน้าธาตุ
ปพฺพติ	ย่อมเต็ม ปพฺพ ธาตุในความไป- เต็ม – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ปยติ	ย่อมถึง ปย ธานในความไป- ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ปฏิจเฌยยาสิ	พึงรับเอา ปฏิ บทหน้า อิส ธาตุ ย ปัจจัยในกัตตุ เฌยยาสิ วิภัติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น จฉ แล้วลบ อิ ที่ ญ โดยวิธีสนธิ
ปรติ	ย่อมรักษา ปร ธาตุในความเลี้ยง – เต็ม – รักษา อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ปสติ	ย่อมผูก ปส ธาตุในความผูก -พัน อ ปัจจัย ติ วิภัติ
ปฏิชคฺคณฺติ	ย่อมประคับประคอง ปฏิ บทหน้า ฌา ธาตุ นา ปัจจัย อุ วิภัติ เป็น อีส แปลง ฌา ธาตุเป็น ชา ลบ อา ที่ นา
ปเรนฺติ	ย่อมเป็นไป ปร ธาตุในความเป็นไป – ไป เณ ปัจจัยในกัตตุ อนฺติ วิภัติ ลบ ญ คง เอ ไว้
ปฏิจินาหิ	จงชนะคืน ปฏิ บทหน้า ชิ ธาตุในความชนะ นา ปัจจัย หิ วิภัติ

- ปฏิบัติภูจฺจหิ ย่อมต้องอยู่เฉพาะ ปฏิ บทหน้า จา ธาตุอ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ แปลง จา ธาตุเป็น
ติภูจ
- ปฏิบัติทาเปสฺสิ ยัง---ให้ ให้คืบแล้ว ปฏิ บทหน้า ทา ธาตุ ณาเป ปัจจยฺย อี วิภัตติ รัสสะ เป็น
อิ ลบ อา ที่ ธาตุ และ ณ ที่ ณาเป แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
- ปฏิบัติสฺสติ ย่อมปรากฏเฉพาะ ปฏิ บทหน้า ทิส ธาตุในความลอยไป- ลอยไป เณ ปัจจย
ในกัตตุ ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สส
- ปเลติ ย่อมบินไป ล ธาตุในความไป – ลอย ไป เณ ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติลบ ณ คง
เอ ไว้
- ปฏินิตฺวติ กลับคืบแล้ว ปฏิ – นิ บทหน้า วตฺต ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจย อี วิภัตติ
รัสสะเป็น อิ
- ปฏิเวเทติ ย่อมยัง ---- ให้รู้เฉพาะ ปฏิ - นิ บทหน้า วิท ธาตุในความรู้ เณ ปัจจยใน
เหตุกัตตุ ติ วิภัตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปฏิบัติชฺชติ ย่อมไต่ไป ปฏิ บทหน้า ปท ธาตุในความไป- ถึง – เป็นไป ย ปัจจยในกัตตุ ติ
วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
- ปฏิบัติสฺสมภิ ระวังคืบ ปฏิ – ป บทหน้า สมภ ธาตุในความกล่าว คืบเคย สนิท อ ปัจจย อี
วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ แล้วซ้อน ส หน้าธาตุ
- ปฏิบัติหิณฺณิสฺสุ ส่งคืบแล้ว ปฏิ – ป บทหน้า หิ ธาตุในความส่งไป นา ปัจจย อํ วิภัตติ เป็น อี
สุ แปลง นา เป็น ณา ลบ อา ที่ ณา
- ปวติ ย่อมชำระ ปุ ธาตุในความชำระ อ ปัจจย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ
เป็น อว
- ปยติ ย่อมเจริญ เป ธาตุในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจย ติ วิภัตติ เอา เอ เป็น อย
- ปฏิบัติปาเทยฺยาสฺสิ พึงตกแต่ง ปฏิ บทหน้า ปท ธาตุ เณ ปัจจยในกัตตุ เอยฺยาสฺสิ วิภัตติ
ทีฆะต้นธาตุ แล้วลบ ณ เสีย

ปฏิบัติสสามิ จักถามตอบ ปฏิ บทหน้า ปุจ ฐาตุในความถาม อ ปัจจย สสามสิ วิภัตติ แล้ว	ลวง อี อาคมหลังธาตุและปัจจย
ปฏิบัติ	ยอมโต้ตอบ ปฏิ บทหน้า ผร ฐษตุในความแผ่ไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ปสติ	ยอมกว้างขวาง ปส ฐาตุในความพิสดาร อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ปฏิบัติ	ยอมห้าม ปฏิ บทหน้า วห ฐาตุในความนำไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุ แล้วแปลง ว เป็น พ
ปฏิมเส	พึงทดลองเฉพาะ ปฏิ บทหน้า มาน ฐาตุในความทดลอง ส ปัจจย เอยย วิภัตติ แปลง มาน ฐาตุเป็น ม แล้ว ลบ ยย คงไว้แต่ เอ
ปฏิมานสิ	นับเฉพาะแล้ว ปฏิ บทหน้า มาน ฐาตุในความนับ เณ ปัจจยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุปัจจย
ปสยติ	ยอมผูก ปส ฐาตุในความผูก – พัน ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ปลวติ	ยอมลอยไป ปล ฐาตุในความไป- ลอยไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ พหิ อู เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
ปฏิยาเทติ	ยอมตกแต่ง ปฏิ บทหน้า ยต ฐาตุในความจัดแจง เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะ ต้นธาตุแปลง ต เป็น ท แล้วลบ เณ คง เอ ไว้
ปฏิลนติ	ยอมได้เฉพาะ ปฏิ บทหน้า ลก ฐาตุในความได้ อ ปัจจย อนติ วิภัตติ
ปฏิวเทยฺย	พึงกล่าวตอบ ปฏิ บทหน้า วท ฐาตุในความกล่าว อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ปัสยติ	ยอมพินาศ ปส ฐาตุในความพินาศ ญย ปัจจยในกัตตุ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ปฏิวสติ	ยอมอาศัยอยู่ ปฏิ บทหน้า วส ฐาตุในความอยู่ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ปฏิวษณติ	ยอมแทงตลอด ปฏิ บทหน้า วิธ ฐาตุในความแทง ย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลว ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชณ
ปสุยติ	ยอมไหลออก ปสุ ฐาตุในความคลอด – ไหลออก อ ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะ อู เป็น อุ

ปฏิวินยัย	พึงบรรเทาเสีย ปฏิ – วิ บทหน้า นิ ชาติในความนำไป อ ปัจจัย เอยยัม วิภัตติ ลบ อิ ที่ นิ ชาติ
ปฏิวินเทสิ	บรรเทาสิ้นแล้ว ปฏิ วิ บทหน้า นุท ชาติในความบรรเทา เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติรัสสะเป็น อิ พฤทธิ อิ ที่ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม หลังชาติปัจจัย
ปฏิสัเวเทสิ	รู้พร้อมเฉพาะแล้ว ปฏิ – สัม บทหน้า วิท ชาติในความรู้ เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติรัสสะเป็น อิ วิการ ที่ วิ เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคมหลัง ชาติและปัจจัย
ปฏิสาเมติ	ย่อมเก็บไว้ ปฏิ บทหน้า สม ชาติในความใคร่ครวญ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ที่หะต้นชาตุลบ ณ
ปฏิสสุณีสสุ	รับเอาแล้ว ปฏิ บทหน้า สุธ ชาติ ณา ปัจจัย อัม วิภัตติ เป็น อีสสุ ช้อน ส หน้า ชาติ แล้วลบ อา ที่ ณา
ปฏิสเวติ	ย่อมเสาะเฉพาะ ปฏิ บทหน้า สิว ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อิ ที่ สี เป็น เอ
ปฏិหณญิ	กระทบเฉพาะแล้ว ปฏิ บทหน้า หน ชาติในความเบียดเบียน ย ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะ เป็น อิ แปลง ย กับ น ที่สุดชาติเป็น ณณ
ปฏิหนติ	ย่อมกระทบกระทั่ง ปฏิ บทหน้า หน ชาติ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปฏฺจเปถ	จงตั้งไว้ทั่ว ป บทหน้า รป ชาติในความตั้ง เณ ปัจจัยในกัตตุ ถ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วว่อน ฐ หน้าชาติ (ถป ชาติแปลง ถ เป็น จ)
ปณามสิ	ยัง ----- ให้น้อมไปทั่วแล้ว ป บทหน้า นมุ ชาติในความนอบน้อม เณ ปัจจัย ในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ แปลง น เป็น ณ ที่หะต้นชาตุ ลบ อุ ที่ มุ และ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังชาติและปัจจัย (ถ้าเป็นกัตตุ แปลว่า “ซบไล้ แล้ว” ลง เณ ในกัตตุ)
ปตติ	ย่อมตกไป ปต ชาติในความตก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

ปตถยิ	เริ่มตั้งแล้ว ปตถ ธาตุในความปรารณา ญย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ ลบ ณ คง ย ไว้
ปตถริ	ลาดแล้ว ป บทหน้า ธร ธาตุในความลาด- ปู อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ อน ต หน้าธาตุ
ปตถณติ	ย่อมปรารณา ปตถ ธาตุในความปรารณา ณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ปทาเลสิ	ทำลายแล้ว ป บทหน้า ทล ธาตุในความทำลาย ณ ปัจจัย ในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ที่ฆะตันธาตุลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย
ปทสุสติ	ย่อมประทุษร้าย ป บทหน้า ทส ธาตุ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่ สุดธาตุเป็น สส
ปเนย	พึงบังคับ ป บทหน้า นิ ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย แล้ว ลบ ยย คง เอ ไว้
ปนุท	จงบรรเทา ป บทหน้า นุท ธาตุในความบรรเทา อ ปัจจัย หิ วิภัตติ ลบ เสีย แล้วที่ฆะตันธาตุ
ปโปติ	ย่อมถึง ป บทหน้า อปป ธาตุในความบรรลุ – ถึง โอ ปัจจัย ติ วิภัตติ
ปพุณนติ	ย่อมตื่น ป บทหน้า พุช ธาตุในความตื่น ย ปัจจัย อนติ วิภัตติ แปลง ย กับ ข ที่สุดธาตุเป็น ชณ
ปพพชาหิ	จงบวช ป บทหน้า วช ธาตุในความเว้น อ ปัจจัย หิ วิภัตติ แปลง ว เป็น พ ที่ฆะที่ สุดธาตุ ปัจจัย เอา อา แล้วซ้อน พ
ปทาเสติ	ย่อมยัง ---- ให้สว่าง ป บทหน้า ภาสุ ธาตุในความสว่าง ณ ปัจจัย ใน เหตุกัตตุ ติวิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แล ณ คง เอ ไว้
ปภิขชนติ	ย่อมแตกทั่ว ป บทหน้า ภทิ ธาตุในความแตก – สลาย ย ปัจจัย อนติ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ทิ แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช (ว่า ภทิ ธาตุโดยส่วนมาก)

ปมชุช	ประมาทแล้ว ป บทหน้า มท ธตฺตฺในควมมัวเมา –ประมาท –เลินเล่อ ย ปัจจัย อี วิภตฺติ รัสสะเป็น อี แปลง ย กับที่สุตธาตฺเป็น ชช
ปมจญจติ	ย่อมปล่อย ป บทหน้า มจ ธตฺตฺในควมปล่อย – เปลื้อง อ ปัจจัย ตี วิภตฺติ ลง นิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ณ
ปมจจติ	ย่อมพันทั่ว ป บทหน้า มจ ธตฺตฺในควมหลด – พัน ย ปัจจัย ตี วิภตฺติแปลง ย กับ จ ที่สุตธาตฺเป็น จจ
ปมยหามิ	ย่อมหลงทั่ว ป บทหน้า มห ธตฺตฺในควมหลง ย ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภตฺติ แปร ย ไวหน้า ห ไวหลัง ที่หะที่สุตธาตฺแลปัจจัยเป็น อา
ปมสุสสิ	ลืมแล้ว ป ปีหน้า มส ธตฺตฺในควมลืม ย ปัจจัย อี วิภตฺติ รัสสะเป็น อี แปลง ย กับ ส ที่สุตธาตฺเป็น สส
ปโมกขนติ	ย่อมพันทั่ว ป บทหน้า ฌมกข ธตฺตฺในควมพัน อ ปัจจัย อนต วิภตฺติ
ปโมหติ	ย่อมบันเทิงทั่ว ป บทหน้า มห ธตฺตฺในควมบันเทิง – รื่นเริง อ ปัจจัย ตี วิภตฺติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
ปยิรุปาทสติ	ย่อมเข้าไปนั่งใกล้ ปริ – อุป บทหน้า อาส ธตฺตฺในควมนั่ง อ ปัจจัย ตี วิภตฺติ ลง ย อาคมแล้วแปร ย ไวหน้า ร ไวหลัง
ปโยเซหิ	จงประกอบทั่ว ป บทหน้า ยุช ธตฺตฺในควมประกอบ เอ ปัจจัย หิ วิภตฺติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
ปรกุกม	ตะเกียกตะกายแล้ว ปรา บทหน้า กม ธตฺตฺในควมก้าวไป อ ปัจจัย อี วิภตฺติ รัสสะเป็น อี ลบ อา ที่ รา ช้อน กุ หน้าธาตฺ
ปราชิสุสนต	จักฟ่ายแพ้ ปรา บทหน้า ชิ ธตฺตฺในควมชนะ อ ปัจจัย สสนติ วิภตฺติ
ปรามสติ	ย่อมลुकคลำ ปรา บทหน้า มส ธตฺตฺในควมลुकคลำ – จับต้อง อ ปัจจัย ตี วิภตฺติ
ปริคิลิ	กล้ำกลืนแล้ว ปริ บทหน้า คลิ ธตฺตฺในควมกลืน อ ปัจจัย อี วิภตฺติรัสสะเป็น อิ

ปริศยหนติ ย่อมชุกซ้อน ปริ บทหน้า คุห ธาตุในความปกปิด – ระวัง ย ปัจจัย อนติ
วิภัตติ แล้วแปร ย ไวหน้า ห ไวหลัง

ปริจรรตุ ลงบำเรอ ปริ บทหน้า จร ธาตุในความประพฤติ อ ปัจจัย ตุ ปัญจมีวิภัตติ

ปริจจชชิสสาม จักสละรอบ ปริ บทหน้า จช ธาตุในความสละ อ ปัจจัย สสาม วิภัตติ
แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช ซ้อน จ หน้าธาตุ ลง อี อาคมหลังธาตุและ
ปัจจัย

ปริจฉินทติ ย่อมกำหนดตัด ปริ บทหน้า ฉิท ธาตุในความตัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง
นิคคหิตแปลงเป็น น ฉ แล้วซ้อน จ หน้าธาตุ

ปริณเมติ ย่อมแปรปรวณ ปริ บทหน้า นมุ ธาตุในความน้อม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง
น เป็น ณ แล้วลบ อุ ที่ มุ

ปริตสสติ ย่อมสะดุ้งรอบ ปริ บทหน้า ตส ธาตุในความทะยาน – อยาก อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สส

ปริตตายถ จงตำนานรอบ ตา ธาตุในความต่อด้าน ย ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ ซ้อน ต
หน้าธาตุ (เต ธาตุ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ก็ได้แล้วเอา เอ เป็น อาย)

ปริทหะสสติ จักนุ่งห่ม ปริ บทหน้า ธา ธาตุในความทรง เอ ปัจจัย สสติ วิภัตติ แปลง ธา
ธาตุเป็น ทท.

ปริเทวนติ ย่อมร่ำไร ปริ บทหน้า เทว ธาตุในความร่ำไร -ร่ำพัน อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
ลบ อุ ที่ วู แห่ง เทว ธาตุ

ปรินิพพนติ ย่อมดับรอบ ปริ – นิ บทหน้า วา ธาตุในความดับ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ หน้าธาตุแล้วลบ อา

ปริปุริ เต็มรอบแล้ว ปริ บทหน้า ปุร ธาตุในความเต็ม อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี

ปริปลวติ ย่อมเร่ร่อน ปริ บทหน้า ปลุ ธาตุในความปลิวไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ
เป็น โอ เอา โอ เป็น อว.

- ปริพนฺทติ ย่อมดินร่นรอบ ปริ บทหน้า ผทิ ชาติในความไหว – สั่น อ ปัจจยฺ ติ วิภัตติ ลง
นิคคหิตอาคมแปลง เป็น น ลบ อี ที ทิ
- ปริบโฬสิ ประพรมแล้ว ปริ บทหน้า ผสุ ชาติในความถูกต้อง สัมผัส อ ปัจจยฺ อี วิภัตติ
รัสสะเป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ ซ้อน ปุ หน้าธาตุ
- ปริพกมมิ หมุนไปรอบแล้ว ปริ บทหน้า ภมฺ ชาติในความหมุน – บั่น – หั่น อ ปัจจยฺ อี
วิภัตติ รัสสะเป็น อี ว้อน พุ หน้าธาตุแล้วลบ อุ ที่ มุ แห่ง ภมฺ ชาติ
- ปริภวิ ดูหมิ่นแล้ว ปริ บทหน้า ภู ชาติ อ ปัจจยฺ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี พฤทธิ อุ
เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
- ปริภาสนฺติ ย่อมตัดพอ ปริ บทหน้า ภาส ชาติในความกล่าว อ ปัจจยฺ อนฺติ วิภัตติ
- ปริภินทิสฺสุ ยุยงแล้ว ปริ บทหน้า ภิท ชาติในความแตก อ ปัจจยฺ อุมฺ วิภัตติ เป็น อีสฺ ลง
นิคคหิตแปลง น
- ปริมฺชฺชิ ขยำแล้ว ปริ บทหน้า มชฺช ชาติในความชำระ อ ปัจจยฺ อี อัชชัตตนิวิภัตติ
รัสสะ เป็น อี
- ปริโมเจสฺสสามิ จักปลดเปลื้อง ปริ บทหน้า มฺจ ชาติในความปล่อย เณ ปัจจยฺในกัตตุ ส
สามิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปริยาปุณฺณติ ย่อมเล่าเรียน ปริ บทหน้า อป ชาติในความถึง – บรรลุ อุณา ปัจจยฺ
อนฺติ วิภัตติ ลง ย อาคม แล้วลบ อา ที่ ณา
- ปริยฺญจฺฐิสฺสุ ชุ่มอยู่แล้ว ปริ –อุ บทหน้า จา ชาติ อ ปัจจยฺ อุมฺ วิภัตติ เป็น อีสฺ ลง ย
อาคม แล้วซ้อน ญ หน้าธาตุ ลบ อา ที่ จา
- ปริยสนฺติ ย่อมแสวงหา ปริ บทหน้า อิส ชาติในความแสวงหา อ ปัจจยฺ อนฺติ วิภัตติ เอา
อิ ที่ อิส ชาติเป็น เอ ลง ย อาคม
- ปริโพทเปยฺย พึงยัง – ให้ฟ่องแผ้วรอบ ปริ – โอ บทหน้าทา ชาติในความบริสุทธิ์ ณา เป
ปัจจยฺ เอยฺย วิภัตติ ลง ย อาคม ลบ อา ที่ ทา และ ณา แห่ง ณาเป และลบ
เอ ที่ เป อีก

ปรีโยนนติ	ย้อมรัดรีง ปรี -โอ บทหน้า มนธ ธาตุในความผูก – รัด – มัด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง ย อาคมที่ โอ (ที่เป็น ปรีโย นนุติ แปลงธาตุ เป็น นนุ ภาค ๖)
ปรีวชชติ	ย้อมเว้นรอบ ปรี บทหน้า วช ธาตุในความเว้น ย ปัจจัย ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช (วชช ธาตุก็ได้)
ปรีวชชยสสุ	จงให้เว้นรอบ ปรี บทหน้า วชช ธาตุในความเว้น – งด ญย ปัจจัยในเหตุกัตตุ อุ วิภัตติ สสุ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ปรีวารยีส	แหวดล้อมแล้ว ปรี บทหน้า วร ธาตุในความห้าม – กัน ญย ปัจจัยในกัตตุ อุ วิภัตติ เป็นอิส วิษะตันธาตุ ลบ ณ คง เอ ไว้
ปรีวิสติ	ย้อมอังกาส ปรี บทหน้า วิส ธาตุในความเข้าไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ปรีวิมัส	จงทดลอง ปรี บทหน้า มาน ธาตุในความทดลอง สอบสวน ส ปัจจัย หิ วิภัตติ เทวภาวะ มา ขึ้นหน้าธาตุ แล้วแปลง ม เป็น ว เอา อา เป็น อิ แปลง มาน ธาตุเป็น ม แล้วลบ หิ วิภัตติ
ปรีสกุติ	ย้อมตะเกียกตะกาย ปรี บทหน้า สก ธาตุในความพยายาม ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ก ที่สุดธาตุเป็น ก
ปรีสปปนติ	ย้อมคลานไป ปรี บทหน้า สปป ธาตุในความคลานไป- เสือกไป อ ปัจจัย อนุ ติ วิภัตติ
ปรีสสสติ	ย้อมเหือดแห้ง ปรี บทหน้า สส ธาตุในความแห้ง – ผาก ย ปัจจูปในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สส
ปรีโสเธยย	พึงยัง – ให้หมดจด ปรี บทหน้า สุธ ธาตุในความหมดจด ญย ปัจจัยใน เหตุกัตตุ เธยย วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ เสีย
ปรีหรนติ	ย้อมเวียนไป ปรี บทหน้า หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจัย ในกัตตุ อนุติ วิภัตติ
ปรีหายติ	ย้อมเสื่อมรอบ ปรี บทหน้า หา ธาตุในความเสื่อมสิ้น ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ

ปโรหิ	ร้องให้อ้อนแล้ว ป บทหน้า รุท ชาติในความร้องไห้ อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี
ปลายนติ	ย้อมหนีไป ป บทหน้าลา ษตุในความหนีไป ย ปัจจยในกัตตุ อนติ วิภัตติ
ปลิขติ	ย้อมบู้ย ป บทหน้า ลิข ชาติในความขีด – เขียน – ขูด อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ปโลภิสสาม	จักเล้าโลม ป บทหน้า ลุก ชาติในความเล้าโลม อ ปัจจย สสาม วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลง อี อาคมหลังธาตุและปัจจย
ปวณฺณสิ	กลิ้งไปแล้ว ป บทหน้า ฎณฺฐ ชาติในความเป็นไป – กลิ้งไป เณ ปัจจยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี ลบ ฦ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
ปวตตติ	ย้อมเป็นไป ป บทหน้า วตต ชาติในความเป็นไป – ประพฤติ อ ปัจจย ตี วิภัตติ (วติ ชาติก็ได้)
ปวสฺสิ	ตกชุกแล้ว ป บทหน้า วสฺส ชาติในความรด – ราด – โปรรย อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี
ปวาเรสิ	ยัง—ให้ปรารภทั่วแล้ว ป บทหน้า วร ชาติในความปรารภ อยาได้ เณ ปัจจยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น ที่ษะต้นธาตุ ลบ ฦ คง เอ ไว้ ลง ส อาคม หลังธาตุปัจจย
ปวายติ	ย้อมฟุ้งไป ป บทหน้า วา ชาติในความเป็นไป – ถึง เป็นไป – ตัด – แหว ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ
ปวิสถ	จงเข้าไป ป บทหน้า วิส ชาติในความไป อ ปัจจย ถ ปัญจมีวิภัตติ
ปเวกฺขามิ	จักเข้าไป ป บทหน้า วิส ชาติ อ ปัจจย สสามิ วิภัตติ วิการ อีที่ วิ เป็น เอ แปลง สสามิ เป็น ขามิ เพราะ ข อยู่หลัง แปลง ที่สุดธาตุเป็น ก.
ปเวเทสิ	ยัง ---ให้รู้ทั่วแล้ว ป บทหน้า วิท ชาติในความรู้ – กล่าว เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ ลบ ฦ คง เอ ไว้ ลง ส อาคมหลัง ธาตุและปัจจย

- ปเวริ ห้วนไหวแล้ว ป บทหน้า วิ ชาติในความสั้น – ไหว อ ปัจจย อิ วิภัตติรัสสะ
เป็น อิ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ
- ปสวติ ย่อมส่วย ป บทหน้า สุ ชาติในความได้ – ประกอบ – ก่อ – ไหล อิ ปัจจย ติ
วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
- ปสหติ ย่อมครอบงำ ป บทหน้า สห ชาติในความอดกลั้น – อาจ – สามารถ –
ครอบงำ – รั้งความ – ช่มเหง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
- ปสาเทสิ ยัง ----ให้เลื่อมใสแล้ว ป บทหน้า สท ชาติในความจม เณ ปัจจยในกัตตุ อิ
วิภัตติรัสสะ เป็น อิ ที่ชะตันธาตุลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและ
ปัจจย
- ปสาเรสุสามิ จักประกอบ ป บทหน้า สาร ชาติในความสำเร็จ เณ ปัจจยในกัตตุ สสามิ
วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปสาเรติ ย่อมชิง ป บทหน้า สร ชาติในความเปล่งออก – เหยียด – ไอ – จาม เณ
ปัจจยในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปสุสติ ย่อมเห็น ทิส ชาติในความเห็น อ ปัจจย ติ วิภัตติ แปลง ทิส ชาติ เป็น ปสุส
- ปหร จงประหาร ป บทหน้า หร ชาติในความฆ่า – ตี – ประหาร อ ปัจจย หิ
ปัญจมีวิภัตติ ลบเสีย
- ปหสฺสถ จักละ ป บทหน้า หา ชาติในความละ อ ปัจจย สฺสถ วิภัตติลบล อา ที่ หา
ธาตุ
- ปหฺสิ สะบัดแล้ว ป บทหน้า หส ชาติในความรื่นเร้ง – เฮฮา – เส สรวล หัวเราะ อ
ปัจจย อิ วิภัตติรัสสะเป็น อิ แล้วลง นิคคหิตอาคมที่พยัญชนะตันธาตุ
- ปหิณฺสิสุ ส่งไปแล้ว ป บทหน้า หิ ชาติในความไป – เจริญ – กำจัด ณา ปัจจย อุวิภัตติ
เป็น อีสฺลบ อา ที่ ณา (หมวด สุ ชาติ)
- ปหิย เลื่อมไปแล้ว ป บทหน้า หา ชาติในความเลื่อม – สิ้น ย ปัจจยในกัตตุ อิ
วิภัตติรัสสะเป็น อิ เอา อา ที่ หา เป็น อิ

- ปหิยติ อัน ---- ย่อมละเสีย ป บทหน้า หา ธาตุ ย ปัจจย อี อาคม หน้า ย ตี วิภัตติ
เอา อา ที่ หาธาตุเป็น อี ที่มะ อี เป็น อี แล้วลบ อี ตัวหนึ่ง (ปหิยติ ซ้อน ย
ไม่ที่มะ)
- ปโหติ ย่อมเพียงพอ ป บทหน้า หุ ธาตุ อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
- ปายติ ย่อมแห้ง เป ธาตุในความสิ้น – แห้ง – หมด อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น
อาย
- ปาเชติ ย่อมต้อนไป ป บทหน้า อช ธาตุในความไป เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่มะ
ต้นธาตุ เป็น อา ลบ ณ คง เอ ไว้
- ปาตยิสสามิ จักยัง ----- ให้ตก ปต ธาตุในความตก – หล่น ญย ปัจจยในเหตุกัตตุ สสามิ
วิภัตติ ที่มะต้นธาตุเป็น อา ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลง อี อาคมหลังธาตุและปัจจย
- ปารยติ ย่อมสำเร็จ ปาร ธาตุในความสำเร็จ – ถึง ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ
คง ย ไว้
- ปาตุโรหสิ ได้เป็นชัดแล้ว ปาตุ บทหน้า หุ ธาตุ อ ปัจจย วิภัตติ รัสสะเป็น อี พฤทธิ อุ
เป็น โอ ลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย แล้วลง อ อาคมต้นธาตุ และ ร อาคม
- ปาทาสิ ได้มอบให้แล้ว ป บทหน้า ทา ธาตุ อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี ลง อ
อาคมต้นธาตุที่มะเป็น อา แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
- ปาเลติ ย่อมเลียง ปาล ธาตุในความรักษา – เลียง เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ
คง เอ ไว้
- ปาปยิมหา ยัง ----- ให้ถึงแล้ว ป บทหน้า อาป ธาตุในความถึง – บรรลุ ญย ปัจจย
ในกัตตุ มหา อัชชัตตนิวิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลง อี อาคมหลังธาตุและ
ปัจจย
- ปาติ ย่อมเต็ม ปา ธาตุในความเต็ม อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ปาปุณฺณติ ย่อมถึง ป บทหน้า อาป ธาตุในความถึง – บรรลุ อุณา ปัจจย อนฺติ วิภัตติ
ลบ อา ที่ อุณา ปัจจย

- ปายีสุ ไปแล้ว ข ป บทหน้า อาป ธาตุในความไป อ ปัจจย อุม วิภัตติ เป็น อีสฺ เอา อี
ธาตุเป็น เอ เอา เอ เป็น อย ทีฆะ อ เป็น อา โดยวิธีสนธิ
- ปาติ ย่อมเลี้ยง ปา ธาตุในความเลี้ยง – รักษา – คุ้มครอง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- ปาเยสิ ย่อมยัง ---- ให้เต็ม ปา ธาตุในความเต็ม เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ เอา อา
ที่ ปา ธาตุเป็น อายแล้วลบ ณ คง เอ ไว้
- ปาสติ ย่อมเต็ม ปา ธาตุในความเต็ม ส ปัจจย ตี วิภัตติ
- ปาเรม ย่อมถึงซึ่งฝั่ง ปาร บทหน้า อี ธาตุในความถึง อ ปัจจย ม วัตตมานาวิภัตติ
วิการ อี ธาตุเป็น เอ (จะว่าปาร ธาตุ เณ ปัจจย ม วิภัตติ ก็ไม่ผิด แต่ก็น่าจะ
เป็นเช่นนั้นมากกว่า)
- ปาวทิ กล่าวซ้ำแล้ว ป – อา บทหน้า วท ธาตุในความกล่าว อ ปัจจย อี อัชชัตตนี
วิภัตติ รัสสะเป็น อี
- ปาวสสิ ตกมาแล้ว ป – อา บทหน้า วสส ธาตุในความโปรรย – รด – ราด อ ปัจจย อี
วิภัตติรัสสะเป็น อี
- ปาวิสิ เข้าไปแล้ว ป – อา บทหน้า วิส ธาตุในความเข้าไป อ ปัจจย วิภัตติ รัสสะ
เป็น อี
- ปายติ ย่อมเจริญ ปายิ ธาตุในความรุ่งเรือง อ ปัจจย ตี วิภัตติแล้วลบ อี ที่ ยี แห่ง
ปายิ เสีย
- ปาหติ ประหารแล้ว ป – อา บทหน้า หน ธาตุในความฆ่า – เปียดเบียน อ ปัจจย อี
วิภัตติ รัสสะเป็น อี ลบ ที่สุดธาตุแล้ว ลง ส อาคมหลังธาตุปัจจับ
- ปาहेสิ ส่งไปแล้ว ป – อา บทหน้า หิ ธาตุในความส่งไป อ ปัจจย อี วิภัตติรัสสะปน
อี วิการ อี ที่ หิ แห่ง เอ ลง ส อาคม
- ปารุปติ ย่อมห่ม –คลุม ป –อา บทหน้า อุป ธาตุในคถึง –เข้า ถึง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ลง ร อาคมที่ อุ
- พิทหสิ ย่อมปกปิด ปี ธาตุ อ ปัจจย ตี วิภัตติ แปลง ธา ธาตุเป็น ทท

ปิณาติ	ย่อมอ้มใจ ปี ชาติในความเบิกบานใจ รักใคร่ ณา ปัจจัย ตี วิภัตติ
ปิยายติ	ย่อมประพฤติซึ่งความรัก ปิย นาม อาย ปัจจัย ตี วิภัตติ
ปิลนุธิ	ประดับแล้ว ปิลธิ ชาติในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะเป็น อิ ลงนิคคหิตอาคมที่ ล แล้วแปลง เป็น นุ สระซ้องกันลบเสียตัวหนึ่ง
ปิสติ	ย่อมไป ปิสิ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย วิภัตติลบ อิ ที่ สิ แห่ง ปิสิ ชาติ
ปิว	ดื่มแล้ว ปา ชาติในความดื่ม อ ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะเป็น อิ แปลง ปา ชาติ เป็น ปิว
ปิณชยติ	ย่อมกล่าว ปิชิ ชาติในความกล่าว – อาจ – อยู่ – เบียดเบียน ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ แล้ว ลบ ณ คง ย ไว้
ปิเลติ	ย่อมสิ้นไป ปิลิ ชาติในความหมดไป เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ลี แล้ว ณ คง ย ไว้
ปิสุสสติ	จักบด ปิส ชาติในความบด – อาจ – สามารถ อ ปัจจัย สุสสติ วิภัตติ ลง อิ อาคมหลังธษตุและปัจจัย
ปิลหติ	ย่อมไป – ถึง ปิลหิ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ หิ แห่ง ปิลหิ ชาติ
ปิณชติ	ย่อมรวบรวม ปิชิ ชาติในความรวบรวม ติดกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ
ปีเสติ	ย่อมกล่าว ปีสิ ชาติในความกล่าว เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ สิ และ ณ คง เอ ไว้
ปิยนุติ	ย่อมทะเยอทะยาน ปิห ชาติในความปรารถนา – ทะเยอทะยาน มักใหญ่ ญย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้

ปิสติ	ย้อมแยก – แดก ปิสฺ ชาติในความแยก – แดก อ ปัจจยฺ ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ปิสฺ ชาติ
ปิวาสติ	ย้อมปรารธนาจะเต็ม ปา ชาติ ส ปัจจยฺ ติ วิภัตติ เทวภาวะ ปา ขึ้นหน้า ชาติ แปลงสระแห่งพยัญชนะอัฟภาสเป็น อิ เพราะ ส อยู่หลัง แปลง ปา ชาติเป็น วา
ปิสฺสสฺสติ	จกบด ปิส ชาติในความบด อ ปัจจยฺ สฺสติ วิภัตติ ที่ตะตันชาติแล้ว ลง อิ อาคมหลังชาติปัจจย
ปินาติ	ย้อมอิมฺ ปิ ชาติในความอิม-รัก-ใคร่ นา ปัจจยฺ ติ วิภัตติ
ปีเพติ	ย้อมเปียดเปียน ปีฬ ชาติในความเปียดเปียน – ปีบคั้น เณ ปัจจยฺ ใจกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ปิณติ	ย้อมเปียม ปิณ ชาติในความเต็ม – เปียม อ ปัจจยฺ ติ วิภัตติ
ปุจฺจนฺติ	ย้อมถาม ปุจฺจ ชาติในความถสไ อ ปัจจยฺ อนฺติ วิภัตติ
ปุสยตก	ย้อมย่ำยี้ ปุส ชาติในความย่ำยี้ ช่มเหง ญย ปัจจยฺ ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ปุณาติ	ย้อมกรอง ปุ ชาติในความชำระ – กรอง นา ปัจจยฺ ติ วิภัตติ
ปุณฺสี	เช็ดแล้ว ปุณฺจ ชาติในความเช็ด อ ปัจจยฺ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ
ปุณฺติ	ย้อมละเอียด ปุณ ชาติในความละเอียด – สุขุม ติ วิภัตติ
ปุปฺผติ	ย้อมบาน ปุปฺผ ชาติในความบาน อ ปัจจยฺ ติ วิภัตติ
ปุสฺติ	ย้อมไหลออก ปุส ชาติในความเกิด – เจริญรุ่งเรือง – ไหลออก อ ปัจจยฺ ติ วิภัตติ
ปุสนาติ	ย้อมรักใคร่ ปส ชาติในความรักใคร่ – เลี้ยง – ปรนปรีอ – ฟัง – เต็ม นา ปัจจยฺ ติ วิภัตติ
ปุเนติ	ย้อมมาอีก ปุน บทหน้า อิ ชาติในความไป – มา อ ปัจจยฺ ติ วิภัตติ เอา อิ ชาติเป็น เอ

บุพติ	ย่อมประหาร บุพ ชาติในความฆ่า – สบาย – รวมกัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
บุลติ	ย่อมฆ่า บูล ชาติในความเศร้าหมอง – เปรอะเปื้อน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
บุถยติ	ย่อมอื้อเพื่อ บูล ชาติในความอื้อเพื่อ ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
บุมิ	เป่าแล้ว บุม ชาติในความเป่า อ ปัจจย อี วิภัตติ แล้ว รัสสะเป็น อี
บุลลุตติ	ย่อมเร้าร้อน บูลลุต ชาติในความไหม้ – เผา – เร้าร้อน อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง บูลลุต ชาติ
บุณติ	ย่อมเศร้าหมอง บุณ ชาติในความเปียดเบียน – เศร้าหมอง อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง เป็น ณ ลบ อี ที่ ถิ
บุณตติ	ย่อมประหาร บุณ ชาติในความฆ่า – ประหาร – รวมกัน ณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
บุพพติ	ย่อมเต็ม บุพพ ชาติในความอ่ – อาศัย – เต็ม อ ปัจจย ตี วิภัตติ
บุณฺณยติ	ย่อมน้อย บุณฺณ ชาติในความนิตหน้อย – น้อย ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
บุรณติ	ย่อมไป บุร ชาติในความเป็นประธาน – ไป – เปิด อ ปัจจย อนติ วิภัตติ
บุชเย	พึงบูชา บุช ชาติในความบูชา – เคารพ – นับถือ ญย ปัจจย ในกัตตุ เอยฺย วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้แล้วลบ ยุย คงไว้แต่ เอ
บุราเปสิ	ยัง ----- ให้เต็มแล้ว บุร ชาติในความเต็ม ณาเป ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
เปกฺขติ	ย่อมเพ่ง ป บทหน้า อิกฺข ชาติ อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อี แห่ง อิกฺข ชาติเป็น เอ
เปติ	ย่อมไป เป ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ
เปสติ	ย่อมเผา ปิสฺ ชาติในความเผา – ไหม้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อี ที่ มิ เป็น เอ แล้วลบ อุ ที่ สุ เสีย

- เปเสถ จงส่งไป ปิส ชาติในความส่งไป เณ ปัจจยในกัตตุ ถ ปัญจมีวิรัตติ วิหาร อี ที่
ปี เป็น เอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- เปจติ ย่อมเบียดเบียน ปิส ชาติในความเบียดเบียน – เศร้าหมอง อ ปัจจย ตี วิรัตติ
วิการ อี ที่ ปี เป็น เอ
- เปลติ ย่อมถึง เปลุ ชาติในความถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิรัตติ แล้วลบ อุ ที่ ลุ แห่ง
เปลุ ชาติ
- เปสติ ย่อมเป็นไป เปสุ ชาติในความไป – ไป- ไปถึง อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลบ อุ ที่ สุ
แห่ง เปสุ ชาติ
- เปฏติ ย่อมกล่าว ปิฏ ชาติในความกล่าว - ประหาร – ติดต่อ อ ปัจจย ตี วิรัตติ
วิการ อี ที่ ปี แห่ง ปิฏ ชาติเป็น เอ
- เปสยติ ย่อมนำกลับ เปส ชาติในความนำกลับ – นำคืน ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิรัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- โปเสติ ย่อมพอกเลี้ยง ปุส ชาติในความเลี้ยง – ประนปรีอ เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิรัตติ
พฤทธิ อุ ที่ โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
- โปถติ ย่อมกว้างขวาง ปุถ ชาติในความกว้างขวาง อ ปัจจย ตี วิรัตติ พฤทธิ อุ ที่ ปุ
เป็น โอ แล้วลบ อุ ที่ ถ เสีย
- โปเถสิ โบายแล้ว ปุถ ชาติในความดี – เฝียน – ประหาร – กระทบ เณ ปัจจยในกัตตุ
อี วิรัตติ รัสสะ เป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคม
หลังชาติและปัจจย
- โปสยติ ย่อมทรงไว้ ปุส ชาติในความตกแต่ง – ประดับ – รับไว้ – ทรงไว้ ญย ปัจจย
ในกัตตุ ตี วิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
- โปถติ ย่อมกลิ้ง – หมุน โปถ ชาติในความกลิ้ง – หนุน อ ปัจจย ตี วิรัตติ
- โปถยติ ย่อมกล่าว ปุถ ชาติในความกล่าว ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น
โอ ลบ ณ คง ย ไว้

ผ

ผริ	แผ่ไปแล้ว ผร ชาติในความแผ่ไป – สร้าไป อ ปัจจย อ วิภัตติ รัสสะเป็น อ
ผลติ	ย้อมผลัด ผล ชาติในความสำเริง – ผลัดผล อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ผลตุ	ลงแตก ผล ชาติในความแตก – สลาย อ ปัจจย ตุ ปัญจมีวิภัตติ
ผนหติ	ย้อมดินรน ผหิ ชาติในความไหว – ดินรน อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลงนคคหิต อาคม แปลง น แล้วลบ อี ที ทิ แห่ง ผหิ ชาติ
ผณติ	ย้อมขยาย ผณ ชาติในความขยาย – แผ่ อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ผาเลหิ	จะผ่า ผาล ชาติในความผ่า – ชีด – สับ – ฟัน เณ ปัจจยในกัตตุ หิ ปัญจมี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ผายติ	ย้อมรุ่งเรือง ผายิ ชาติในความเจริญรุ่งเรือง อ ปัจจย ติ วิภัตติลบ อี ที ยิ แห่ง ผายิ ชาติ
ผาเลสสามิ	จักแหะ ผาล ชาติในความผ่า – ชีด -เณ ปัจจย ในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
สุสนติ	ผ้อมถูกต้อง ผุส ชาติในความถูกต้อง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ผุณนติ	ย้อมสั่งสม ผุณ ชาติในความกระจาย – เรี่ยราด – กำจัด อ ปัจจย อนติ วิภัตติ
ผุฏติ	ย้อมเปิดออก ผุฏ ชาติในความบาน – เปิดออก อ ปัจจย ติ วิภัตติ
ผุหลติ	ย้อมบาน ผุหล ชาติในความบาน – แตก อ ปัจจย ติ วิภัตติ
โผฏเฐสุ	แตกแล้ว ผุฏ ชาติในความแตก – สลาย เณ ปัจจยในกัตตุ อุมิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลัง ชาติและปัจจย
โผฏติ	ย้อมสร้าไป ผุฏ ชาติในความแผ่ไป – สร้าไป อ ปัจจย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โผฉติ	ย้อมแผ่ไป ผุฉ ชาติในความแผ่ไป – สร้าไป อ ปัจจย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ

พ

พชฌิสฺส	ช้องอยู่แล้ว พร ธาตุในความติด – พัน – ผูก ย ปัจจย อุมิ วิภัตติ เป็น อีสฺส แปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชม
พนธาหิ	จงผูก พนธ ธาตุในความผูก – พัน – มัด – จองจำ อ ปัจจย หิ ปัญจมีวิภัตติ ที่ชนะ ที่สุดธาตุและปัจจย เป็น อา
พทหิ	ย่อมมั่งคั่ง พท ธาตุในความมั่งคั่ง อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พลติ	ย่อมเป็นอยู่ พล ธาตุในความเป็นอยู่ – สามารถ – ครอบงำ อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พหุลีกโรติ	ย่อมกระทำให้มาก พหุลี บทหน้า กร ธาตุในความทำ โอ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พุยากาลิ	ได้พยากรณ์แล้ว วิ บทหน้า กร ธาตุ อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ แปลง ว เป็น พุ เอา อิ ที่ วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย ลง อ อาคมต้นธาตุแล้วแปลง กร ธาตุ เป็น กา ลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
พหติ	ย่อมเจริญ พหิ ธาตุในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจย ทิ วิภัตติ ลบ อ ที่ หิ แห่ง พหิ ธาตุ
พารติ	ย่อมเปียดเบียน พาร ธาตุในความรบกวน – เปียดเบียน อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พาธเนติ	ย่อมเปียดเบียน พาร ธาตุ เณ ปัจจยในกัตตุ อนติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
พุชฌิสฺสติ	จักรตรัสรู้ พุธ ธาตุ ย ปัจจย สฺสติ วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชม แล้วลง อิ อาคม
พุกกติ	ย่อมเห่า พุกก ธาตุในความเห่า – หอน อ ปัจจย ทิ วิภัตติ
พุนธยติ	ย่อมเปียดเบียน พุธิ ธาตุในความเปียดเบียน – รบกวน ญย ปัจจยในกัตตุ ทิ วิภัตติ ลง นิคคหิตอาคม แปลงเป็น นุ ลบ อิ ที่ ธิ แห่ง พุธิ ธาตุ
พุนทติ	ย่อมลับ พุนทิ ธาตุในความลับ – อาน อ ปัจจย ทิ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ติ แห่ง พุนทิ ธาตุ
พุพติ	ย่อมกิน พุช ธาตุในความกิน – เชลา – โง่ อ ปัจจย ทิ วิภัตติ

เพพติ	ย่อมดำ พิพ ธาตุในความดำ อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที พิ เป็น เอ
เพลติ	ย่อมเป็นไป เพล ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลุ แห่ง เพล ธาตุ
โพธติ	ย่อมตรัสรู้ พุธ ธาตุในความรู้ – ตรัสรู้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
พยุถติ	ย่อมไหว พยุถ ธาตุในความไหว – กล้ว อ ปัจจย ตี วิภัตติ
พยุชฌติ	ย่อมประหาร พยุธ ธาตุในความตี – ฆ่า ย ปัจจย ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชฌ
พยุเยติ	ย่อมสิ้น พยุย ธาตุในความเสื่อม – สิ้น เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ว เป็น พ วิการ อิ ที วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
พยุากรโนติ	ย่อมพยากรณ์ วิ – อา บทหน้า กร ธาตุ โอ ปัจจย ตี วิภัตติ แปลง ว เป็น พ วิการ อิ ที วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
พยุหติ	ย่อมดำริ วิ บทหน้า อุห ธาตุในความดำริ – คิด อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย แล้วแปลง ว เป็น พ
พยุเยติ	ย่อมบริจาค พยุย ธาตุในความบริจาค – สละ เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
พยุาติ	ย่อมลืมตา พยุา ธาตุในความลืม อ ปัจจย ตี วิภัตติ
พยุาจติ	ย่อมอธิบาย พยุาจ ธาตุในความทำให้แจ้ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
เพยสติ	ย่อมเป็นไป เพย ธาตุในความทำให้แจ้ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
พยุสยติ	ย่อมทิ้ง พยุส ธาตุในความทิ้ง เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ เอา อ ที่ ย เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
พยุยติ	ย่อมระวัง พยุ ธาตุในความสังวร – ป้องกัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อย
พุหริติ	ย่อมเจริญ พุรห ธาตุในความสูง – ขึ้น – ใหญ่ – เจริญขึ้น อ ปัจจย ตี วิภัตติ
พุฐติ	ย่อมกล่าว พุฐ ธาตุในความกล่าว – พูด อ ปัจจย ตี วิภัตติ

พรุเหยย พึงพอกพูน พรุห ธาตุในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ

ภ

ภกขามิ ย่อมกิน ภกข ธาตุในความกิน – บริโภค อ ปัจจัย มิ วัตตมานาวิภัตติ เพราะ
มิ ที่ฆะที่สุดธาตุและปัจจัย เป็น อา

ภชติ ย่อมคบ ภช ธาตุในความคบ – สมาคม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

ภณชิ หักแล้ว ภณช ธาตุในความหัก อ ปัจจัย อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ

ภณนติ ย่อมกล่าว ภณ ธาตุในความกล่าว – ว่าขาน อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ

ภณชติ ย่อมดำ ภชติ ธาตุในความดำ – บริภาษ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง
เป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ติ เสีย

ภรติ ย่อมเลี้ยง ภร ธาตุในความเลี้ยง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

ภชยติ ย่อมสนิท ภช ธาตุในความสนิท – คั่น – ชิดชอบ ณย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้

ภมิสุ วิงวอนแล้ว ภมุ ธาตุในความหมุน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลงเป็น อีสุ แล้วลบ อุ
ที่ มุ แห่ง ภมุ ธาตุ

ภสติ ย่อมดำ ภส ธาตุในความดำ – บริภาษ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

ภภูติ ย่อมเลี้ยง ภภู ธาตุในความเลี้ยง – บำรุง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

ภนทติ ย่อมงาม ภท ธาตุในความงาม – ดี – สบาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต
แปลงเป็น นุ แล้วลบ อิ ที่ ทิ แห่ง ภท

ภว จงมี ภู ธาตุในความมี – เป็น – เกิด อ ปัจจัย หิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา
เป็น อว ลบ หิ เสีย

ภสสิ ตกแล้ว ภสส ธาตุในความตก – ล้ม – เคลื่อน อ ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ

ภพพติ ย่อมเปียดเบียน ภพพ ธาตุในความเปียดเบียน – ควร – สมควร อ ปัจจัย ติ
วิภัตติ

ภชชติ	ย่อมหุง ภช ชาติในความหุง – ต้ม – คั่ว อ ปัจจย ตี วิภัตติ ช้อน ชุ (บางแห่ง เป็ร ภชช ชาติเลยบางท่านว่าลง ย ปัจจย)
ภณชติ	ย่อมคั่ว ภชิ ชาติในความคั่ว อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตอาคมแปลงเป็น ณ แล้วอล อิ ที่ ชิ แห่ง ภชิ ชาติ
ภณติ	ย่อมด่า ภณ ชาติในความด่า บริภาษ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ภสสติ	ย่อมกล่าว ภสส ชาติในความกล่าว – พูด ณย ปัจจย ตี วิภัตติ
ภณชยติ	ย่อมกล่าว ภชิ ชาติในความกล่าว – พูด ณย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลง นิกคหิตแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ชิ แห่ง ภชิ ชาติ และลบณ คง ย ไว้ (บางท่าน กล่าวว่า เอา อ ที่ ภ เป็นนิกคหิต แล้วแปลงเป็น ณ)
ภลลติ	ย่อมเบียดเบียน ภลล ชาติในความเบียดเบียน – ด่า – บริภาษ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ภณชยติ	ย่อมงาม ภทิ ชาติในความงาม – ดี ณย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลงนิกคหิต แปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ทิ แห่ง ภทิ ชาติแปลง ท เป็น ฑ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
ภัสติ	ย่อมกล่าว ภัส ชาติในความกล่าว อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ภัส ชาติ
ภาเชติ	ย่อมแบ่ง ภช ชาติในความแบ่ง – แจก-ปัน ณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่หะ ต้นชาติแล้วลบ ณ คง เอ ไว้
ภาสยติ	ย่อมจับ ภส ชาติในความจับ – ถือ – ยตซิด ณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่หะ ต้นชาติลบ ณ คง ย ไว้
ภายนติ	ย่อมกลัว ภิ ชาติในความกลัว อ ปัจจย อนติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อายุ (รัสสะก่อน)
ภาวยิส	ยัง----ให้เจริญแล้ว ภู ชาติในความได้ – ประสบ – บรรลุ –เจริญ –เอ็นดู ณย ปัจจยในกัตตุ อุ วิภัตติเป็นอิส พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว แล้วที่หะ อ ที่ ภ เป็น อา แล้วลบ ณ คง ย ไว้

ภาสเร	ย้อมกล่าว ภาส ชาติในความกล่าว – พุด อ ปัจจย ตี อนติ วิภัตติ แล้วแปลง เป็น เร
ภาติ	ย้อมสว่าง ภา ชาติในความสว่าง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ภามติ	ย้อมโกรธ ภาม ชาติในความโกรธ อ ปัจจย ตี จิภัจจิ
ภาสติ	ย้อมส่องสว่าง ภาสุ ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ภายติ	ย้อมจำแนก ภาย ชาติในความจำแนก – แจก – แบ่ง ญย ปัจจยในกัตตุ ลบ ณ คง ย ไว้
ภิกขเต	ย้อมขอ ภิกข ชาติในความขอ อ ปัจจย เต วิภัตติ
ภิชชนตุ	จงแตก ภิธิ ชาติในความแตก – สลาย ย ปัจจย อนตุ วิภัตติ ลบ อิ ที่ ทิ แปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชุช (ว่าภิธิ ชาติโดยมาก)
ภินหนติ	ย้อมทำลาย ภิธิ ชาติในความทำลาย อ ปัจจย อนติ วิภัตติ ลง นิคคหิต แล้ว แปลงเป็น น ลบ อิ ที่ ทิ เสีย
ภิสติ	ย้อมกลัว ภิส ชาติในความกลัว – ขลาด อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต ไว้แล้ว ลบ อิ ที่ สิ แห่ง ภิส เสีย
ภุขติ	ย้อมคด ภุข ชาติในความโกง –งอ- ขด อ ปัจจย ตี วิภัตติ
ภุณชีสุ	บริโภคนแล้ว ภุข ชาติในความรักษา – กิน – บริโภค กลืนกิน อ ปัจจย อุ วิภัตติ เป็น อีสู ลงนิคคหิตแล้วแปลงเป็น ณ
ภุสสิ	เห่าแล้ว ภุส ชาติในความเห่า – หอน ย ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
ภุณทติ	ย้อมประหาร ภุติ ชาติในความฆ่า – ประหาร อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ทิ
ภุสติ	ย้อมประดับ ภุส ชาติในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ทิ

ภูนยติ	ย่อมประดับ ภูน ชาติในความกล่าว ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ภูเสติ	ย่อมตกแต่ง ภูส ชาติในความตกแต่ง – ประดับ เณ ปัจจัยกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
เภชติ	ย่อมสวยงามม เภช ชาติในความส่องสว่าง – สวยงาม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
เภสติ	ย่อมห้วนไหว เภส ชาติในความสะเทือน – ไหว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง เภส ชาติ
โภชเชสสาม	จักยัง----ให้บริโภค ภูช ชาติในความกิน – บริโภค เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ สสาม มิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอลบ ณ คง เอ ไว้

ม.

มจฺรรายติ	เหนียวแน่นอยู่ มจฺร ชาติในความตระหนี่ นาม आय ปัจจัย ตี วิภัตติ
มณฺณถ	ย่อมสำคัญ มณ ชาติในความรู้ – เข้าใจ – สำคัญ ย ปัจจัยในกัตตุ ถ วัตตมานา วิภัตติ แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุเป็น ณณ
มลฺลติ	ย่อมรับไว้ มลฺล ชาติในความทรงไว้ – รับไว้ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มทฺทตฺ	จงย่ำยี มทฺท ชาติในความเหยียบย่ำ – ขย่ำ – ขยี้ อ ปัจจัย ตฺ ปัญจมีวิภัตติ
มคฺคยติ	ย่อมค้นหา มคฺค ชาติในความเสาะหา – ค้นหา ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มนฺตยีสฺ	ปรึกษากันแล้ว มนฺต ชาติในความปรึกษา – กระซิบ – หารือ ญย ปัจจัยในกัต ตุ อุ วิภัตติเป็น อีสฺ ลบ ณ คง ย ไว้
มยติ	ย่อมเป็นไป มย ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มสติ	ย่อมกล่าว มส ชาติในความกล่าว – โกรธ – ชิงเคียด – เปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

มรณติ	มร ชาติในความตาย – แดกดับ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
มเขติ	ย่อมทา มกข ชาติในความทา – ลบหลู่ เณ ปัจจัยในกัตตุ ลบ ณ คง เอ ไว้
มจติ	ย่อมขัดสี มจ ชาติในความขัดสี – ถู อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มฐติ	ย่อมเศร้าหมอง มฐ ชาติในความเศร้าโศก – แห่ง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มชชติ	ย่อมเลินเล่อ มท ชาติในความเมา – ประมาท – เลินเล่อ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชช
มเนติ	ย่อมจุนไว้ มน ชาติในความค้ำไว้ – จุนไว้ เณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
มนถติ	ย่อมคน มนถ ชาติในความคน – ดวน – วุ่นวาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มสฺสติ	ย่อมอดกลั้น มส ชาติในความอดกลั้น ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่ สุดชาติเป็น สส
มวติ	ย่อมผูก มุ ชาติในความผูก – พัน – รัด – มัด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น เอ เอา โอ เป็น อว
มหติ	ย่อมบูชา มห ชาติในความบูชา – เคารพ – นับถือ – เจริญ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ (จะ ลง เณ ญย ในกัตตุ ก็ได้)
มนติ	ย่อมซ้อนกัน มน ชาติในความซ้อน – ซ้ำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
มทยติ	ย่อมเบิกบาน มท ชาติในความเบิกบาน สำราญ ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มชชยติ	ย่อมตกแต่ง มชช ชาติในความประดับ – ตกแต่ง ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มงฺขติ	ย่อมโกง มฆิ ชาติในความโลด – โกง – ฉ้อ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น งฺ ลบ อิ ที่ ฆิ
มงฺขติ	ย่อมสงสย มฆิ ชาติในความสงสย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตแล้วแปลง เป็น งฺ แล้วลบ อิ ที่ ฆิ

มงคฺติ	ย่อมเป็นไป มคิ ธาตุในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น งฺ ลบ อี ที่ คิ
มงกฺติ	ย่อมตกแต่ง มกิ ธาตุในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น งฺ ลบ อี ที่ กิ
มณฺหติ	ย่อมประดับ มหิ ธาตุในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ณฺ ลบ อี ที่ ฑิ แห่ง มหิ
มรฺติ	ย่อมชุ่ม มรุ ธาตุในความเยิ้ม – ชื่น อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฑุ แห่ง มรุ ธาตุ
มโนติ	ย่อมรู้ มนุ ธาตุในความรู้ โอ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ แล้วลบ อุ ที่ น แห่ง มนุ ธาตุ
มริสยติ	ย่อมอดกลั้น มริส ธาตุในความทนทาน – อดกลั้น ณฺย ปัจจยฺย ในกัตตุ ลง นิคคหิตแปลงเป็ย ณ คง ย ไว้
มนฺหติ	ย่อมชมเชย มหิ ธาตุในความชมเชย – เพลิน – หลับ อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น น ลบ อี ที่ ฑิ
มพฺภติ	ย่อมเป็นไป มพภ ธาตุในความเป็นไป- ไป – ถึง อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ
มลติ	ย่อมรับไว้ มล ธาตุในความเศร้าหมอง – ทรงไว้ – รับไว้ อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ
มตฺถติ	ย่อมก้ำจัด มตถ ธาตุในความก้ำจัด – ย่ำยี อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ
มคยติ	ย่อมตามหา มค ธาตุในความแสวงหา – ตามหา ณฺย ปัจจยฺย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มณฺจติ	ย่อมทรงไว้ มจิ ธาตุในความทรง – รับ – ถ่าย – เคารพ อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตอาคมแล้วแปลงเป็น ณฺ ลบ อี ที่ จิ
มณฺหยติ	ย่อมประดับ มหิ ธาตุในความตกแต่ง รื่นเรึง ณฺย ปัจจยฺย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ณ แล้วลบ อี ที่ ฑิ แห่ง มหิ ธาตุแล้วลบ ณ คง ย ไว้
มพฺพติ	ย่อมเป็นไป มพพ ธาตุในความเป็นไป – ไป- ถึง อ ปัจจยฺย ติ วิภัตติ

มริสติ	ย้อมรด – ราด มริสุ ชาติในความรด – ราด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง มริสุ ชาติ
มถติ	ย้อมกวน – รบกวน มถ ชาติในความกวน – รบกวน – กำจัด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มถติ	ย้อมกวน – รบกวน มถ ชาติในความกวน – รบกวน – กำจัด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มกขติ	ย้อมกล่าว มกข ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มณติ	ย้อมปล่อย มณ ชาติในความปล่อย ละ – สละ – เว้น อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มณจติ	ย้อมเป็นไป มณจุ ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ จุ แห่ง มณจุ ชาติ
มิขติ	ย้อมถึง มข ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ
มณติ	ย้อมกล่าว – ร้อง มณ ชาติในความกล่าว – ร้อง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มาเปสี	นิรมิตแล้ว มาป ชาติในความสร้าง เณ ปัจจัย ในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อ ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง ส อากมหลังชาติปัจจัย
มาติ	ย้อมนับถือ มา ชาติในความนับถือ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
มาเรติ	ย้อมยัง ----ให้ตาย มร ชาติในความตาย – ดับชีพ เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ตี วิภัตติ ทีฆะต้นชาติแล้วลบ ณ คง เอ ไว้
มาหติ	ย้อมนับถือ มาหุ ชาติในความนับถือ – นับ – วัด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ หุ แห่ง มาหุ ชาติ
มานยติ	ย้อมบูชา มาน ชาติในความบูชา – นับถือ – รัก – ทดลอง ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มินาติ	ย้อมรับ มา ชาติในความวัด – ตวง – ปริมาณ นา ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา อา ที่ มา เป็น อี

มียติ	ย้อมตาย มร ชาติในความเหี่ยวแห้ง – อยู่ยี่ อ ปัจจย ตุ ปัญจมี วิภัตติ เอา เอ ที่ เล เป็น อาย
มิลติ	ย้อมขยิบ มิล ชาติในความกระพริบ อ ปัจจย ติ วิภัตติ (ลงในหมวด จุร ชาติก็ ได้)
มิหติ	ย้อมถ่าย มิ ชาติในความราด – รด – โปรยอ ปัจจย ติ วิภัตติ
มิณติ	ย้อมเปียดเปียน มิณ ชาติในความเปียดเปียน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
มโนติ	ย้อมไ้ววาง มิ ชาติในความสอดเข้า – ไ้วง อ ปัจจย ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วแปลง ณ เป็น ม
มิสเสติ	ย้อมเจือกัน มิส ชาติในความปน – คละ – เจือ ย ปัจจย แปลง ย กัลป์ ส ที่สุด ชาติเป็น สส แล้วลง ณ ปัจจยในกัตตุ อีก ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ (บาง ท่านว่าซ้อน ส อีก)
มิลติ	ย้อมจับ มิล ชาติในความจับ – ถือ – รัก – เยื่อใย อ ปัจจย ติ วิภัตติ
มิทติ	ย้อมกำจัด มิท ชาติในความกำจัด เปียดเปียน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
มินาติ	ย้อมประทุษร้าย มิ ชาติในความเปียดเปียน – ประทุษร้าย นา ปัจจย ติ วิภัตติ
มิเลวติ	ย้อมคบหา มิเลว ชาติในความเสพ – คบหา อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง มิเลว ษตุ
มิสติ	ย้อมราด – โปรย มิส ชาติในความรด – ราด – โปรย อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง มิส ชาติ
มิเลฏติ	ย้อมบ้า มิเลฏ ชาติในความบ้า อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฎ แห่ง มิเลฏ ชาติ
มิมติ	ย้อมล่า มิม ษตุในความใหญ่ – อ้วน อ ปัจจย ติ วิภัตติ
มวติ	ย้อมแห้งไป มิว ชาติในความเป็นไป – ถึง อ ปัจจย ติ วิภัตติ
มิเลจติ	ย้อมไ้ มิเลจ ชาติในความไ้ ณ ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
มียนติ	ย้อมตาย มร ชาติ อ ปัจจย อนติ วิภัตติ แปลง มร ชาติ เป็น มีย

มุนาติ	ย่อมผูก - พัน มุ ธาตุในความผูก - พัน - รัด - มัด นา ปัจจยฺย ตี วิภัตติ
มุจจิสฺสุ	พันแล้ว มุจ ธาตุในความหลุด - พัน - ปลด - เปลื้อง ย ปัจจยฺย อุมฺ วิภัตติเป็น อี สุ แปลง กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ
มุณจิสฺสุ	เปล่งแล้ว มุจ ธาตุในความปล่อย - ปลด - แก้ว - เปล่ง อ ปัจจยฺย อุมฺ วิภัตติ เป็น อิสฺสุ ลงนิคคหิตแล้วแปลงเป็น ณ
มุณจติ	ย่อมขัดสี มุจิ ธาตุในความขัดสี อ ปัจจยฺย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ จิ แห่ง มุจิ ธาตุ
มุนาติ	ย่อมรู้ มุน ธาตุในความรู้ นา ปัจจยฺย ตี วิภัตติ แล้วลบ น ที่สุดธาตุ
มุยหนติ	ย่อมมีดมน มุห ธาตุในความหลง - เบลอ - โง่ ย ปัจจยฺย อนติ วิภัตติแล้วแปร ย ไวหน้า ห ไวหลัง
มุตเถติ	ย่อมประหาร มุทธ ธาตุในความประหาร - ฆ่า เณ ปัจจยฺยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ตง เอ ไว้
มุจฺจติ	ย่อมแนไป มุจฺจ ธาตุในความหลง - สลบ - แน่ ไป อ ปัจจยฺย ตี วิภัตติ
มุณชติ	ย่อมกล่าว มุชิ ธาตุในความกล่าว- ร้อง อ ปัจจยฺย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตอาคม แปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ชิ เสีย
มุณฺติ	ย่อมย่ำยี มุณฺ ธาตุในความย่ำยี สอดเข้า ออกเสียง อ ปัจจยฺย ตี วัตตมานา วิภัตติ
มุณฺชติ	ย่อมโกน มุชฺติ ธาตุในความโกน - ตัด อ ปัจจยฺย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลงนิคคหิต แล้วแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ ติ
มุณติ	ย่อมรับรอง มุณ ษธฺตุในความรับรอง อ ปัจจยฺย ตี วัตตมานาวิภัตติ
มุตฺตยติ	ย่อมไหลออกมา มุตฺต ธาตุในความไหลออก - ไหล ณฺย ปัจจยฺย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มุนติ	ย่อมเป็นไป มุน ธาตุในความเป็น - ไป - ถึง อ ปัจจยฺย ตี วัตตมานาวิภัตติ แล้วลบ อิ ที่ พิ แห่ง มุพฺพิ ธาตุ

มุสสุติ	ย่อมลืม มุส ธาตุในความลืม ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วแปลง ย กับ ส เป็นที่สุตธาตุเป็น สสุ
มุสนาติ	ย่อมลัก มุส ธาตุในความลัก – ขโมย นา ปัจจย ตี วิภัตติ แล้วแปลง ส เป็น ส (คือทำให้เป็นตวัะกตเข้า)
มุสติ	ย่อมลัก มุส ธาตุในความลัก- ขโมย อ ปัจจย ตี วิภัตติ
มูลติ	ย่อมอาศัย มูล ธาตุในความอาศัย – ตั้ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
มุลยติ	ย่อมตัด มูล ธาตุในความตัด – ขำระล้าง ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
มูลติ	ย่อมงอก มูล ธาตุในความงอก – ขึ้น เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
มุพติ	ย่อมสบาย มุพ ธาตุในความสบาย – สุข อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
เมเทนติ	ย่อมรักใคร่ มิท ธาตุในความรักใคร่ เณ ปัจจยในกัตตุ อนติ วิภัตติ วิหาร อ ที่ มิ เป็น เอ ลบ ณ คง ย ไว้
เมชชติ	ย่อมเยื่อใย ทิม ธาตุในความเยื่อใย – รัก –เอ็นดู ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อ ที่มิ มิ เป็น เอ แปลง ย กับ ท ที่สุตธาตุเป็น ชช
เมสติ	ย่อมโกรธ มิส ธาตุในความโกรธ – ชึงเคียด อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อ ที่ มิ แห่ง มิส ธาตุเป็น เอ
เมสยติ	ย่อมจัดแจง มิส ธาตุในความจัดแจง – เตรียม ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อ ที่ มิ เป็น เอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
เมติ	ย่อมยึด เม ธาตุในความคั่นให้ – ยึด – ถือ อ ปัจจย วิภัตติ
เมฏติ	ย่อมคลั่ง เมฏ ธาตุในความคลั่ง บ้า อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ก แห่งเมฏ ธาตุ
เมทติ	ย่อมกำจัด เมท ธาตุในความกำจัด –ถือ – คั่นให้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
เมธติ	ย่อมกำจัด เมธ ธาตุในความกำจัด –ไปด้วยกัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ

เมวติ	ย่อมคบ เมว ชาติในความเสพ – คบ – ปฏิบัติ อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ วุ แห่ง เมว ชาติ
โมจยิสฺ	แก้แล้ว มุจ ชาติในความแก้ – เปลื้อง – ปล่อย ญย ปัจจย ในกัตตุ อุมุ อัสซัตตนิวิภัตติ เป็น อีสฺ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
โมฏยติ	ย่อมบด มุฏ ชาติในความป่น บด ญย ปัจจย ในกัตตุ อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โมทนติ	ย่อมบันเทิง มุท ชาติในความรื่นเริง – บันเทิง อ ปัจจย อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โมทยติ	ย่อมคละกั้น มุท ชาติในความรวมกัน – คละกั้น ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โมกฺขนติ	ย่อมพ้น โมกฺข ชาติในความนั่ง ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
โมหเสสามิ	จักยัง ---- ให้หลง มุห ชาติในความหลง ฌ ปัจจยในเหตุกัตตุ สสามิ ภาวิ สสันติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
มฺหยเต	ย่อมยืมแยม มฺห ชาติในความยืม – สรวล – หั่วเราะ อ ปัจจย เต วัตตมานา วิภัตติ วิการ อิ ที่ หิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อย.

ย.

ยฺกฺเขติ	ย่อมบูชา ยฺกฺข ชาติในความบูชา – นับถือ – เคารพ ฌ ปัจจยในกัตตุ วัตตมา นาวิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ยฺชนติ	ย่อมบูชา ยช ชาติในความบูชา – บวงสรวง – เซ่น อ ปัจจย ตี วัตตมานา วิภัตติ
ยตติ	ย่อมพยายาม ยต ชาติในความพยายาม – ขยัน – เซ่น อ ปัจจย ตี วัตตมานา วิภัตติ

ยตยติ	ย่อมอุดหนุน ยต ชาติในความอุปการะ – อุดหนุน – มอบให้ อ ปัจจย ตี วัตต มานาวีรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ยนติ	ย่อมไป ยา ชาติในความไป – ถึง – บรรลุ – เป็นไป อ ปัจจย อนติ วัตตมานา วีรัตติ แล้วรัสสะเป็น อา ที่ ยา ชาติ เป็น เอ
ยนตยติ	ย่อมหัดเข้า ยนติ ชาติในความหัดเข้า ย่นเข้า ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วัตตมานา วีรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ยภติ	ย่อมเสพ ยภ ชาติในความเสพ (เมถุน) อ ปัจจย ตี วัตตมานาวีรัตติ
ยมติ	ย่อมปรนปรีอ ยม ชาติในความเลี้ยงดู – ปรนปรีอ อ ปัจจย ตี วัตตมานา วีรัตติ (ลงปัจจยหมวด จุช ชาติก็ได้)
ยมติ	ย่อมกล่าว ยม ชาติในความกล่าว – ร้อง อ ปัจจย ตี วัตตติ
ยมาม	ย่อมยุบยับ ยม ชาติในความฉิบหาย อ ปัจจย ม วัตตมานาวีรัตติ ลบ อุ ที่ มุ ที่ชนะที่สุดชาติและปัจจยเป็น อา
ยสฺสติ	ย่อมพยายาม ยสฺ ชาติในความพยายาม – ขยัน – หมั่น ย ปัจจยในกัตตุ ตี วีรัตติ ลบ อุ ที่ สฺ แปลง ย กับ ส ที่สุกชาติเป็น สส
ยายติ	ย่อมเป็นไป ยา ชาติในความเป็นไป – ถึง – บรรลุ ย ปัจจยในกัตตุ ตี วัตตมา นาวีรัตติ
ยาจนติ	ย่อมขอ ยาจ ชาติในความขอ – วิงวอน – วอน อ ปัจจย อนติ วัตตมานา วีรัตติ
ยาติ	ย่อมไป ย ชาติในความไป – ถึง – บรรลุ อ ปัจจย ตี วัตตมานาวีรัตติ
ยาปยีสฺ	ยัง ---- ให้เป็นไปแล้ว ยา ชาติ ณาปย ปัจจย อุ อชชัตตนีวีรัตติ เป็น อีสฺ ลบ ณา คง ปย ไว้ (ลบ อา ที่ ยา ชาติแล้วลบ ณ คง อาปย ไว้)
ยาปยติ	ย่อมเป็นไป ยป ชาติในความเป็นไป – บรรลุ – ถึง ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วัตต มานาวีรัตติ ที่ชนะต้นชาติ ลบ ณ คง ย ไว้ (เป็นเหตุกัตตุ ลบ ญย ปัจจย)

ยาเปติ	ย้อมยัง --- ให้เป็นไป ยา ชาติในความไป – ถึง ณาเป ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อา ที่ ยา ชาติ ลบ ณ คง เอเป ไว้
ยาเวติ	ย้อมเกลียดชัง ยุ ชาติในความเกลียดชัง เณ ปัจจัยในกัตตุ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว ทีฆะ อ ที่ ย เป็น อา แล้วคง เอ ไว้
ยุงคติ	ย้อมเว้น ยุติ ชาติในความละ – เว้น – งค อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ คิ แห่ง ยุคิ ชาติ
ยฺญณติ	ย้อมเล่นเล่อ ยฺญ ชาติในความประมาท – เล่นเล่อ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ญ
ยฺญชติ	ย้อมประกอบ ยุช ชาติในความประกอบ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง เป็น ญ
ยฺญชติ	ย้อมควร ยุช ชาติในความควร – ถูกต้อง – สมควร ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดชาติเป็น ชช
ยฺญมถ	จะรบ ยุธ ชาติในความรบ – ต่อสู้ – ประหาร ย ปัจจัย ในกัตตุ ถ วัตตมานา วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดชาติเป็น ชม
ยฺฐติ	ย้อมเบียดเบียน ยฺฐ ชาติในความเบียดเบียน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
เยสติ	ย้อมหมั่น เยสุ ชาติในความหมั่น – ขยัน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โยเซติ	ย้อมประกอบ ยุช ชาติในความประกอบ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โยชยติ	ย้อมป้องกัน ยุช ชาติในความระวัง – ป้องกัน ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โยณฺเฏติ	ย้อมระคน ยฺญ ชาติในความระคน เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้

โยภูติ	ย้อมเกี่ยวเนื่อง โยภู ธาตุในความสัมพันธ์ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลบ อุ ที่ ภู แห่ง โยภู ธาตุ
โยคติ	ย้อมกล่าว ยุต ธาตุในความกล่าว – เปลาง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โยธติ	ย้อมรบ ยุธ ธาตุในความรบ – ต่อสู้ – ประหาร อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ

ร

รภขนติ	ย้อมรักษา รภข ธาตุในความรักษา – เลี้ยง อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ
รขติ	ย้อมเป็นไป รข ธาตุในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รจคติ	ย้อมไป รจิ ธาตุในความไป ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ จิ แห่ง รจิ ธาตุ
รจคติ	ย้อมไป รคิ ธาตุในความไป ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง ง ลบ อิ ที่ คิ
รภขติ	ย้อมโลด รหิ ธาตุในความโลด – กระโดด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ หิ
รจยติ	ย้อมร้อยกรอง รจ ธาตุในความตกแต่ง – ประพันธ์ – ร้อยกรอง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
รขชนตุ	จมน้อม รข ธาตุในความย้อม ย ปัจจัย ในกัตตุ อนตุ ปัญจมีวิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช
รณขติ	ย้อมแทง รหิ ธาตุในความแทง – เจาะ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง เป็น ณ ลบ อิ ที่ หิ
รชขติ	ย้อมกำหนด รณข ธาตุในความกำหนด – ยินดี ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช ลบ ณ ที่เป็นพยัญชนะสังโยค

รจติ	ย้อมบริภาษา รช ชาติในความดำ – บริภาษ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รหติ	ย้อมขีด รห ชาติในความขีด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
รชณติ	ย้อมเปียดเปียน รช ชาติในความเปียดเปียน – ประทุษร้าย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วแปลง ย กับ ธ ที่สุดชาติเป็น ชณ
รณธติ	ย้อมหุง รณธ ชาติในความหุง – ต้ม เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วัตตมานาวิภัตติ ลป ณ คง เอ ไว้
รภติ	ย้อมรก ชาติในความเริ่ม – ประรณนา – พยายาม –เปียดเปียน –ร้ายกาจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
รณนติ	ย้อมยินดี รณ ชาติในความยินดี – รื่นรมย์ – เพลิน อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ลป อุ ที่ มุ แห่ง รณ ชาติ (ว่า รณ ชาติ)
รยติ	ย้อมเป็นไป รย ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รวติ	ร้องแล้ว รุ ชาติในความร้อง – กล่าว อ ปัจจัย อี อัชชัตตนีวิภัตติ รัสสะเป็น อี พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
รวติ	ย้อมโกรธ รุ ชาติในความไป – โกรธ – ซึ่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
รสนตุ	จงบรรเลง รส ชาติในความร้อง – บรรเลง อ ปัจจัย อนตุ ปัญจมีวิภัตติ
รสติ	ย้อมยินดี รส ชาติในความยินดี – เยื่อใย – รักใคร่ – เสื่อม – สิ้น อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รหติ	ย้อมเว้น รห ชาติในความเว้น – สละ – ละ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รหติ	ย้อมดั่ง รหห ชาติในความดั่ง –แปลง อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รหติ	ย้อมสังกัด รหิ ชาติในความลับ – สังก – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลป อี ที่ หิ แห่ง รหิ ชาติ
ราติ	ย้อมยึดถือ รา ชาติในความยึดถือ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ราชติ	ย้อมแห่ง ราช ชาติในความแห่ง – โสภ – ปฏิเสธ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

ราษติ	ย่อมสามารถ – อาจ ราชตุในความสามารถ – อาจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ราชติ	ย่อมรุ่งเรือง ราช ราชตุในความรุ่งเรือง – ส่องสว่าง – ไฟโรจน์ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
ราชยติ	ย่อมยินดี ราช ราชตุในความยินดี – เชื่อเชิญ ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วัตตมานา วิภัตติ
ราชุนาติ	ย่อมเชื่อเชิญ ราช ราชตุในความเชื่อเชิญ อุณา ปัจจัย ตี วิภัตติแปลง ณา เป็น รา
รายติ	ย่อมเปล่ง เร ราชตุในความเปล่ง – ออกเสียง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ ที่ เร ราชตุเป็น อาย
ราสติ	ย่อมแสดง ริ ราชตุในความแสดง – เป็นไป นา ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ แปลง นาปัจจัย เป็น ณา
รียติ	ย่อมอยู่ ริ ราชตุในความอยู่ ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วัตตมานาวิภัตติ
ริงขติ	ย่อมเป็นไป ริขิ ราชตุในความไป – เป็นไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แล้วแปลง เป็น ง แล้วลบ อิ ที่ ขิ เสีย
ริงคติ	ย่อมไป ริคิ ราชตุในความไป – เป็นไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ง แล้วลบ อิ ที่ คิ
ริญเจติ	ย่อมระบายน ริจ ราชตุในความกำจัด – เปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิต แล้วแปลงเป็น ญ
ริสติ	ย่อมกำจัด ริส ราชตุในความกำจัด – เปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รุณาติ	ย่อมเร่าร้อน รุ ราชตุในความเร่าร้อน ณา ปัจจัย ตี วิภัตติ
รุกขติ	ย่อมป้องกัน รุกข ราชตุในความป้องกัน – ระวัง ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รุกขยติ	ย่อมหยาบเข้า รุกข ราชตุในความหยาบเข้า – หยาบ ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
รุจ	ชอบใจแล้ว รุจ ราชตุในความชอบใจ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ

รจจติ	ย่อมชอบใจ รจ ชาติในความชอบใจ ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติแปลง ย กับ จ ที่สุดชาติเป็น จจ
รชชติ	ย่อมเสียดแทง รช ชาติในความเสียดแทง – ทำลาย – สลาย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดชาติเป็น ชช
รณณติ	ย่อมลัก รณ ชาติในความลัก –ขโมย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ฎิ แห่ง รณ ชาติ
รหติ	ย่อมร้องไห้ รห ชาติในความกั้น – ปิด – ล้อม –ห้าม อี ปัจจัย นอกแบบ ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลงเป็น นุ ลบ อิ ที่ ธิ แห่ง รห ชาติ (ว่า รห ชาติ)
รชณติ	ย่อมปิด รช ชาติในความขัดขวาง – ปิด –กั้น – ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อ ที่ ธิ แล้วแปลง ย กับ ธ ที่สุด ชาติเป็น ชณ (ว่า รช ชาติ)
รปปติ	ย่อมสลาย – แตก รป ชาติในความแตก – สลาย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ป ที่สุดชาติเป็น ปป
รมภติ	ย่อมกั้น รภ ชาติในความกั้น – ปิด –ป้องกัน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น ม ลบ อิ ที่ ภิ
รหติ	ย่อมงอกขึ้น รห ชาติในความงอกขึ้น – ปรากฏ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
รพายติ	ย่อมประกาศ รป ชาติในความประกาศ – แสดง ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
เรจยติ	ย่อมกระจาย รจ ชาติในความกระจาย – บริบูรณ์ ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ริ เป็น เอ ลบ ณ คง ย ไว้
เรติ	ย่อมสืบท่อ รจ ชาติในความกระจาย – บริบูรณ์ ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ริ เป็น เอ
เรสติ	ย่อมเป็นไป รส ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ ริ แห่ง รส ชาติเป็น เอ
เรกติ	ย่อมสงสัย เรก ชาติในความสงสัย – สงกา อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

โรจติ	ย้อมรุ่งเรือง รุจ ชาติในความรุ่งเรือง – ชอบใจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
เรเชติ	ย้อมเปียดเบียน รุช ชาติในความเปียดเบียน เณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
โรฏติ	ย้อมฆ่า รุณ ชาติในความฆ่า – สंहาร อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรจติ	ย้อมประทุษร้าย รุช ชาติในความประทุษร้าย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรหนติ	ย้อมร้องไห้ รุท ชาติในความร้องไห้ อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรปนติ	ย้อมปลูก รูป ชาติในความปลูก – หวาน เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
โรสติ	ย้อมเปียดเบียน รุส ชาติในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โรเสนติ	ย้อมโกรธ รุส ชาติในความโกรธ – ช้าง เณ ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
โรสติ	ย้อมกลัว โรส ชาติในความกลัว อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
โรพติ	ย้อมโหดร้าย โรพ ชาติในความโหดร้าย อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

ล.

ลกยติ	ย้อมสำราญ ลก ชาติในความสำราญ – เพลิดเพลิน ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ลกขยติ	ย้อมกำหนด ลกข ชาติในความกำหนด – เพ่ง – เห็น – เครื่องหมาย ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ลขติ	ย้อมเป็นไป ลข ชาติความเป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ

ลงขติ	ย้อมถึง ลขิ ธาตุในความถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลง เป็น งฺ ลบ อิ ที่ จิ แห่ง ลขิ ธาตุ
ลคฺคนติ	ย้อมติดอยู่ ลค ธาตุในความติด – ข้อง – สงสัย ย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิภัตติ แปลง ย กับ ค ที่สุดธาตุเป็น คค
ลงคติ	ย้อมเป็นไป ลคิ ธาตุในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลงเป็น งฺ ลบ อิ ที่ ฆิ
ลงขมติ	ย้อมไป ลงข ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
ลงณขมติ	ย้อมโลด ลงข ธาตุในความโลด – กระโดด – ไป กล่าว ณ ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
ลจฺณสิ	จักได้ ลก ธาตุในความได้ อ ปัจจัย สฺสสิ ภวิสสันติวิภัตติ แปลง สฺสสิ วิภัตติ กับที่สดุธาตุเป็น ฌสิ แล้วซ้อน จ
ลจฺณามิ	จักได้ ลก ธาตุในความได้ อ ปัจจัย สฺสสามิ วิภัตติ แปลง สฺสสามิ เป็น ฌามิ เพราะ ฌ อยู่หลังแปลงที่สดุธาตุเป็น จ
ลขติ	ย้อมลัม ลข ธาตุในความตก – ล้ม – กล่าว – ส่องสว่าง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
ลขฺชเร	ย้อมละลาย ลขฺช ธาตุในความละลาย อ ปัจจัย ตี หรือ อนติ วิภัตติ แล้ว แปลง วิภัตติ เป็น เร
ลขยติ	ย้อมประกาศ ลข ธาตุในความประกาศ ฌย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ลยฺณาเปสิ	รับสั่งให้ตีตราแล้ว ลยณ ธาตุในความล้อม – ตรา – ประทับ ฌาเป ปัจจัย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลง ส อาคมหลังธาตุ
ลฏฺติ	ย้อมด่า ลฏ ธาตุในความโง่ – เหลา – ด่า อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
ลณฺหติ	ย้อมบด ลหิ ธาตุในความบด – บี้ อ ปัจจัย ตี วิภติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที่ จิ แห่ง ลหิ

- ลณทยติ ย่อมยกขึ้น ลติ ชาติในความยกขึ้น ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต
แปลงเป็น ญ ลบ อิ ที ติ แห่ง ลติ ชาติ ลบ ณ คง ย ไว้
- ลปยติ ย่อมเจรจา ลป ชาติในความกล่าว – พูด –เจรจา ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- ลมพติ ย่อมห้อย ลพิ ชาติในความหน่วง – ยืด – ห้อย – ชักช้า อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง
นิคคหิต แปลงเป็น ม ลบ อิ ที พิ
- ลปนติ ย่อมหักท่าย ลป ชาติในความหักท่าย - เจรจา อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- ลพฺภณติ อัน.....ย่อมได้ ลภ ชาติในความได้ ย ชาติปัจจัยในกัมม อนติ วิภัตติ แปลง ย
กับ ภ ที่สุดชาติเป็น พ๓
- ลภยติ ย่อมอาฆาต ลภ ชาติในความอาฆาต ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง
ย ไว้
- ลสติ ย่อมติดกัน ลส ชาติในความคิด – กอด – รวม – เล่น – หยอก – รักใคร่ อ
ปัจจัย ตี วิภัตติ
- ลสติ ย่อมสวยงาม ลส ชาติในความรัก – สวยงาม อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- ลาติ ย่อมโศก ลา ชาติในความจับ – ยึดถือ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- ลาขติ ย่อมโศก ลาข ชาติในความสามารถ – อาจ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- ลาขติ ย่อมสามารถ ลาม ชาติในความสามารถ – อาจ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- ลาขติ ย่อมล้ม ลาข ชาติในความล้ม – ตก –กล่าว อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
- ลามยติ ย่อมส่งไป ลาม ชาติในความส่งไป ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ ณ คง ย
ไว้
- ลายาเปสสามิ จักยัง.....ให้เกี่ยว ลุ ชาติในความเกี่ยว – ตัด ณาเป ปัจจัย สสามิ วิภัตติ
พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ อาย ลบ ณ คง อาเป ไว้
- ลาลยติ ย่อมปรารณา ลล ชาติในความปรารณา – อยากได้ ณ ปัจจัย ในกัตตุ ตี
วิภัตติ ที่หะตันชาติ ลบ ณ คง ย ไว้

ลาเสนติ	ย่อมเต็นรำ ลส ธาตุในความเต็นรำ ณ ปัจจัย อนติ วิภัตติ ที่หะตันธาตุ ลบ ณ คง เอ ไว้
ลาพยติ	ย่อมสมาคม ลพ ธาตุในความสมาคม ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ลิขนติ	ย่อมเขียน ลิข ธาตุในความเขียน – ชิด อ ปัจจัย อนติ วิภัตติ วัตตมานาวิภัตติ แล้วซ้อน กุ หน้า ข
ลิงคติ	ย่อมเป็นไป ลิกิ ธาตุในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิต แปลง เป็น ง ลบ อิ ที่ คิ
ลงคยติ	ย่อมวิจิตร ลิงค ธาตุในความวิจิตร ณย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
ลิบปาเปสิ	ให้ฉาบแล้ว ลิป ธาตุในความฉาบ ณาเป ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติรัสสะเป็น อิ ลงนิคคหิตแปลงเป็น ม ลบ ณ คง อาเป ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุปัจจัย
ลิปปติ	ย่อมติดอยู่ ลิปี ธาตุในความทา – ติด – เปื้อน ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ปี แปลง ย กับ ป ที่สุดธาตุเป็น ปป
ลิสฺสติ	ย่อมสร้าง ลิส ธาตุในความสร้าง – ใส่ความ ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สส
ลีนาติ	ย่อมแผ่ง ลี ธาตุในความแผ่ง – แฉบ – รื่น นา ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
ลูนาติ	ย่อมเกี่ยว – ตัด ลุ ธาตุในความเกี่ยว – ตัด – แบ่ง นา ปัจจัย ตี วัตตมานา วิภัตติ
ลูซฺซติ	ย่อมพินาศ ลุซ ธาตุในความฉิบปาย – สลาย ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ซ ที่สุดธาตุเป็น ซซ
ลูณฺชยติ	ย่อมกล่าว ลิชิ ธาตุในความกล่าว ณย ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ณ แล้วลบ อิ ที่ ชิ และลบ ณ คง ย ไว้

ลฺยจิสฺ	ถอนแล้ว ลฺยจ ชาติในความถอน – ยื้อแย่ง – จุต อ ปัจจย อัม อัมชัตตนิวิรัตติ แปลงเป็น อีสฺ
ลฺยจติ	ย่อมลัก ลฺย ชาติในความลัก – ขโมย อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลงนิกคหิตแปลงเป็น ณ ลบ อิ ที ฐิ แห่ง ลฺย
ลฺยจติ	ย่อมเกียจคร้าน ลฺย ชาติในความเกียจคร้าน – หยุด – เป็นไป –ไป- ถึง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิรัตติ
ลฺยถติ	ย่อมเปียดเบียน ลฺย ชาติในความเปียด อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลงนิกคหิต แล้ว แปลงเป็น น
ลฺยปติ	ย่อมลบ ลฺย ชาติในความหาย – ลบ ย ปัจจยในเหตุกัตตุ ตี วิรัตติ แปลง ย กับ ป ที่สุดชาติเป็น ปป
ลฺยปติ	ย่อมแย่ง ลฺย ชาติในความแย่ง –ชิง –ปล้น อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลงนิกคหิตแล้ว แปลงเป็น ม
ลฺยพติ	ย่อมข่ม ลฺย ชาติในความข่ม – เปียก อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลงนิกคหิตแปลง เป็น ม ลบ ที พิ
ลฺยพยติ	ย่อมเปียดเบียน ลฺย ชาติในความเปียดเบียน ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลง นิกคหิตแปลงเป็น ม ลบ อิ ที พิ แล้วลบ ณ คง ไว้แต่ ย
ลฺยภติ	ย่อมกำหนด ลฺย ชาติในความกำหนด – อยากรได้ อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลง นิกคหิตแปลงเป็น ม
เลหติ	ย่อมเลีย ลิห ชาติในความเลีย –ยินดี อ ปัจจย ตี วิรัตติ วิการ อิ เป็น เอ
โลกยติ	ย่อมแลดู โลก ชาติในความเห็น - ดู - แลดู - กล่าว - พุด ญย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง คงไว้แต่ ย
โลฏติ	ย่อมปั่นป่วน ลฺย ชาติในความปั่นป่วน – ประหาร – กล่าว – กระทบ – คน – กวน – อ ปัจจย ตี วิรัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ (ที่แปลว่า กล่าวลงในหมวด จุร ชาติโดยมาก)

โลจติ	ย้อมเห็นใจ โลจ ชาติในความกล่าว – บอก – เห็น – แลดู อ ปัจจัย ตี วิภัตติ (ที่แปลว่าลงในหมวด จุร ชาติโดยมาก)
โลจติ	ย้อมประหาร ลุจ ชาติในความประหาร – กระทบ – ประทุษร้าย เศร้าหมอง ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โลภติ	ย้อมลุ่มหลง ลุภ ชาติในความเล้าโลม – ลุ่มหลง – ประโลม อ ปัจจัย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โลฬติ	ย้อมลุ่มหลง โลฬ ชาติในความลุ่มหลง – บ้า อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ

ว.

วกติ	ย้อมรุ่งเรือง วก ชาติในความรุ่งเรือง – กระทบ – ยึดถือ – ส่องสว่าง – จับ อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ
วกฺขนติ	จกกล่าว วจ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย สฺสนติ วิภัตติ แปลง สฺสนติ เป็น ขน ติ เพราะ ข อยู่หลังแปลงที่สุดชาติเป็น ก
รกฺขามิ	จกกล่าว วจ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย สฺสามิ วิภัตติ แปลง สฺสามิ เป็น ขามิ เพรา ข อยู่หลังแปลงที่สุดชาติเป็น ก
วกฺกยติ	ย้อมกล่าว วกก ชาติในความกล่าว – หาย – ศูนย์ – ฉิบหาย ญย ปัจจัยในกัต ตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
รกฺขติ	ย้อมป้องกัน วกฺข ชาติในความป้องกัน – ระวัง – โกรธ – ชี้ – เคียด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
วคฺคติ	ย้อมไป วคค ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภัตติ ลง นิกคหิตแปลงเป็น ง แล้วลบ อิ ที กี แห่ง วกิ ชาติ
วฺงฺขติ	ย้อมเคลือบแคลง วชิ ชาติในความสงสัย เป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิกคหิตแปลงเป็น ง ลบ อิ ที ชิ

วงกติ	ย้อมงอ วงก ธาตุในความงอ – คด – โกง – บิด อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ
วกุเขถ	ย้อมกล่าว วก ธาตุในความกล่าว เอ ปัจจัย ถ วัตตมานาวิรัตติ แปลง จ เป็น ข แล้วซ้อน ก
วเจยฺย	พังกกล่าว วจ ธาตุในความกล่าว – พุด – บอก อ ปัจจัย เอยฺย สัตตมีวิรัตติ
วจติ	ย้อมรุ่งเรือง วจ ธาตุในความรุ่งเรือง – ส่องสว่าง อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
วจฉาม	จักอยู่ วส ธาตุในความอยู่ อ ปัจจัย สสามิ วิรัตติ แปลง สสาม เป็น ฉาม เพราะ ฉ อยู่หลัง แปลง ส เป็น จ
วณฺณติ	ย้อมปรารธนา วณิ ธาตุในความปรารธนา – อยากได้ อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลง นิคคหิตแปลง เป็น ณ อิ ที ฉิ แห่ง วณิ ธาตุ
วชติ	ย้อมเป็นไป วช ธาตุในความเป็นไป – ไป- ถึง – เว้น อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
วชฺชนติ	ย้อมกล่าว วท ธาตุในความถึง – เป็นไป – เว้น – งด อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิรัตติ ที่ชนะที่สุดธาตุและปัจจัยเป็น อา
วชยติ	ย้อมแสวงหา วช ธาตุในความแสวงหา – ค้นหา – ปรง – แต่ง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิรัตติ ณ คง ย ไว้
วชฺชยติ	ย้อมเว้น วชฺช ธาตุในความเว้น – งด – ละ ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
วณฺจติ	ย้อมไป วณฺจ ธาตุในความไป- ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ต วิรัตติ ลบ อุ ที่ จ แห่ง วณฺจ ธาตุ (วณฺจ)
วณฺเจสิ	ล่วงแล้ว วณฺจ ธาตุในความล่วง – หลอก ณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิรัตติ รัสสะเป็น อิ ลบ อุ ที่ จ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจัย (วณฺจ ธาตุ)
วฏฺติ	ย้อมพัวพัน วฏ ธาตุในความพัวพัน อ ปัจจัย ตี วิรัตติ
วฏฺฐิสสติ	จักควร วฏฺฐ ธาตุในความควร – วน – สมควร – เป็นไป อ ปัจจัย สสติ วิรัตติ ลง อิ อาคมหลังธาตุและปัจจัย

วณฺเฑติ	ย้อมแบ่ง วณฺเฑ ชาติในความแบ่ง – จำแนก – ร้อยกรอง – แ ต่ง เณ ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
วณฺเฑติ	ย้อมกรอ วณฺเฑ ชาติในความหมุนเวียน เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ (ย้อมยัง----- ให้หมุน ลง เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ)
วณฺธิ	ย้อมจำแนก วณฺธิ ชาติในความจำแนก – แบ่ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ฐิ แห่ง วณฺธิ ชาติ
วทณฺณติ	ย้อมเจริญ วทณฺณ ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง – แก่ – เฒ่า อ ปัจจย อนฺติ วัตตมานาวิภัตติ
วทณฺณยติ	ย้อมคด วทณฺณ ชาติในความคด – เรี่ยราย – โปรยลง ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
วณฺชติ	ย้อมพัวพัน วณฺช ชาติในความพัวพัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแล้วแปลง เป็น ณ ลบ อิ ที่ ฐิ แห่ง วณฺช ชาติ
วณฺติ	ย้อมกล่าว วณฺ ชาติในความกล่าว – เป็นช่อง – เป็นแผล อ ปัจจย ตี วิภัตติ (ลงปัจจย หมวด จุร ชาติก็ได้)
วณฺณยนฺติ	ย้อมพรรณนา วณฺณ ชาติในความพรรณนา – ยกย่อง – กล่าว ญย ปัจจย ในกัตตุ อนฺติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
วตติ	ย้อมวิงวอน วต ชาติในความวิงวอน – ขอ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
วตฺตสิ	ย้อมประพฤติ วตฺ ชาติในความกล่าว เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ซ้อน ต หน้า ตฺ ลบ อุ ที่ ตฺ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้ (สองตัวนี้ว่า วตฺต ชาติกัน)
วตฺถติ	ย้อมรบกวน วตฺถ ชาติในความรบกวน อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
วท	จงกล่าว วท ชาติในความกล่าว – พูด อ ปัจจย หิ ปัญจมีวิภัตติ แล้วลบเสีย
วทฺธติ	ย้อมรุ่งเรือง วทฺธ ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
วทฺธติ	ย้อมกล่าว วทฺธ ชาติในความกล่าว – ตัด – เต็ม เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้

- วเรติ ย่อมสำรวจม วท ชาติในความระวัง – ป้องกัน – สำรวม เณ ปัจจยในกัตตุ ตี
วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- วริสฺสามิ จักฆ่า หน ชาติในความเบียดเบียน – ประหาร – ฆ่า – ตี อ ปัจจย สฺสามิ
วิภัตติ แปลง หน เป็น วร แล้วลง อิ อาคมที่หลังชาติปัจจย
- วนติ ย่อมสมาคม วน ชาติในความคบหา – สมาคม – ขอ – วิงวอน อ ปัจจย ตี
วิภัตติ
- วนทิสฺสุ ไหว้แล้ว วนท ชาติในความกราบไหว้ – ชมเชย อ ปัจจย อุมฺ อชฺชัตตนิวิภัตติ
แปลงเป็น อีสฺ
- วปติ ย่อมติดต่อกวป ชาติในความติดต่อก- เนือง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- วปาเปสฺสุ ยัง ---- ให้หว่านแล้ว วป ชาติในความหว่าน – เพาะ – ปลุก ณาเป ปัจจย อุมฺ
วิภัตติ ลบ ณ คง อาเป ไว้แล้วลง ส อาคม หลังชาติและปัจจย
- วยติ ย่อมเป็นไป – ไป วย ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจย ตี วัตตมานา
วิภัตติ
- วรติ ย่อมระวัง – ป้องกัน วร ชาติในความระวัง – ป้องกัน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- วเรติ ย่อมปรารธนา วร ชาติในความปรารธนา – อยากได้ เณ ปัจจย ในกัตตุ ตี
วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- วรหติ ย่อมเบียดเบียน วรห ชาติในความด่า – เบียดเบียน ถือเอา อ ปัจจย ตี วิภัตติ
- วลติ ย่อมสำรวจม วล ชาติในความระวัง – ไหว – สวยงาม – เล่น – เต็มรำ อ ปัจจย
ตี วิภัตติ
- วลณฺชิสฺสามิ จักใช้สอย วลช ชาติในความใช้ – ใช้สอย อ ปัจจย สฺสามิ วิภัตติ ลงนิคคหิต
อาคมที่ ล แล้วแปลงเป็น ณ
- वलลติ ย่อมไหว วลล ชาติในความไหว – สั่น – ระวัง สำรวม อ ปัจจย ตี วัตตมานา
วิภัตติ

วลหติ	ย่อมเปียดเบียน วลห ชาติในความเปียดเบียน – ต่ำ – ถือเอา อ ปัจจย ตี วิภัตติ
วตถเปติ	ย่อมตั้งลงต่าง – กำหนด วิ – อิว บทหน้า ถป ชาติในความตั้งไว้ วางไว้ เณ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อี ที่ วิ แล้วซ้อน ต หน้าธาตุ ลบ ณ คง เอ ไว้ (เป็นเหตุกัตตุก็ได้)
วสถ	จงอยู่ วส ชาติในความอยู่ – อาศัย – เปียดเบียน – เหลว อ ปัจจย ถ ปัญจมี วิภัตติ
วสสาปสีสุ	ยัง ---- ให้ตกแล้ว วสสุ ชาติในความโปรย – รด – ราว ณาปย ปัจจย อุมุ วิภัตติเป็นอัสสุ ลบ ณ คง อาปย ไว้
วจฉติ	ย่อมรักใคร่ วส ชาติในความรักใคร่ – ชอบใจ ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สสุ
วสสยติ	ย่อมสามารถ วสสุ ชาติในความสามารถ – อาจ – พ้น ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง วสสุ ชาติแล้วลบ ณ คง ย ไว้
วหิสสาม	จักนำไป วห ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง – นำไป อ ปัจจย สสาม วิภัตติ ลง อิ อาคมหลังธาตุและปัจจย
วหายติ	ย่อมเยื่อหยิ่ง วห ชาติในความเยื่อหยิ่ง – เรียก – ประหาร อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อาย
วพพิติ	ย่อมเป็นไป วพพ ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
วพภติ	ย่อมไป วพภ ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ
วมภติ	ย่อมกิน วมภ ชาติในความกิน – บริโภค – กำจัด อ ปัจจย ตี วิภัตติ (ลงใน หมสต จุร ชาติแปลว่าจำกัด)
วมติ	ย่อมคาย วมุ ชาติในความเรอ – อาเจียน – คาย อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง วมุ ชาติ
วาติ	ย่อมฟุ้งไป วา ชาติในความฟุ้งไป – เป็นไป – ถึง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิภัตติ

- วาทยติ ย่อมไป วาต ชาติในความไป – สมาคม – สบาย ญย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ
ลบ ฌ คง ย ไว้
- วาเจติ จงกล่าว วจ ชาติในความกล่าว ฌ ปัจจยในกัตตุ หิ ปัญจมีวิภัตติ ที่ชะตันชาติ
ลบ ฌ คง ย ไว้
- วาเทยติ ย่อมไหว วที ชาติในความไหว – ชมเชย – ยกย่อง – อวิวิทน ญย ปัจจย
ในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันชาติ แล้วลบ อี ที่ ที่ แห่ง วที ชาติ
- วายติ ย่อมทอ เว ชาติในความทอ – แห้ง อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น อายุ
- วาราเปสสามิ จักยัง ----- ให้ห้าม วร ชาติในความกัน ฌาเป ปัจจย สสามิ วิภัตติ
ที่ชะตันชาติ ลบ ฌ คง อาเป ไว้
- วาเลติ ย่อมรักษา วล ชาติในความรักษา – เลี้ยง ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตัน
ชาติลบ ฌ คง เอ ไว้
- วาเสติ ย่อมนุ่มห่ม วส ชาติในความนุ่มห่ม ฌ ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ที่ชะตันชาติ
ลบ ฌ คง เอ ไว้
- วายาเปสิ ยัง -----ให้ทอแล้ว วิ ชาติในความทอ ฌาเป ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี
วิการ อี ที่ วิ เป็น เอ เอา เอ เป็น อายุ ลบ ฌ ที่ ฌาเป ลง ส อาคมหลังชาติ
และปัจจย
- วายติ ย่อมฟุ้งไป วา ชาติในความฟุ้งไป – เป็นไป ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ
- วายมาม ย่อมพยายาม วายม ชาติในความหมั่น – ขยัน ม วัตตมานานาวิภัตติ ที่ชะ
ที่สุดชาติและปัจจยเป็น อา
- วาเรสสามิ จักห้าม วร ชาติในความห้าม – กัน ญย ปัจจยในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ที่ชะตัน
ชาติลบ ฌ คง เอ ไว้
- วาสยิสุ ให้อยู่แล้ว วส ชาติในความอยู่ – อาศัย ญย ปัจจยในกัตตุ อุม วิภัตติเป็น อีสุ
ที่ชะตันชาติลบ ฌ คง ย ไว้

वासयति	ย้อมอบवास ธาตุในความอบ – อบรม ฌย ปัจจย ในกัตตตุ อุมิ วัฏติเป็น อีสุ ทีฆะตันธาตุ ลบ ฌ คย วั
वासति	ย้อมประดับ วาสี ธาตุในความประดับ – ตกแต่ง อ ปัจจย ติ วัฏติ ลบ อี ที่ ลี แห่ง วาสี ธาตุ
वाहति	ย้อมเพียร วาหุ ธาตุในความขยัน – เพียร อ ปัจจย ติ วัฏติ ลบ อุ ที่ หุ แห่ง วาหุ ธาตุ
वापति	ย้อมกล่าว วพ ธาตุในความกล่าว – เรียก อ ปัจจย ติ วัตตมานาวัฏติ
विनाति	ย้อมทอ วิ ธาตุในความทอ – เปียดเปียน นา ปัจจย ติ วัฏติ
विकलेय	พึงอวด วิ บทหน้า กตถ ธาตุในความชมเชย – ยกย่อง –อวด อ ปัจจย เอยย สัตตมีวัฏติ
विकीर्णाति	ย้อมขาย วิ บทหน้า กี ธาตุในความซื้อขาย นา ปัจจย ติ วัฏติ แปลง นา เป็น ฌา แล้วซ้อน กุ หน้าธาตุ
विक्षมिषु	ข่มแล้ว วิ บทหน้า ขมิ ธาตุในความเหนี่ยว รั้ง –ข่ม – ระวัง อ ปัจจย อุมิ วัฏติเป็น อีสุ ลงนิคคหิตที่ ข แล้วแปลง เป็น ม ลบ อี ที่ ภิ ซ้อน กุ หน้า ธาตุ
विकीरि	เรียรายแล้ว วิ บทหน้า กिर ธาตุในความเรีย ราย – กระจาย อ ปัจจย อี วัฏติ รัสสะเป็น อี ทีฆะตันธาตุ
विरल	จงเที่ยวไป วิ บทหน้า จร ธาตุในความเที่ยวไป –ประพฤติ อ ปัจจย ถ ปัญจมี วัฏติ
विजार	จงดรรจงตรา วิ บทหน้า จร ธาตุในความประพฤติ เที่ยวไป ฌ ปัจจยในกัตตตุ ถ ปัญจมีวัฏติ ทีฆะตันธาตุ ลบ ฌ ที่ ฌ
विजिन्तेति	ย้อมคิด วิ บทหน้า จินต ธาตุ ในความคิด ฌ ปัจจยในกัตตตุ ติ วัฏติ ลบ ฌ คย เอ วั

วจินถ	จงค้นไว้ วิ บทหน้า จิ ธาตุในความก่อ – สัม – รวบรวม นา ปัจจัย ถ ปัญจมีวิรัตติ เอา อา ที่ นา ปัจจัย เป็น อ.
วจณติ	ย่อมเป็นไป วจณ ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจัย ตี วัตตมานาวิรัตติ
วจณยติ	ย่อมกล่าว วจณ ธาตุในความกล่าว – พุด ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
วิชขนติ	มีอยู่ วิธ ธาตุในความมี – เป็น ย ปัจจัยในกัตตุ อนติ วิรัตติ แปลง ย กับ ท ที่ สุดธาตุเป็น ชช (เป็นกัมมก็ได้)
วิชชติ	ย่อมหวาดเสียว วิชิ ธาตุในความหวาด – ไหว – ตกใจ ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ อิ ที่ ชิ แห่ง วิชิ ธาตุแล้วแปลง ย กับ ช ที่สุด ธาตุเป็น ชช
วิชฌนติ	ย่อมเสียดแทง วิธ ธาตุในความแทง – เจาะ – ไช ย ปัจจัย ในกัตตุ อนติ วิรัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชฌ
วิชฌายีสุ	ดับแล้ว วิ บทหน้า ฌ ธาตุในความส่องไสว – โพล่ง อ ปัจจัย อู วิรัตติ เป็น อิสฺส เอา เอ ที่ ฌ ธาตุเป็น อาย แล้วซ้อน ช หน้าธาตุ
วิชฌเณสิ	สร้างแล้ว วิ บทหน้า ชฌ ธาตุในความรก – เปียดเปียน เอ ปัจจัย อี วิรัตติ รัสสะเป็น อิ ลง ส อาคม
วิชฌมถติ	ย่อมบู้ – แสยะ วิ บทหน้า ชภ ธาตุในความบอกกาย – เหยียด กาย อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ม
วิชหนติ	ย่อมละ วิ บทหน้า หา ธาตุในความละ อ ปัจจัย อนต วิรัตติ เทวภาวะ หา ขึ้นหน้าแล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา ที่ พยัญชนะอัฟภาพเป็น อ แล้วลบ อา ที่ หา ธาตุ
วิชานนติ	ย่อมรู้แจ้ง วิ บทหน้า ฌา ธาตุในความรู้ นา ปัจจัย อนติ วิรัตติ แปลง ฌา เป็น ฌา ธาตุเป็น ชา แล้วลบ อา ที่ นา ปัจจัย
วิชายิ	คลอดแล้ว วิ บทหน้า ชน ธาตุในความเกิด ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิรัตติ รัสสะ เป็น อิ แปลง ชน ธาตุเป็น ชา

วิเศษสติ	จักเลือกสรร วิ บทหน้า ณา ธาตุ อ ปัจจย สติ วิภัตติ แปลง ณา เป็น ชา เอา อา ที่ ชา เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ
วิตกเกสสติ	จักตรึก วิ บทหน้า ตก ภา ธาตุในความตรึก เณ ปัจจยในกัตตุ สติ วิภัตติ ลบ เณ คง เอ ไว้
วิธธาติ	ย่อมทรงไว้ วิ บทหน้า ธา ธาตุในความทรง – วาง – ตั้ง อ ปัจจย ติ วิภัตติ เทวภาวะ ธา ขึ้นหน้า ธชตุ แล้วแปลง ข เป็น ท เอา อา เป็น อ
วิธธเสติ	ย่อมทรงไว้ วิ บทหน้า ธส ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป – กำจัด – ยื้อแย่ง เอ ปัจจย ติ วิภัตติ ช้อน ท หน้าธาตุ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง ธส ธาตุ
วิธมิ	กำจัดแล้ว วิ บทหน้า ธม ธาตุในความเป่า อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ เป็น อิ
วินทามิ	ย่อมได้ วิติ ธาตุในความได้ – ประสบ อ ปัจจย มิ วัตตมานาวิภัตติ นิคคหิต แปลงเป็น น ลบ อิ ที่ ทิ แห่ง วิติ ธาตุ แล้วมีชะที่สุตธาตุและปัจจยเป็น อา (ว่า วิท ธาตุเลยก็ได้)
วิทติ	ย่อมรู้ วิท ธาตุในความรู้ อ ปัจจย ติ วิภัตติ
วินมติ	ย่อมโน้มไปโดยต่าง วิ บทหน้า นม ธาตุในความโน้ม – นอบ – น้อม อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง นม ธาตุ
วินสสติ	ย่อมฉิบหาย วิ บทหน้า นส ธาตุในความฉิบหาย ย ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุตธาตุเป็น สส
วินิจเฉย	พึงวินิจฉัย วิ – นิ บทหน้า เณ ธาตุในความตัด อ ปัจจย เอย วิภัตติ สระช้อน กัน ลบ เอ ที่ เณ ธาตุแล้วช้อน จ หน้า ธาตุ
วินิวิษณติ	ย่อมรื้อรต วิ-นิ บทหน้า วิธ ธาตุในความแหง – เจาะ ย ปัจจย ในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุตธาตุเป็น ชณ
วินาสิ	นำไปให้วิเศษแล้ว วิ บทหน้า นิ ธาตุในความนำไป อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ รัสสะอี ที่ นิ เป็น อิ วิการ อิ เป็น เอ ลง ส อาคมหลังธาตุปัจจย

วิโนเทติ	ย่อมบรรเทา วิบพหน้า นุท ธาตุในความบรรเทา เณ ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
วิปชชีสุ	ถึงแล้วซึ่งความฉิบหาย วิ บพหน้า ปท ธาตุในความถึง ย ปัจจยในกัตตุ อุ วิภัตติ เป็น อีสุ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
วิปจจติ	ย่อมให้ผล วิ บพหน้า ปจ ธาตุในความสุก – หุง – ต้ม ย ปัจจย ตี วิภัตติ แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ
วิปปกิจริสุ	เรี่ยรายแล้ว วิ – ป บพหน้า กิธ ธาตุในความเรี่ยราย อ ปัจจย อุ วิภัตติ เป็น อิสุ ซ้อน ป หน้า ป
วิปปชฺเหยย	พึงละขาด วิ – ป บพหน้า หา ธาตุในความละ อ ปัจจย เอยย วิภัตติ เทว ภาวะ หา ขึ้นหน้าธาตุ แล้วแปลง ห เป็น ช เอา อา เป็น อา ที่ หา ธษตุ ซ้อน ป
วิปปลปสิ	ย่อมเพ้อ วิ – ป บพหน้า ลป ธาตุในความกล่าว – เจรจา – เรียก อ ปัจจย ส วิภัตติ ซ้อน ป หน้า ป
วิปปลีทนติ	ย่อมผ่องใส วิ – ป บพหน้า สิธ ธาตุในความสร้านไป – แผ่ไป อ ปัจจย อนติ วิภัตติ ทีฆะ อ ที่ ส เป็น อี ซ้อน ป หน้า ป
วิปสฺสติ	ย่อมแจ้ง วิ บพหน้า ทิส ธาตุในความเห็น อ ปัจจย ตี วิภัตติแปลง ทิส ธาตุ เป็น ปสฺส
วิพภมีสุ	หม่นมืดไปแล้ว วิ บพหน้า ภมุ ธาตุในความหม่น – เวียน อ ปัจจย อุ วิภัตติ เป็น อีสุ ลบ อุ ที่ มุ แล้วซ้อน พ หน้าธาตุ
วิภติ	ย่อมสรรเสริญ วิภ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
วิมุจฺจิสฺสุ	พ้นวิเศษแล้ว วิ บพหน้า มุจ ธาตุในความหลุดพ้น ย ปัจจย อุ วิภัตติ เป็น อีสุ แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ
วิรชฺชิ	หน่ายแล้ว วิ บพหน้า รช ธาตุในความย่อมน – กำหนด ย ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี แปลง ย กับ ช สุดธาตุเป็น ชช

วิรวี	ร้องแล้ว วิ บทหน้า รุ ชาติในความร้อง – โกรธ อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
วิรุณติ	ย่อมโกรธ วิ บทหน้า รุ ชาติในความปิด – ห้าม – โกรธ ย ปัจจย ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ที่สุดธาตุเป็น ชณ
วิโรจติ	ย่อมรุ่งเรือง วิ บทหน้า รุ ชาติในความสว่าง อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
วิลาปยติ	ย่อมยัง ---- ให้ติด วิลิ ชาติในความติด – จับ ณาเป ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อิ ที่ ลิ แลลบ ณ ที่ ณาเป ด้วย
วิลปนติ	ย่อมเพ้อ วิ บทหน้า ลป ชาติในความกล่าว – เพ้อ อ ปัจจย อนติ วิภัตติ
วิสสติ	ย่อมกรีดกราย วิ บทหน้า ลส ชาติในความรักใคร่ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
วิลิขติ	ย่อมขีด วิ บทหน้า ลิข ชาติในความขีด - เขียน อ ปัจจย ตี วิภัตติ
วิลิมปิสุสามิ	จักหา วิ บทหน้า ลิป ชาติในความฉาบ – ทา อ ปัจจย สุสามิ วิภัตติ ลง นิคคหิต แปลงเป็น ม แล้วลง อิ อาคม
วิลียนติ	ย่อมย่อยยับ ลิลิ ชาติในความติด – จับ ย ปัจจย อนติ วิภัตติ ทีฆะ อิ ที่ ลิ เป็น อี (บางท่านว่า วิ บทหน้า ลี ชาติในความแนบ --แฝง)
วิลุมปีสุ	ยื้อแย่งแล้ว อิ บทหน้า ลป ชาติในความปล้น – ชิง ปัจจย อุ วิภัตติ เป็น อีสุ ลงนิคคหิตที่พยัญชนะต้นธาตุ แล้วแปลงเป็น ม
วิวทนติ	ย่อมกล่าวแก่งแย่ง วิ บทหน้า ว ชาติในความกล่าว อ ปัจจย อนติ วิภัตติ
วิวเรสุ	แบ่งแล้ว วิ บทหน้า วร ชาติในความปรารถนา – อยากได้ เณ ปัจจยในกัตตุ อุ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้ แล้วลง ส อาคมหลังธาตุและปัจจย
วิสติ	ย่อมเข้าไป วิส ชาติในความเข้าไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ กัตตุ อี วิภัตติรัสสะเป็น อิ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช ช้อน ส หน้าธาตุ
วิสสชชิ	สละแล้ว วิ บทหน้า สช ชาติในความสละ ย ปัจจยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิ แลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช แล้วช้อน ส หน้าธาตุ

วิสุสเส	พึงเป็นอยู่ – คั่นเคย วิ บทหน้า สส ชาติในความหายใจ – เป็น อยู่ อ ปัจจย เอยย วิภัตติ ซ้อน ส หน้าธาตุแล้วลบ ยย คงไว้แต่ เอ
วิสนาติ	ย่อมแยก วิส ชาติในความพราก – แยก นา ปัจจย ติ วิภัตติ แปลง ส ปเน ส (คือทำให้เป็นตัวละคร)
วิสีทนต์	ย่อมจมลง วิ บทหน้า สีท ชาติในความจม อ ปัจจย อนติ วิภัตติ ทีฆะ อิ ที ส เป็น อี
วิโสเสหิ	จงให้เหือดแห้ง วิ บทหน้า สส ชาติในความแห้ง เณ ปัจจย ในเหตุกัตตุ หิ ปัญจมีวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง เอ ไว้
วิหณฺณติ	ย่อมเดือดร้อน วิ บทหน้า หน ชาติในความฆ่า – ตี – กระทบ – เดือดร้อน ย ปัจจย ติ วิภัตติ แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุเป็น ญ (เป็นได้ทั้งกัตตุ ทั้งกัมม)
วิหริติ	ย่อมอยู่ วิ บทหน้า หร ชาติในความอยู่ – อยู่ อัจจย ติ วิภัตติ
วิหาสิ	อยู่แล้ว วิ บทหน้า หร ชาติ อ ปัจจย อี วิภัตติ รัสสะเป็น อิที่ฆะต้นธาตุแล้ว ลบที่สุดธาตุ ลง ส อาคม
วิเหเจติ	ย่อมเปียดเบียน วิ บทหน้า เหจ ชาติในความเปียดเบียน – รบกวน เอ ปัจจย ติ วิภัตติ
วิชติ	ย่อมพัต วิช ชาติในความพัต อ ปัจจย ติ วิภัตติ
วิเรติ	ย่อมกล้า วิร ชาติในความกล้า – บุก – หาญ เณ ปัจจยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
วตินาเมสสาม	จักยัง ----ให้น้อมไปล่วงวิเศษ วิ -อติ บทหน้า นมฺ ชาติในความน้อม ไป เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ สสาม วิภัตติ ทีฆะต้นธาตุ ลบ ณ คง เอ ไว้ สนธิ อุป สัคเป็น วิติ
วตีปตนฺติ	ย่อมตกลงไป วิ - อติ บทหน้า ปต ชาติในความตก อ ปัจจย อนติ วิภัตติ สนธิอุปสัคเป็น วิติ

วิมฺสนฺติ	ทดลองอยู่ มาม ชาติในความทดลอง – สอบสวน ส ปัจจย อนฺติ วิภฺตติ เทว ภาวะ มา ขึ้นหน้าธาตุ แล้วแปลง ม เป็น ว เอา อ เป็น อี แปลง มม ชาติเป็น ม
จฺจเร	อัน ----ย่อมกล่าว ใจ ชาติในความกล่าว ย ปัจจยในกัมม ติ อนฺติ วิภฺตติแปลง ย กับ จ ที่สุด ชาติเป็น จจ เอาอ ที่ ว เป็น อุ แล้งแปลงวิภฺตติเป็น เร
วฺจฺจสฺสนฺติ	จักลุกขึ้น วิ – อุ บทหน้าหน้า ฐา ชาติในความหยุด –ตั้ง – ยืน อ ปัจจย ส สนฺติ วิภฺตติ ลบ อิ ที่ วิ ซ้อน ญ หน้าธาตุแล้วแปลง ฐา ชาติเป็น ฐห ลง อิ อามคม
วฺณฺตติ	ย่อมร้อย วุ ชาติในความร้อย ณา ปัจจย ติ วิภฺตติ
วฺสฺสฺตติ	อัน ----ย่อมอยู่ วส ชาติในความอยู่ ย ปัจจย ใน กัมม ติ วิภฺตติ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส เอา อ ที่ ว เป็น อุ
วฺยฺหฺตฺ	อัน --- จงพัดไป วุห ชาติในความลอย ย ปัจจยในกัมม ตฺ ปัญฺจมีวิภฺตติ แปร ย ไวหน้า ห ไวหลัง
วฺลฺณฺตติ	ย่อมคะนอง วุส ชาติในความคะนอง ณา ปัจจย ติ วิภฺตติ เอา อ ที่ ส เป็น อุ แล้วแปลง ณา ปัจจยเป็น นา
วฺปฺสฺมิ	เข้าไประงับวิเศษแล้ว วิ – อุป บทหน้า สม ชาติในความสงบ ระงับ อ ปัจจย อี วิภฺตติ รัสสะเป็น อิ ลบ อิ ที่ วิ ที่มะ อุ เป็น อุ
เวติ	ย่อมไหว วิ ชาติในความไหว- รัก –กิน –ไป อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ
เวชฺติ	ย่อมหวาดหวั่น วิธิ ชาติในความกลัว – ตกใจ – ไหว อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ แล้วลบ อี ที่ ซี
เวฏฺติ	ย่อมกล่าว วิฏ ชาติในความร้อง – กล่าว อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ
เวถฺติ	ย่อมขอร้อง วิถุ ชาติในความขอ – ขอร้อง อ ปัจจย ติ วิภฺตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ ลบ อุที่ ฤ เสีย

เวทยนฺติ	ย่อมรู้ วิท ชาติในความรู้- เสวย – จงใจ – กล่าว – รู้สึกร ฌย ปัจจยในกัตตุ อนฺติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ แล้วลบ ณ คง ย ไว้
เวสติ	ย่อมโปรย วิสุ ชาติในความโปรย – ชาติ – รต อ ปัจจย ติ วิภัตติ วิการ อิ เป็น เอ ลบ อุ ที่ สุ เสีย
เวกฺขติ	ย่อมพิจารณา เวกฺข ชาติในความแลเห็น – พิจารณา อ ปัจจย ติ วิภัตติ (มิวชฺ วิ – อิกฺข ชาติ)
เวธติ	ย่อมห้วนไหว วิธ ชาติในความไหว อ ปัจจย ติ วิภัตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ
เวรติ	ย่อมพัน เวร ชาติในความพัน – ผูก – โพห อ ปัจจย ติ วัตตมานาวิภัตติ (ลงหมวด จุร ชาติก็ได้)
เวณฺติ	ย่อมรู้ เวณฺ ชาติในความรู้ – คิด – ดำริ- ไคร่ครวญ – แลดู – ฟัง อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ณฺ แห่ง เวณฺ ชาติ
เวลยติ	ย่อมกำหนด เวล ชาติในความบอกกาล ฌย ปัจจย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
เวลฺติ	ย่อมเป็นไป เวลฺ ชาติความเป็นไป – ถึง – ไป อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลฺ แห่ง วลฺ ชาติ
เวจฺจติ	ย่อมให้ เวสฺ ชาติในความให้ ย ปัจจย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ สฺตก แล้วแปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น จณ (จะว่า ลง ณ ปัจจย แล้ว เอา ส เป็น จ ก็ได)
เวหติ	ย่อมหมั่น เวหฺ ชาติในความหมั่น – ขยัน อ ปัจจย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ หถ แห่ง เวหฺ ชาติ
โวทาเปยฺย	พึงให้ผ่องแล้ว วิ – โอ บทหน้า ทา ชาติในความชำระ ฌาเป ปัจจย เอยฺย วิภัตติ ลบ อิ ที่ วิ ลบ อา ที่ ทา ชาติ ลบ ณ ที่ ฌาเป เอ ซ้อนกันสองตัวหน้า โดย วิธีสนธิทั้งสิ้น

โวโรเปสสามิ	จักปลง ลงให้ฉิบหาย วิ – โอ บทหน้า รูป ชาติในความปลุก – หว่าน ณ ปัจจัยในกัตตุ สสามิ วิภัตติ ลบ อิ ที่ วิ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โวโลเกสิ	แลดูแล้ว วิ – โอ บทหน้า โลก ชาติในความแลดู – เห็น ณ ปัจจัยในกัตตุ อิ วิภัตติ รัสสะ เป็น อิ ลบ อิ ที่ วิ ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง ส อาคมหลังชาติและ ปัจจัย
โวลยติ	ย่อมบด วุล ชาติในความขยี้ – บด ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ลบ ณ คง ย ไว้
โวหเรย	พึงกล่าว วิ – โอ บทหน้า หร ชาติในความนำไป อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ ลบ อิ ที่ วิ

ส

สัสติ	ย่อมสรรเสริญ สัส ชาติในความชม – ยกย่อง – เสริญสรร อ ปัจจัย ติ วัตต มานาวิภัตติ
สัสเส	พึงกล่าว สัส ชาติในความกล่าว – พูด อ ปัจจัย เอยย วิภัตติ ลบ ยย คง ไว้แต่ เอ
สกุณชาติ	ย่อมอาจ สกุณ ชาติในความอาจ – สามารถ อุณา ปัจจัย ติ วิภัตติ ซ้อน ก (บางแห่งว่า สกุณ ชาติ อุณาปัจจัย)
สกุณโรนติ	ย่อมสักการะ สกุณ ชาติในความบูชา โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ เอา อา ที่ กา เป็น อ นี้กล่าวตามพนมธาตุกัจจายนะ (ควรเป็น ส บทดหน้า กร ชาติดีกว่า)
สกุณอนติ	ย่อมอาจ สกุณ ชาติในความอาจ – สามารถ โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
สกุณิสสติ	จักอาจ สจ ชาติในความอาจ – สามารถ อ ปัจจัย สสติ วิภัตติ แปลงที่สุด ธาตุปนเน ข ซ้อน ก หน้า ข ลง อิ อาคมที่ ข (บางแห่งท่านว่า สกุณ ชาติ)
สกุณติ	ย่อมเป็นไป สกุณ ชาติในความเป็นไป – ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

- สกุยกติ ย่อมกล่าว สกุ ชาติในความกล่าว – พุค ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- สงกติ ย่อมสงสัย สกิ ชาติในความสงสัย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลงนิคคหิตแปลงเป็น ง ลบ อิ ที่ กิ
- สงคติ ย่อมเป็นไป สคิ ชาติในความเป็นไป- ไป – ถึง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิต แปลงเป็น ง ลบ อิ ที่ คิ แห่ง สคิ ชาติ
- สขุณชาติ ย่อมเปียดเบียน สข ชาติในความเปียดเบียน อุณา ปัจจัย ตี วิภัตติ
- สงขุภิ กำเริบแล้ว สํ บทหน้า ขุภ ชาติในความไหว – สัน อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะเป็น อิ
- สงคณหิสสามิ จักสงเคราะห์ สํ บทหน้า คห ชาติ ญาหา ปัจจัย สสามิ วิภัตติ แปลง นิคคหิต เป็น ง ลบ ที่สุดธาตุแลลบ อา ที่ ญาหา แล้วลง อิ อาคม
- สงกสายติ ย่อมนั่ง สงกเส ชาติในความนั่ง อ ปัจจัย ตี วิภัตติ เอา เอ เป็น आय
- สงคามยติ ย่อมรบ สงคาม ชาติในความรบ ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- สจติ ย่อมกล่าว สจ ชาติในความกล่าว อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- สจฉิกโรนติ ย่อมกระทำให้แจ้ง สจฉิ บทหน้า กร ชาติในความกระทำ โอ ปัจจัย อนติ วิภัตติ
- สขติ ย่อมสละ สข ชาติในความสละ – ปล่อย -โปรย อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
- สขชติ ย่อมข้อง สข ชาติในความข้อง – ติด ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช
- สขชยีสุ จัดแจงแล้ว สขช ชาติในความเป็นไป – จัดแจง – ตระเตรียม ญย ปัจจัย ในกัตตุ อํ วิภัตติเป็น อีสฺ ลบ ณ คง ย ไว้
- สขชติฌายนติย่อมท่อง สํ บทหน้า ฌ ชาติในความคอก – เฟ่ง อ ปัจจัย ปัจจัย อนติ วิภัตติ เอา เอ เป็น आय แปลงนิคคหิต เป็น ช เพราะ ณ อยู่หลัง

สยชติ ย่อมเคล้าคลึง สยช ชาติในความเคล้าคลึง – กอด – รัด – ติด – ซ้อน อ
ปัจจัย ตี วัตตมานาวีรัตติ

สยฉินทิสสามิ จักตัด สัม บพหน้า ฉิท ชาติในความตัด อ ปัจจัย สสามิ วิรัตติ แปลง
นิคคหิตเป็น ญ ลงนิคคหิตอาคมที่พยัญชนะต้นธาตุแล้วแปลงเป็น นุ ลง อ
อาคม

สยญเมสสนติจักสำรวจม ญม ชาติในความกิน – บริโภค เอ ปัจจัย สสนติ วิรัตติ แปลง
นิคคหิตเป็น ญ ลบ อุ ที่ มุ แห่ง ญม ชาติ

สยขานีสุ จำได้แล้ว สัม บพหน้า ญา ชาติในความรู้ นา ปัจจัย อัม วิรัตติเป็น อีสุ แปลง
ญา ชาติเป็น ขา แปลงนิคคหิตเป็น ญ ลบ อา ที่ นา ปัจจัย

สยฺหติ ย่อมแผ่ไป สยฺห ชาติในความแผ่ไป – เจ็บ – ปวด – เป็น ตอน – ขยาย-ประชุม
อ ปัจจัย ตี วิรัตติ

สยฺหยติ ย่อมสามารถ สยฺห ชาติในความเปียดเบียน – สามารถ ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี
วิรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้

สยฺลติ ย่อมล่อลวง สยฺล ชาติในความล่อลวง – ล่อลวง – เปียดเบียน – เสรำหมอง อ
ปัจจัย ตี วิรัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ณ

สยฺลยติ ย่อมปรุงแต่ง สยฺล ชาติในความปรุงแต่ง เป็นไป ญย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิรัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้

สยฺทติ ย่อมเจ็บ สยฺท ชาติในความเจ็บ – ปวด – รก – ทึบ อ ปัจจัย ตี วิรัตติ ลง
นิคคหิตแปลงเป็น ณ ลบ อี ที่ ทิ เสีย

สยตติ ย่อมร้อง สยต ชาติในความร้อง – ให้ อ ปัจจัย ตี วิรัตติ

สยตยติ ย่อมเป็นไป สยต ชาติในความเป็นไป – ไปถึง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิรัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้

- สธติ ย่อมหย่อน สธ ชาติในความหย่อน –อ่อน –ผูก- พัน – จำลอง อ ปัจจยั ตี
วิรัตติ (ลงปัจจยัหมวด จุร ชาติก็ได้)
- สททเหยย พึงเชื่อ สัม บทหน้า ธา ชาติในความทรง –วาง อ ปัจจยั เอยย วิรัตติ แปลง ธา
ชาติเป็น ทท แปลงนิคคหิตเป็น ท
- สทติ ย่อมยินดี สท ชาติในความยินดี – ชอบใจ –เพือกเพลิน อ ปัจจยั ตี วิรัตติ
(ลงปัจจยัหมวด จุร ชาติก็ได้)
- สทเทติ ย่อมกล่าว สท ชาติในความกล่าว – เปล่ง –เรียกร้อง – นำเกลียด ณ ปัจจยั
ในกัตตุ ตี วิรัตติ ลง ณ คง เอ ไว้
- สธติ ย่อมเปี้ยก สธ ชาติในความชุ่มชื้น – รื่นเริง – นำเกลียด ณ ปัจจยั ในกัตตุ ตี
วิรัตติ ลบ อุ ที่ ฐ แห่ง สุ ชาติ
- สนติ ย่อมคบ สน ชาติในความคบ – สมาคม อ ปัจจยั ตี วิรัตติ
- สนตขุเขสิ คุกคามแล้ว สัม บทหน้า ตขช ชาติในความขู่ – คุกคาม ณ ปัจจยัในกัตตุ อี
วิรัตติ รัสสะเป็น อี แปลงนิคคหิตเป็น น ลบ ณ คง เอ ไว้
- สนตยติ ย่อมสืบท่อ สนต ชาติในความสืบท่อ – แผ่ – กว้าง เต็ม ญย ปัจจยัในกัตตุ ตี
วิรัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
- สนตปเปสิ ให้อืมนำแล้ว สัม บทหน้า ตปป ชาติในความอืมน ณ ปัจจยั ในเหตุกัตตุ อี
วิรัตติ รัสสะเป็น อี แปลงนิคคหิตเป็น น ลบ ณ คง เอ ไว้ลง ส อาคม
- สนถยติ ย่อมรื้อยกรอง สนถ ชาติในความแต่ง – รื้อยรื้อย ญย ปัจจยัในกัตตุ ตี วิรัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- สนตสนติ ย่อมสะดุ้งพร้อม สัม บทหน้า ตส ชาติในความหวาด – เสียว สะดุ้ง อ ปัจจยั
อนติ วิรัตติ แปลงนิคคหิต เป็น น
- สนทติ ย่อมหลังไหล สนท ชาติในความไหลไป- หลังไป อ ปัจจยั ตี วิรัตติ
- สนธาเรสุ ทรงไว้พร้อมแล้ว สัม บทหน้า ธาร ชาติในความทรง – วาง – ตั้ง ณ ปัจจยั
ในกัตตุ อุ วิรัตติ แปลงนิคคหิตเป็น น ลบ ณ คง เอ ไว้ ลง ส อาคม

- สนตุสนติ ย่อมยินดีพร้อมม สัม บพหน้า ตุส ชาติในความยินดี ย ปัจจัย ในกัตตุ อนติ
วิรัตติ แปลงนิคคหิตเป็น นุ แล้วแปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
- สนธาวิสสึ เล่นไปพร้อมกัน สัม บพหน้า ฐา ชาติในความวิ่งไป อ ปัจจัย สส วิรัตติ แปลง
นิคคหิตเป็น นุ ลง อิ อาคม
- สนนยถ จงผูกสอด สัม บพหน้า นห ชาติในความผูก ย ปัจจัยในกัตตุ ถ ปัญจมีวิรัตติ
แปลงนิคคหิตเป็น นุ แล้วแปร ย ไว้หน้า ห ไว้หลัง
- สนนิปตนติ ย่อมประชุมกัน สัม บพหน้า ปต ชาติในความ ตก อ ปัจจัย อนติ วิรัตติ แปลง
นิคคหิตเป็น นุ
- สปติ ย่อมประชุม – รวม สป ชาติในความประชุม – รวม อ ปัจจัย ติ วัตตมานา
วิรัตติ
- สปี แข่งแล้ว สป ชาติในความดำ – แข่ง อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิรัตติ รัสสะเป็น อิ
- สปปติ ย่อมคลานไป สปป ชาติในความคลานไป – เสือกไป อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
- สพพติ ย่อมเปียดเบียน สพพ ชาติในความเป็นไป – เปียดเบียน – เต็มครบ อ ปัจจัย
ติ วิรัตติ
- สภาชยติ ย่อมหนาว สภาช ชาติในความเย็น – หนาว – ราด ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิรัตติ
ลบ ณ คง ย ไว้
- สภติ ย่อมเปียดเบียน สภ ชาติในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ติ วิรัตติ ลบ อุ ที่ ภู
แห่ง สภ ชาติ
- สมติ ย่อมสงบ สม ชาติในความสงบ – ชักช้า – ยืดยาว อ ปัจจัย ติ วิรัตติ
- สมพยติ ย่อมเกี่ยวเนื่อง สมพ ชาติในความผูก – ติด ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิรัตติ ลบ
ณ คง ย ไว้
- สมติวิฆตติ ย่อมร้าวรต สัม บพหน้า วิท ชาติในความแทง – เจาะ ย ปัจจัยในกัตตุ ติ
วิรัตติ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดชาติเป็น ชณ แล้วแปลงนิคคหิตเป็น ม.

- สมนุวสติ ย่อมแสวงหา สัม – อนุ บทหน้า อีส ธาตุในความแสวงหา อ ปัจจย ตี วิภัตติ
แปลง นิคคหิตเป็น ม พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว วิการ อี ที่ อีส ธาตุ
เป็น เอ
- สมนุสสุตติ ย่อมพิจารณาเห็น สัม – อนุ บทหน้า ทิส ธาตุในการเห็น – แลดู อ ปัจจย
มิ วัตตมานาวิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ทิส ธาตุเป็น สุต เพราะ
มีวิภัตติ ที่เหมาะที่สุดธาตุแลปัจจยเป็น อา
- สมปชชตุ จงถึงพร้อม สัม บทหน้า ปท ธาตุในการถึง – บรรลุ ย ปัจจย ในกัตตุ ต
วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
- สมปฏิจจติ ย่อมรับเฉพาะ สัม – ปฏิ บทหน้า อีส ธาตุในการปรารถนา ย ปัจจยในกัตตุ ต
ตี วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ที่สุด ธาตุเป็น จณ ลบ อี ที่ ฎ
แห่ง ฎ โดยวิธีสนธิ
- ปมปริวตตติ ย่อมเป็นไปพร้อม สัม – ปริ บทหน้า วตต ธาตุในการเป็นไป อ ปัจจย ตี
วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม
- สมปาปุณนิ ท้นแล้ว สัม – ป บทหน้า อาป ธาตุในการถึง – บรรลุ อุณา ปัจจย อี วิภัตติ
รัสสะเป็น อี แปลงนิคคหิตเป็น ม ลบ อา ที่ อาณา
- สมปิณเฑติ ย่อมประมวลมา สัม บทหน้า ปิติ ธาตุในการรวบรวม ณ ปัจจยในกัตตุ ต
วิภัตติ แปลงนิคคหิตที่ สัม เป็น ม ลงนิคคหิตอาคมแปลง ณ ลบ อี ที่ ติ แห่ง
ปิติ ลบ ณ คง เอ ไว้
- สมมุสสุตติ ย่อมถูกต้องพร้อม สัม บทหน้า ปิติ ธาตุในการถูกต้อง อ ปัจจยในกัตตุ ต
ตี วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สุต (สมมุสสุตติ อ
ปัจจย)
- สมมุชชติ ย่อมกวาด สัม บทหน้า มชช ธาตุในการกวาด – ชำระ – ถูก อ ปัจจย ตี
วิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ม

สนมฤติ	ย้อมกล่าว สมฤ ชาติในความกล่าว – คั่นเคย – สนิท อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลงนิกคหิตเป็น ม
สมมนนติ	ย้อมระงับ สมฤ ชาติในความสงบ ระงับ – ดับ – ลำบาก –เจียบ ย ปัจจัย ในกัตตุ อนนติ วิภัตติ ลบ อุที่ มุ แห่ง สมฤ ชาติแล้วแปลง ย กับ ม ที่สุดชาติเป็น มม
สมมาเปสิ	ให้ถึงพร้อมแล้ว สํ – ป บทหน้า อาป ชาติในความถึง เณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี แปลงนิกคหิตเป็น ม ลบ ณ ตง เอ ไว้แล้วลง ส อาคม
สมसानสิ	นับถือแล้ว สํ บทหน้า มาน ชาติในความนับถือ เณ ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะเป็น อี แปลง นิกคหิตเป็น ม ลบ ณ คง เอ ไว้แล้วลง ส อาคม
สมมสติ	ย้อมไตร่ตรอง สํ บทหน้า สม ชาติในความลุ่มคล่ำ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง นิกคหิตเป็น ม
สมาคณนิ	คบหาแล้ว สํ –อา บทหน้า คม ชาติในความไป- ถึง อ ปัจจัย อี วิภัตติรัสสะ เป็น อี แปลงนิกคหิตเป็น ม อาเทศ ม ที่สุดชาติเป็น ณ หรือแปลง คม เป็น คณณ
สมาทยิสุ	ถือเอาพร้อมแล้ว สํ –อา บทหน้า ทา ชาติในความให้ อ ปัจจัย อุ วิภัตติเป็น อิสุ แปลงนิกคหิตเป็น ม เอา อา ที่ ทา ชาติเป็น อี วิการ อี เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
สมาทเปติ	ย้อมชักชวน สํ –อา บทหน้า ทา ชาติในความให้ ณาเป ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง นิกคหิตเป็น ม ลบ อา ที่ ทา ชาติและณา ที่ ณาเป (เป็นเหตุกัตตุ แต่แปล เป็นกัตตุ)
สมาปชชิ	เข้าแล้ว สํ –อา บทหน้า ปท ชาติในความถึง ย ปัจจัยในกัตตุ อี วิภัตติ รัสสะ เป็น อี แปลงนิกคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ท ที่สุดชาติเป็น ชช
มหาทรธ	จรรวบรวม สํ –อา บทหน้า หร ชาติในความนำไป อ ปัจจัย ถ ปัญจมีวิภัตติ แปลงนิกคหิตเป็น ม

สมิขุมตุ	จงสำเร็จ สํ บทหน้า อธิ ธาตุในความสำเร็จ ย ปัจจัย ในกัตตุ ตุ ปัญจมีวิภัติ แปลงนิคคหิตเป็น ม แล้วแปลง ย กับ ธ ที่สุดธาตุเป็น ชุม
สมิณฺชนติ	ย่อมเอนเอียง สํ บทหน้า อธิช ธาตุในความไหว – สะเทือน อ ปัจจัย อนฺติ วิภัติ แปลงนิคคหิตเป็น ม
สมฺภุราติ	ย่อมบรรลु สมฺภุ ธาตุในความถึง- บรรลุ – สำเร็จ ณา ปัจจัย ติ วิภัติ
สมฺภูจาเปสํ	ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว สํ – อุ บทหน้า จา ธาตุในความตั้ง ณาเป ปัจจัย อุ วิภัติ แปลงนิคคหิตเป็น ม ซ้อน ภู หน้าธาตุลบ ณ ที่ ณาเป ลง ส อาคม
สมิรติ	ย่อมหวั่นไหว สํ บทหน้า อิริ ธาตุในความไหว – สั่น อ ปัจจัย ติ วิภัติ แปลง นิคคหิตเป็น ม
สมฺลลปติ	ย่อมเจรจา สํ –อุ บทหน้า สป ธาตุในความกล่าว อ ปัจจัย ติ วิภัติ แปลง นิคคหิตเป็น ม ซ้อน ล หน้าธาตุ
สมฺหาจรติ	ย่อมร้องเรียก สํ – อุ –อา บทหน้า จร ธาตุในความประพฤติ – เทียวไป อ ปัจจัย ติ วิภัติ แปลงนิคคหิต เป็น ม แล้วลง ท อาคม ที่ อา
สยติ	ย่อมนอน สํ ธาตุในความนอน อ ปัจจัย ติ วิภัติ รัสสะ อี เป็น อี วิการ อี เป็น เอ เอา เอ เป็น อย
สรติ	ย่อมระลึก สร ธาตุในความระลึก – กำจัด – ไป – ถึง- เทียวไป – ประชุม อ ปัจจัย ติ วิภัติ
สโมสรติ	ย่อมประชุม สํ – โอ บทหน้า สร ธาตุในความไป อ ปัจจัย ติ วิภัติ แปลง นิคคหิตเป็น ม
สลฺลฺกฺเขถ	จงกำหนด สํ บทหน้า ลกฺข ธาตุในความกำหนด ฌณ ปัจจัยในกัตตุ ถ ปัญจมี วิภัติ แปลงนิคคหิต เป็น ล ลบ ณ คง เอ ไว้
สลฺลปติ	ย่อมเจรจา สํ บทหน้า ลป ธาตุในความกล่าว – พูด อ ปัจจัย ติ วิภัติ แปลง นิคคหิตเป็น ล
สลติ	ย่อมเล่นไป สล ธาตุในการเล่น -ไหล –สั่น ป้องกัน อ ปัจจัย ติ วิภัติ

สลลติ	ย้อมไป สลล ธาตุในความไป- แล่น – ปราด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
สวิ	ย้อมเป็นไป สว ธาตุในความไป- ถึง – เป็นไป – เกิด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ รัสสะ อุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว
สสติ	ย้อมเป็นอยู่ สส ธาตุในความเป็นอยู่ – หายใจ อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
สสติ	ย้อมเปียดเบียน สสุ ธาตุในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง สสุ ธาตุ
สหติ	ย้อมอดกลั่น สห ธาตุในความอดกลั่น – อด อ ปัจจัย ตี วิภัตติ (ลงในหมวด จฺร ธาตุก็ได้)
สยหติ	ย้อมครอบงำ สห ธาตุในความครอบงำ –อาจ – สามารถ ย ปัจจัย ตี วิภัตติ แปร ย ไวหน้า ห ไวหลัง
สพติ	ย้อมร้อง สพ ธาตุในความเลียงดู – ปรนเปรอ อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ
สยม	จงสงวน สํ บทหน้า ยม ธาตุในความเลียงดู – ปรนเปรอ อ ปัจจัย หิ ปัญจมี วิภัตติ ลบ เสีย
ส่วตตติ	ย้อมเป็นไปพร้อม สํ บทหน้า วตต ธาตุในความเป็นไป อ ปัจจัย ตี วิภัตติ
สํวร	จงสำรวม วร ธาตุในความห้าม – กั้น อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบเสีย
ส่วชฺชนติ	ย้อมมีพร้อม สํ บทหน้า วิท ธาตุในความมี – เป็น ย ปัจจัย ในกัตตุ อนฺติ วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชฺช
ส่วทท	จงจัดแจง สํ – วิ บทหน้า ฐา ธาตุในความทรงไว้ อ ปัจจัย ฌ ปัญจมีวิภัตติ แปลง ฐาเป็น ทท
ส่วเวหติ	ย้อมยัง --- ให้สลดพร้อม สํ บทหน้า วิช ธาตุในความกลัว เณ ปัจจัยในเหตุกัต ตุ ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ วิ เป็น เอ ลบ อิ ที่ ชี แล ณ คง เอ ไว้
สํสร	ท่องเที่ยวไปแล้ว สํ บทหน้า สร ธาตุในความเที่ยวไป อ ปัจจัย อี อัชชตตนิ วิภัตติ

สัสนเทนฺติ	ย้อมสนทนา – เปรียบเทียบ สัม บพหน้า สนท ธาตุในความหลังไหล เอ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ
สัสิพฺพนฺติ	ย้อมเย็บพร้อม สัม บพหน้า สิว ธาตุในความเย็บ อ ปัจจัย อนฺติ วิภัตติ แปลง ย กับ ว ที่วสุดธาตุเป็น พพ
สาขติ	ย้อมซึบซาบ สาข ธาตุในความซึมซาบ – อาบ – กระจาย – แพร่ อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สทยติ	ย้อมยินดี สท ธาตุในความยินดี – ชอบใจ – เพลิดเพลิน ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ที่หะต้นธาตุลบ ณ คง ย ไว้
สาติ	ย้อมหุง – ต้ม สา ธาตุในความหุง – ต้ม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สาธติ	ย้อมข่มเหง สาธ ธาตุในความข่มเหง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สารถยติ	ย้อมยัง----ให้สำเร็จ สารถ ธาตุในความสำเร็จ ญย ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ฯ คง ย ไว้ (แปลเป็นกัตตุว่า ย่อมสำเร็จลง ย ปัจจัยในกัตตุ)
สารุณฺนาติ	ย้อมสำเร็จ สาร ธาตุในความสำเร็จ อุณา ปัจจัย ติ วิภัตติแปลง ณา เป็น นา
सानติ	ย้อมลับ สาน ธาตุในความลับ – อาน – ทำให้คม อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สามยติ	ย้อมใคร่ครวญ สม ธาตุในความดำริ – คิด – พึ่ง – แลดู – ใคร่ครวญ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ที่หะต้นธาตุ ลบ ณ คง ย ไว้
สามเติ	ย้อมเรียกร้อง สาม ธาตุในความเรียกร้อง – เรียก ณ ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
สายติ	ย้อมยินดี सा ธาตุในความยินดี – ล้ม – จ้ม ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ
สารถยติ	ย้อมเพลี้ย สาร ธาตุในความทูลพล ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติลบ ณ คง ย ไว้
สาเวติ	ย้อมยัง ----ให้ยินดี สุ ธาตุในความฟัง ณ ปัจจัยในเหตุกัตตุ ติ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว ที่หะต้นธาตุลบ ณ คง เอ ไว้
สาสติ	ย้อมสั่งสอน สาส ธาตุในความสั่งสอน – บังคับ – สั่ง – พร่ำสอน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

สีกยติ	ย้อมจับต้อง สิกข ชาติในความจับต้อง – ถูกต้อง ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
สิกขาเปติ	ย้อมยัง ----ให้ศึกษา สิกข ชาติในความศึกษา ฌาเป ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ ฌ ที่ ฌาเป
สิงขสามิ	ย้อมดม สิกขิ ชาติในความสูด –ดม อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแปลงเป็น ง ลบ อี ที่ ฌ ที่หะที่สุดธาตุแลปัจจย เป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง
สิญจติ	ย้อมรด สิจ ชาติในความรด- ราด – เท – วิด อ ปัจจย ตี วิภัตติลงนิคคหิต แปลงเป็น ญ
สิจจยติ	ย้อมย่ำยี่ สิจจ ชาติในความบด – ตัด –ย่ำยี่ ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้
สิทติ	ย้อมปลด สิท ชาติในความปลดเปลื้อง – หลุด –พ้น อ ปัจจย ตี วิภัตติ
สิขชติ	ย้อมสุก สิท ชาติในความระอุ – สุก ย ปัจจย ในกัตตุ ตี วิภัตติ แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช
สินทติ	ย้อมเย็น สิท ชาติในความเย็น อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลง นิคคหิตแล้วแปลงเป็น ม
สินาติ	ย้อมผูก สิ ชาติในความผูก – พ้น ลับ นา ปัจจย ตี วิภัตติ (สินินติ ลง ญ ปัจจย)
สินาติ	ย้อมหุง – ต้ม สา ชาติในความหุง – ต้ม นา ปัจจย ตี วิภัตติ เอา อา ที่ สา ธาตุเป็น อี
สิขุมติ	ย้อมสำเร็จ สิริ ชาติในความสำเร็จ ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ เอา อุ ที่ ฐ เป็น อ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุเป็น ชม
สินิยหติ	ย้อมอิมใจ สนิห ชาติในความรักใคร่ – ชอบใจ อาลัย อิมใจ ย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ แล้วแปร ย ไว้หน้า ห ไว้หลัง
สินเทยติ	ย้อมรักใคร่ สินเห ชาติในความรักใคร่ – อาลัย ญย ปัจจยในกัตตุ ตี วิภัตติ ลบ ฌ คง ย ไว้

สีกติ	ย้อมยกลง สิก ชาติในความยกลง สิก ชาติในความยกลง – สรรเสริญ อ ปัจจัย ตี วิภัติ
สีลติ	ย้อมแสวงหา สีล ชาติในความแสวงหา – เสาะหา อ ปัจจัย ตี วิภัติ
สียติ	ย้อมละเอียด สย ชาติในความเล็กน้อย – ละเอียด ย ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิภัติ เอา อา ที่ สย ชาติ เป็น อี
สีลาขติ	ย้อมสรรเสริญ สีลาข ชาติในความยกลง – สรรเสริญ – ชมเชย อ ปัจจัย ตี วิภัติ
สีลิสฺสติ	ย้อมกอดรัด สีลิส ชาติในความกอดรัด – ติดกัน ย ปัจจัยในกัตตุ ตี วิภัติ แปลง ย กับ ส ที่สุดชาติเป็น สส
สีเสสติ	ย้อมเผาผลาญ สีลิสฺ ชาติในความเผาผลาญ – เปรี้ยง อ ปัจจัย ตี วิภัติ วิการ อี ที่ ลี เป็น เอ ลบ อุ ที่ สุ
สีโลกติ	ย้อมประพันธ์ สีโลก ชาติในความประพันธ์ – แต่ง อ ปัจจัย ตี วิภัติ
สีโลณติ	ย้อมประหาร สีโลณ ชาติในความฆ่า – ปรหาร อ ปัจจัย ตี วิภัติ
สีพฺพติ	ย้อมเย็บ สีว ชาติในความเย็บ – แห้ง – เหี่ยว – เป็นไป อ ปัจจัย ในกัตตุ ตี วิ ภัติ แปลง ย กับ ว ที่สุดชาติเป็น พพ (บางแห่งว่า สีว ชาติ)
สีสติ	ย้อมเปียดเบียน สีส ชาติในความเปียดเบียน อ ปัจจัย ตี วิภัติ
สีทติ	ย้อมแผ่ไป สีท ชาติในความแผ่ไป – จม – จบ- หยุต อ ปัจจัย ตี วิภัติ ที่มะ ตันชาติ
สีลติ	ย้อมมั่นคง สีท ชาติในความมั่นคง – คงที่ – รับ อ ปัจจัย ตี วิภัติ (ลงปัจจัย หมวด จุร ชาติก็ได้)
สุติ	ย้อมบด สุ ชาติในความบด อ ปัจจัย ตี วิภัติ
สุณาทิ	ย้อมฟัง สุ ชาติในความฟัง – ผูก – ติดต่อ ณา ปัจจัย ตี วิภัติ
สุนฺนติ	ย้อมเปียดเบียน สุ ชาติในความเปียดเบียน นา ปัจจัย อนฺติ วิภัติ ลบ อา ที่ นา ปัจจัย

สุขขิสฺสติ	จักแห่ง สุข ชาติในความแห่ง อ ปัจจัย สฺสติ วิภัตติ แล้วลง อิ อาคม
สุขติ	ย่อมสบาย สุข ชาติในความสบาย อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สุภิตติ	ย่อมดำ สุภ ชาติในความดำ – บริภา อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สุภฺณยติ	ย่อมแห่ง สุภฺณ ชาติในความแห่ง ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
สณฺจติ	ย่อมปล่อย สุตฺต ชาติในความแก้ – ปล่อย ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
สุขุมติ	ย่อมหมดจด สุข ชาติในความหมดจด – สะอาดด- ผุดผ่อง ย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ธ ที่สุดชาติเป็น ชุม
สุนติ	ย่อมร้อง สุน ชาติในความร้อง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สมฺภติ	ย่อมเบียดเบียน สมฺภ ชาติในความเบียดเบียน – กล่าวประหาร – ตี อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สฺสปติ	ย่อมหลับ สฺป ชาติในความหลับ – ผัน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สุรติ	ย่อมส่องสว่าง สุร ชาติในความส่องสว่าง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สมฺรติ	ย่อมยินดีด้วย สฺ บทหน้า รม ชาติในความยินดี – ราบรื่น อ ปัจจัย ติ วิภัตติ แปร ร ไว้หลัง ม ไว้หน้า
สุลฺลยติ	ย่อมจัดแจง สุลฺล ชาติในความจัดแจง – ตระเตรียม ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ณ คง ย ไว้
สุสฺสูสติ	ย่อมปรารถนาจะพึง สฺ ชาติในความพึง ส ปัจจัย ติ วิภัตติ เทวภาวะ สฺ ขึ้น หน้าชาติซ้อน สฺ หน้าชาติแล้วที่มะ อุ ที่ สฺ ชาติเป็น อุ
สุสฺสติ	ย่อมแห่ง สฺส ชาติในความแห่ง – เหี่ยว ย ปัจจัย ติ วิภัตติ แปลง ย กับ ส ที่สุตชาติเป็น สฺส
สุยฺหเต	ย่อมสามารถ สุห ชาติในความอาจ – สามารถ ย ปัจจัย เต วิภัตติ แปล ย ไว้ หน้า (เป็นได้ทั้งกัตตุ และ กัมม)

สูงยติ	ย่อมร้อยกรอง สูง ชาติในความประกาศ – แต่ง – ร้อยกรอง – ชี้แจง ญย ปัจจัยในกัตตุ สจ ชาติในความทิมแทง – ส่อเสียด – เสียดแง ที่มะตันธาตุก็มี
สูงติ	ย่อมไหล สูง ชาติในความไหล- รด- ราด – ขยาย – แสง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
สูงยติ	ย่อมนับถือ สูง ชาติในความนับ – นับถือ ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
สูงยติ	พึงแล้ว ส ชาติในความพึง ย ปัจจัยในกัมม อี อัชชัตตนิวิภัตติ แล้วแปลงเป็น ตถ ที่มะ อุ เป็น อุ ลง อี อาคม
สูงยติ	ย่อมกล้า สูง ชาติในความกล้า – แข็ง – องอาจ ญย ปัจจัย ในกัตตุ ติ วิภัตติ ลบ ญ คง ย ไว้
สูงติ	ย่อมทิมแทง สูง ชาติในความทิมแทง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ
เสติ	ย่อมนอน สี่ ชาติในความนอน อ ปัจจัย ติ วิภัตติ รัสสะ อี เป็น อี วิการ อี เป็น เอ
เสติ	ย่อมเจริญ สี่ ชาติในความเจริญ – รุ่งเรือง – ไป – ถึง อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี ที่ สี่ เป็น เอ
เสจติ	ย่อมรด สจ ชาติในความไหล – รด – ราด อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ (เสจ ชาติก็มี)
เสตติ	ย่อมสะอาด สิต ชาติในความขาว – ผีอก อ ปัจจัย ติ วิภัตติ วิการ อี เป็น เอ
เสธติ	ย่อมสั่งสอน สิจ ชาติในความสั่ง – เจริญ – สั่งสอน – เป็นไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ ลบ อุ ที่ ฐ วิการ อี เป็น เอ
เสลยติ	ย่อมอำนวย สิล ชาติในความแสดงความยินดี ญย ปัจจัยในกัตตุ ติ วิภัตติ วิการ อี ที่ สี่ เป็น เอ แล้วลบ ญ คง ย ไว้
เสเสติ	ย่อมเหลือ สิส ชาติในความพิเศษ – เหลือ – แปลก ญย ปัจจัย ในกัตตุ วิการ อี ที่ สี่ เป็น เอ ลบ ญ คง เอ ไว้
เสกติ	ย่อมเป็นไป เสก ชาติในความเป็นไป – ถึง – ไป อ ปัจจัย ติ วิภัตติ

เสติ	ย่อมหุง เส ชาติในความหุง – ต้ม อ ปัจจย ตี วิภัตติ
เสยยติ	ย่อมโปรย เส ชาติในความสิ้นไป – เสื่อมไป – เป็นไป อ ปัจจยในกัตตุ สิ วัตต มานาวิภัตติ แล้วซ้อน ย หน้า ย ปัจจย
เสลติ	ย่อมไป – ถึง สุล ชาติในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ ลु แห่ง เสล ชาติ
เสวติ	ย่อมคบ สิว ชาติในความคบ – เสพ อ ปัจจย ตี วิภัตติ วิการ อิ ที่ สิ เป็น เอ (เสล ชาติก็มี สิ ชาติก็มี ใช้ได้เหมือนกัน)
โสกติ	ย่อมเป็นไป สุข ชาติในความเป็นไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสจามิ	ย่อมเศร้าโศก สุข ชาติในความเศร้าโศก – แห่ง – เหี่ยว อ ปัจจย ตี วัตตมานา วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ ที่หะที่สุดธาตุแลปัจจยเป็น อา เพราะ มิ อยู่หลัง
โสจติ	ย่อมหยุด สุข ชาติในความหยุด – ซ้ำ – เกียจคร้าน อ ปัจจย ตี วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสภณ	จงงาม สุข ชาติในความงาม – ไพโรจน์ เอ ปัจจย ถ ปัญจมีวิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสณฺติ	ย่อมจองหอง โสณฺ ชาติในความหยิ่ง – จองหอง อ ปัจจย ตี วิภัตติ แล้วลบ อุ ที่ ญ แห่ง โสณฺ ชาติ
โสสสามิ	จักพึง สุข ชาติในความพึง อ ปัจจย สสามิ วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ
โสเธสสาม	จักให้ชำระ สุข ชาติในความหมดจด – ชระ เณ ปัจจยในเหตุกัตตุ สสาม วิภัตติ พฤทธิ อุ เป็น โอ แล้วลบ ณ คง เอ ไว้
โสณติ	ย่อมประหาร โสณ ชาติในความฆ่า – ประหาร – รวมกันไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ

ห

หณฤติ	ย่อมเดือดร้อน หน ธาตุในความเปียดเบียน ฆ่า – ประหาร ย ปัจจย ตี วัตติ แปลง ย กับ น ที่ สุดธาตุเป็น ฤณ
หณฺนติ	ย่อมฆ่า หน ธาตุในความฆ่า – ตี – ประหาร – เปียดเบียน อ ปัจจย อนฺติ วิภัตติ (ที่เป็น อนฺติ หน อ-ติ ทำที่ สุดธาตุให้เป็นพยัญชนะสังโยค)
หณฺนติ	ย่อมผุดผ่อง หณฺ ธาตุในความรุ่งเรือง – ส่อง – สว่าง – ผุดผ่อง อ ปัจจย ตี วิภัตติ
หเนยฺย	พึงเปียดเบียน หน ธาตุในความเปียดเบียน – เปียนไป – ไป – ถึง – ฆ่า – ตี – ประหาร อ ปัจจย เอยฺย สัตตมีวิภัตติ
หทติ	ย่อมถายอุจจาระ หท ธาตุในความถายอุจจาระ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
หโนติ	ย่อมถอน หนฺ ธาตุในความเลิก – ถอน โอ ปัจจย ตี วิภัตติ ลบ อุ ที่ นฺ แห่ง हनฺ ธาตุ
หมฺมติ	ย่อมไป หมฺม ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ
หยติ	ย่อมไป หย ธาตุในความไป – ถึง – เป็นไป อ ปัจจย ตี วิภัตติ
หฺร	จงนำไป หร ธาตุในความถือ – ยึด – จับ อ ปัจจย ตี วิภัตติ
หฺริยติ	ย่อมเป็นไป หฺริย ธาตุในความเป็นไป- ไป – ถึง – เจ็ล อ ปัจจย ตี วิภัตติ
หฺริยฺนฺติ	อัน --- ย่อมไป หร ธาตุในความนำไป ย ปัจจย อิ อาคมหน้า ย อนฺติ วิภัตติ ทีฆะ อิ เป็น อี
หฺรายติ	ย่อมละลาย หเร ธาตุในความละลาย อ ปัจจย ตี วิภัตติ เอา เอ ที่ หเร ธาตุ เป็น อาย
หฺสนฺติ	ย่อมละลาย หส ธาตุในความร่าเริง – หัวเราะ – เสสรวล – เฮฮา อ ปัจจย อนฺติ วิภัตติ
หฺวติ	ย่อมบูชา หฺว ธาตุในความบูชา – ให้ อ ปัจจย ตี วิภัตติ รัสสะ อุ เป็น อุ พฤทธิ อุ เป็น โอ เอา โอ เป็น อว

ทสติ	ย่อมร้อง หส ธาตุในความร่าเริง – หัวเราะ อ ปัจจย อี อัชชัตตนิวิรัตติ
หพติ	ย่อมยกย่อง หพ ธาตุในความยกย่อง – สรรเสริญ อ ปัจจย ตี วิรัตติ
หายนตุ	จงเสื่อม หา ธาตุในความเสื่อม – สิ้น ย ปัจจย ในกัตตุ อนตุ ปัญจมีวิรัตติ
หาสยสส	จง ---ให้ร่าเริง หส ธาตุในความร่าเริง – หัวเราะ ญย ปัจจย ในเหตุกัตตุ สสุ ปัญจมีวิรัตติ ที่มะตันธาตุ ลบ ณ คง ย ไว้
หาสส์	จกนำไป หร ธาตุในความนำไป อ ปัจจย สส์ กาลาติปัตติวิรัตติ ที่มะตันธาตุ แล้วลบที่สุดธาตุ
หิโนติ	ย่อมกำจก หิธิ ธาตุในความเที่ยวไป- ไป อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลง นิคคหิตแล้ว แปลงเป็น ณ ลบ อี ที่ ติ แห่ง หิธิ ธาตุ
หิกุกติ	ย่อมร้อง หิกุก ธาตุในความร้อง อ ปัจจย ตี วัตตมานาวิรัตติ
หิลาหติ	ย่อมสำราญ หิลาทิ ธาตุในความสำราญ –สบาย อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลบ อี ที่ ติ แห่ง หิลาทิ ธาตุ
หิสติ	ย่อมร้อง หิสู ธาตุในความร้อง อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลบ อุ ที่ สุ แห่ง หิสู ธาตุ
หีเสติ	ย่อมเปียดเบียน หิสี ธาตุในความเปียดเบียน – ประทุษร้าย ญเ ปัจจยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลงนิคคหิตที่พยัญชนะต้นธาตุลบ อี ที่ สี่ ลบ ณ คง เอ ไว้ (ลง อ ปัจจยก็มี เช่น หีสติ)
หีสติ	ย่อมดูแคลน หีฬ ธาตุในความน่าดี ญเ ปัจจยในกัตตุ ตี วิรัตติ ลบ ณ คง เอ ไว้
หุจจติ	ย่อมงอ หุจจ ธาตุในความโก่ง – คด – งด อ ปัจจย ตี วิรัตติ
หุณฺหติ	ย่อมประหาร หุติ ธาตุในความฆ่า – ประหาร อ ปัจจย ตี วิรัตติ ลง นิคคหิต แปลงเป็น ณ แล้วลบ อี ที่ ติ
หุริติ	ย่อมงอ หุริ ธาตุในความงอ –โก่ง –คด อ ปัจจย ตี วิรัตติ
หุพติ	ย่อมเป็นไป หุพ ธาตุในความเป็นไป – ถึง ไป อ ปัจจย ตี วิรัตติ
ເເຈຕິ	ย่อมเปียดเบียน เເຈ ธาตุในความเปียดเบียน อ ปัจจย ตี วิรัตติ

- ເສຕິ ຍ່ອມເປັນໄປ ເສຸ ຣາຕຸໃນຄວາມໄປ – ຄຶງ – ເປັນໄປ – ຮ້ອງ – ສົ່ງເສີຍ ອ ປັຈຈັຍ
ຕິ ວິກັຕຕິ ລບ ອຸ ທີ່ ສຸ ແຫ່ງ ເສຸ ຣາຕຸ
- ເລຕິ ຍ່ອມປະຕິຊູ ທິລ ຣາຕຸໃນຄວາມທຳ ໃຫ້ມີ – ເປັນ – ເກີດ ອ ປັຈຈັຍ ຕິ ວິກັຕຕິ ວິກາ
ອິ ທີ່ ທິ ເປັນ ເອ
- ສສຕິ ຈັກມີ – ເປັນ ທຸ ຣາຕຸໃນຄວາມມີ – ເປັນ ອ ປັຈຈັຍ ຕິ ວິກັຕຕິ ເອາ ອຸ ທີ່ ທຸ ຣາຕຸເປັນ
ເອ
- ເເຕຕິ ຈັກມີ – ເປັນ ທຸ ຣາຕຸໃນຄວາມເປັນ – ມີ ອ ປັຈຈັຍ ສສຕິ ວິກັຕຕິ ເອາ ອຸ ທີ່ ທຸ ຣາຕຸ
ເປັນ ເອ ແລ້ວລ ອິ ອາຄມ ຫຼັງຣາຕຸ ປັຈຈັຍ ລບ ສສ ຄງ ຕິ ໄວ້
- ເເສຕິ ຍ່ອມພັນ ເເສ ຣາຕຸໃນຄວາມພັນ – ໂພກ ໄມ່ໄຟໃຈ ອ ປັຈຈັຍ ຕິ ວິກັຕຕິ
- ໂເຕຕິ ຍ່ອມມີ – ເປັນ ທຸ ຣາຕຸໃນຄວາມມີ – ເປັນ ເພີຍພອ ອ ປັຈຈັຍ ຕິ ວິກັຕຕິ ພຸທຸຕິ ອຸ
ເປັນ ໂອ (ບາງແຫ່ງວ່າ ເປັນ ທຸ ຣາຕຸ)
- ໂເລຕິ ຍ່ອມ---ໃຫ້ໄຫວ ທຸ ຣາຕຸໃນຄວາມໄຫວ ເເນ ປັຈຈັຍໃນເຫດຖັດຕຸ ຕິ ວິກັຕຕິ ພຸທຸຕິ ອຸ
ເປັນ ໂອ ລບ ຄງ ຄງ ເອ ໄວ້
- ໂເຕຕິ ຈັກມີ ---ເປັນ ທຸ ຣາຕຸ ອ ປັຈຈັຍ ສສຕິ ວິກັຕຕິ ເອາ ອຸ ແຫ່ງ ທຸ ຣາຕຸເປັນໂອ ລ ອິ
ອາຄມ ແລ້ວລບ ສສ ຄງ ຕິ ໄວ້ (ເອາ ອຸເປັນ ອຸ ກໍມີ ເຊັ່ນ ອຸມຸມເສ)
- ໂເສຕິ ຍ່ອມເປັນໄປ ໂເສ ຣາຕຸໃນຄວາມແຫ້ງ – ເຫຼົ້າ – ໄປ – ຄຶງ – ເປັນໄປ ອ ປັຈຈັຍ ຕິ
ວິກັຕຕິ
